

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Konsolidovaná účetní závěrka při uplatnění IFRS
Diplomová práce

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Oleksandra Chemelyukh**
Osobní číslo: **E18585**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Ekonomika a management podniku**
Název tématu: **Konsolidovaná účetní závěrka při uplatnění IFRS**
Zadávající katedra: **Ústav podnikové ekonomiky a managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem diplomové práce je vymezení specifik konsolidované účetní závěrky s přihlédnutím k IFRS a jejich aplikace v účetní závěrce vybraného podniku.

Osnova:

- Cíl a metodika práce.
- Konsolidovaná účetní závěrka a její specifika.
- Mezinárodní standardy účetního výkaznictví a konsolidovaná účetní závěrka.
- Proces konsolidace ve vybrané společnosti.
- Pozitiva a negativa konsolidace vyplývající ze zjištěných poznatků.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **cca 50 stran**

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

DVOŘÁKOVÁ, D. Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS. 5. aktualizované a přepracované vydání. Brno: BizBooks, 2017. 368 s. ISBN: 978-802-6506-928.

GAUGHAN, P. A. Mergers, acquisitions, and corporate restructurings. Sixth edition. Hoboken, New Jersey: Wiley, 2015. 670 s. ISBN 978-1-118-99754-3.

HORNICKÁ, R., VAŠEK, L. Konsolidace a ekvivalence majetkových účastí dle IFRS. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 348 s. ISBN: 978-80-7357-969-2.

JÍLEK, J. Hlavní účetní systémy IFRS a US GAAP. Praha: Grada, 2018. 199 s. ISBN: 978-80-247-2774-5.

MLÁDEK, R. IFRS and US GAAP: accounting policies and procedures = IFRS a US GAAP: postupy účtování. Praha: Leges, 2017. Praktik (Leges). 464 s. ISBN: 978-80-7502-194-6.

ZELENKA, V., ZELENKOVÁ, M. Konsolidace účetních výkazů: principy a praktické aplikace. Druhé upravené a rozšířené vydání. Jesenice: Ekopress, 2018. Praktik (Leges). 551 s. ISBN 978-80-87865-43-9.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. et Ing. Renáta Myšková, Ph.D.**

Ústav podnikové ekonomiky a managementu

Datum zadání diplomové práce: **2. září 2019**

Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2020**

doc. Ing. ~~Romána~~ Provozníková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 2. září 2019

PROHLÁŠENÍ AUTORA

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. dubna 2020

Bc. Oleksandra Chemelyukh

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych na tomto místě poděkovala především vedoucí své diplomové práce, doc. Ing. et Ing. Renátě Myškové, Ph.D., za veškeré rady, trpělivost a slova podpory po celou dobu tvorby práce, především pak v nestandardní době jejího dokončování. Dále bych velice ráda poděkovala vedení společnosti CZECHOSLOVAK GROUP a.s. za poskytnutí možnosti a prostoru k tvorbě této práce. V neposlední řadě má slova vděku směřují ke všem členům konsolidačního týmu společnosti, za možnost spolupráce a veškeré odborné informace a vědomosti, které mi předali nejen pro účely diplomové práce.

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá mapováním průběhu konsolidace v praxi mateřského podniku, který je podle platné legislativy povinen sestavovat konsolidovanou účetní závěrku dle požadavků Mezinárodních standardů účetního výkaznictví (IFRS). Práce je zaměřena především na odhalení problematických oblastí, jejichž zanedbání může celý proces zkomplikovat a výrazně prodloužit, a tím negativně ovlivnit konečné sestavení konsolidované účetní závěrky. Cílem diplomové práce je vymezení specifík konsolidované účetní závěrky s přihlédnutím k IFRS, jejich aplikace v účetní závěrce vybraného podniku a následná identifikace klíčových oblastí pro zlepšení.

KLÍČOVÁ SLOVA

konsolidace, účetní závěrka, účetní výkaznictví, mezinárodní standardy účetního výkaznictví, IFRS

TITLE

Consolidated financial statements under IFRS

ANNOTATION

This diploma thesis deals with the mapping during the process of consolidation in parent undertaking practice. According to the current legislation, this parent company has to prepare consolidated financial statements under the requirements of International financial reporting standards (IFRS). The thesis is mainly focused on the detection of problematic areas, whose neglect can put the whole process in complications and cause it's extension. This can negatively affect the final preparation of the consolidated financial statements. The aim of the thesis is to define the specifics of the consolidated financial statements prepared under IFRS, to applicate them in the financial statements of chosen company and to identify the key areas for improvement.

KEYWORDS

consolidation, financial statements, financial reporting, international financial reporting standards, IFRS

OBSAH

ÚVOD.....	12
1 CÍL A METODIKA PRÁCE	14
2 KONSOLIDOVANÁ ÚČETNÍ ZÁVĚRKA A JEJÍ SPECIFIKA	15
2.1 Národní úprava konsolidované účetní závěrky.....	15
2.2 Mezinárodní úprava konsolidované účetní závěrky.....	17
2.3 Charakteristika konsolidované účetní závěrky	21
2.4 Konsolidační pravidla a metody	22
2.4.1 Metoda plné konsolidace.....	23
2.4.2 Ekvivalenční metoda.....	25
2.4.3 Poměrná metoda.....	26
2.5 Povinné výkazy konsolidované účetní závěrky	27
3 MEZINÁRODNÍ STANDARDY ÚČETNÍHO VÝKAZNICTVÍ A KONSOLIDOVANÁ ÚČETNÍ ZÁVĚRKA.....	29
3.1 Koncepční rámec a vymezení základních prvků	30
3.2 IFRS 3 – Podnikové kombinace	33
3.3 IFRS 9 – Finanční nástroje	35
3.4 IFRS 15 – Výnosy ze smluv se zákazníky	39
3.5 IFRS 16 – Leasingy.....	41
3.6 IAS 24 – Zveřejnění spřízněných stran	46
3.7 IAS 28 – Investice do přidružených společností a společných podniků	48
3.8 IAS 34 – Mezitímní účetní výkaznictví	51
4 PROCES KONSOLIDACE VE VYBRANÉ SPOLEČNOSTI.....	54
4.1 Základní údaje o vybrané společnosti	54
4.2 Přípravná fáze konsolidace.....	55
4.3 Zahájení a průběh procesu konsolidace.....	59
4.3.1 Určení konsolidačního celku, rozesílání a příjem checklistů	59

4.3.2	Purchase price allocation – alokace kupní ceny	62
4.3.3	Odsouhlasení vnitropodnikových vztahů	64
4.3.4	Příprava GRP balíčků.....	69
4.4	Ukončení procesu konsolidace, příprava výroční zprávy.....	81
4.5	Shrnutí procesu konsolidace	84
5	KLÍČOVÉ OBLASTI KONSOLIDACE VYPLÝVAJÍCÍ ZE ZJIŠTĚNÝCH POZNATKŮ	86
5.1	Dodržování stanoveného harmonogramu konsolidace.....	86
5.2	Včasné dodání informací o změnách struktury skupiny	87
5.3	Problematika eliminace ICO vztahů – rozdíly a marže.....	87
5.4	Zavádění nových IFRS do procesu konsolidace	89
	ZÁVĚR.....	90
	POUŽITÁ LITERATURA	93
	SEZNAM PŘÍLOH.....	99

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK

Obrázek č. 1 - Goodwill vzniklý při podnikové kombinaci	35
Obrázek č. 2 - Zisk z výhodné koupě vzniklý při podnikové kombinaci.....	35
Obrázek č. 3 – Obecný trojstupňový model znehodnocení aktiva.....	38
Obrázek č. 4 – Schéma zjednodušeného principu PPA analýzy – vznik goodwillu.....	63
Obrázek č. 5 – Vzor správně vyplněného konfirmačního dopisu	65
Obrázek č. 6 – Vzor správně vyplněného konfirmačního dopisu s rozdílem v DPH	66
Obrázek č. 7 – Vzor chybně vyplněného konfirmačního dopisu.....	67
Obrázek č. 8 - Příklad ručního doplnění PS v listu Vlastní kapitál.....	73
Obrázek č. 9 - Postup reklasifikace účtu pořízení dlouhodobého hmotného majetku	75
Obrázek č. 10 - Schéma posloupnosti činností v harmonogramu konsolidace	85
Tabulka č. 1 - Porovnání původních a novelizovaných kritérií pro osvobození z konsolidace	16
Tabulka č. 2 - Položky navíc uváděné ve výkazech při použití plné metody konsolidace	25
Tabulka č. 3 - Položky navíc uváděné ve výkazech při použití ekvivalenční metody.....	26
Tabulka č. 4 - Položky navíc uváděné ve výkazech při použití poměrné metody	27
Tabulka č. 5 - Klasifikace finančních aktiv a způsobu ocenění.....	37
Tabulka č. 6 - Výše závazku z leasingu dle IFRS 16	44
Tabulka č. 7 - Umořovací plán závazku z leasingu	45
Tabulka č. 8 - Zohlednění přechodu na IFRS 16 a vykázání na konci roku 2019 v rozvaze ...	45
Tabulka č. 9 - Postup ocenění investice ekvivalenční metodou	50
Tabulka č. 10 - Vykázání a prezentace investice do přidružené společnosti ve výkazech investora.....	50
Tabulka č. 11 - Příklad zveřejňovaných sad výkazů v mezitímní účetní závěrce za 2. čtvrtletí	53
Tabulka č. 12 - Významné společnosti skupiny CSG	55
Tabulka č. 13 - Harmonogram konsolidace 2019.....	57

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

apod.	a podobně
ČÚS	České účetní standardy
EBITDA	zisk před zdaněním, úroky a odpisy (<i>Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization</i>)
EU	Evropská unie
EUR	Euro
FV	reálná hodnota (<i>Fair Value</i>)
FVTOCI	reálná hodnota s dopadem do ostatního výsledku hospodaření (<i>Fair Value Through Other Comprehensive Income</i>)
FVTPL	reálná hodnota s dopadem do výsledku hospodaření (<i>Fair Value Through the statement of Profit and Loss</i>)
GAAP	Všeobecně uznávané účetní principy (<i>Generally Accepted Accounting Principles</i>)
GRP	reportingový balíček (<i>Group Reporting Package</i>)
GW	goodwill
HV	hospodářský výsledek
IAS	mezinárodní účetní standardy (<i>International Accounting Standards</i>)
IASB	Rada pro mezinárodní účetní standardy (<i>International Accounting Standards Board</i>)
ICO	vnitroskupinové transakce (<i>Intercompany</i>)
IFRS	mezinárodní standardy účetního výkaznictví (<i>International Financial Reporting Standards</i>)
KÚZ	konsolidovaná účetní závěrka
KS/KZ	konečný stav/konečný zůstatek

např.	například
N/V	náklady/výnosy
POC	procento rozpracovanosti (<i>Percentage of completion</i>)
PPA	alokace kupní ceny (<i>Purchase Price Allocation</i>)
PS/PZ	počáteční stav/počáteční zůstatek
příp.	případně
TCZK	tisíc korun českých
tzn.	to znamená
tzv.	takzvaný
ÚC	účetní cena
ÚZ	účetní závěrka
VK	vlastní kapitál
ZÚ	Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

ÚVOD

Svět dnešní doby je prakticky ve všech směrech značně definován globalizací. Globalizace představuje proces neustále se zmenšujícího světa, jelikož s jejím šířením je na přesunutí člověka, zboží nebo informací z jednoho místa na druhé potřeba stále méně času. Subjekty (např. lidé, podniky) jsou tak neustále vystavovány globální kultuře, globální ekonomice i globálním změnám klimatu, a to v takovém rozměru, který zde nikdy dříve neexistoval (Pichanič, 2004). Jedním z důsledků globalizace ekonomiky je hyperkonkurence – přehlcení podnikatelského prostředí výrobci podobných druhů komodit, kdy je pro nově příchozí podnikatele stále těžší se odlišit od existující konkurence. S úmyslem získání lepší pozice na trhu oproti silným konkurentům nebo jen stabilizování své pozice a předejití hrozícímu krachu jsou menší podnikatelé nuceni zavádět určitá opatření a změny – například se připojit k silnějším aktérům.

Spojování podnikatelských jednotek může probíhat buď přátelskou nebo násilnou formou a nejčastěji má podobu fúze nebo akvizice. Takto spojované organizační jednotky mají na trhu zcela jiné postavení než samostatný podnik, v rámci skupiny totiž funguje určitý stupeň synergie – jednotky se navzájem podporují. Investoři, kteří investují do jednotek náležících určité skupině, musí svá rozhodnutí činit na základě komplexních informací, tudíž nemohou rozhodovat pouze na základě informací o samostatné jednotce, ale musí vzít v potaz také informace o hospodaření celé skupiny. Této potřebě investorů nejlépe odpovídá forma spojení účetních závěrek všech skupinových společností – tzv. konsolidace. Účetní závěrka všech sdružených podniků se nazývá konsolidovaná účetní závěrka. Konsolidovanou účetní závěrku mají povinnost tvořit tzv. mateřské jednotky – společnosti, které jsou vlastníkem jiných (dceřiných) jednotek.

Spojování podniků do synergických organizačních jednotek obvykle probíhá na mezinárodní úrovni, společnosti si tímto vytváří silnou mezinárodní síť. V takovýchto případech dochází k situaci, kdy účetnictví společností z různých zemí bývá sestavováno podle národních účetních předpisů, které jsou však v rámci zemí odlišné, a nelze proto provést konsolidaci tak, aby její vypovídací schopnost byla jasná a v požadované kvalitě. V tomto důsledku globalizačních projevů došlo k potřebě sjednotit účetnictví na úroveň jednotného rámce, čili provést tzv. harmonizaci účetního systému. Takový systém představují také Mezinárodní standardy účetního výkaznictví – IFRS standardy. Právě konsolidaci podle

požadavků IFRS je věnován obsah této diplomové práce. **Cílem diplomové práce je vymezení specifik konsolidované účetní závěrky s přihlédnutím k IFRS a jejich aplikace v účetní závěrce vybraného podniku.**

Práce je zaměřena na proces konsolidace z pohledu společnosti CZECHOSLOVAK GROUP a.s., která je mateřským podnikem skupiny převážně českých a slovenských jednotek. Tato společnost je emitentem cenných papírů obchodovaných na veřejném trhu, tudíž podle české legislativy musí jak svou účetní závěrku, tak i konsolidovanou účetní závěrku sestavovat podle pravidel IFRS standardů. Její dceřiné společnosti však své účetnictví vedou podle národních účetních předpisů, a tak je nutné všechna data v rámci konsolidace transformovat na hodnoty IFRS. Tuto transformaci provádí konsolidační tým mateřské jednotky vždy jednorázově ke konci sledovaného období prostřednictvím speciálních reportingových balíčků. Účelem práce je zmapovat celý průběh procesu konsolidace a odhalit problematické oblasti, které nejvíce ohrožují nebo mohou ohrozit časový rozsah určený pro sestavení kompletní výroční zprávy skupiny.

Specifika konsolidované účetní závěrky jsou úzce spojena nejen s IFRS standardy a jejich aplikací, ale s celým procesem konsolidace. Obsah práce je proto rozdělen do pěti kapitol, z nichž se první tři soustředí na popis metodiky práce, charakteristiku specifických prvků konsolidace a vybraných IFRS standardů, které společnost v rámci konsolidování aplikuje. Čtvrtá kapitola detailně popisuje celý proces konsolidace ve vybrané společnosti dle stanoveného harmonogramu, přičemž se zaměřuje především na charakterizování klíčových konsolidačních úprav. Pátá kapitola představuje výstup práce a obsahuje identifikované oblasti, které mohou průběh procesu nejvíce ohrozit a prodloužit. Výsledky práce by měly dané společnosti přispět při zdokonalování procesu v následujících letech a budou využity jako základ při tvorbě podrobné metodiky konsolidačního procesu.

1 CÍL A METODIKA PRÁCE

Jak už bylo zmíněno v úvodu této práce, jejím cílem je vymezení specifik konsolidované účetní závěrky sestavované dle IFRS a aplikace standardů v účetní závěrce vybraného podniku. Vymezení specifik tématu práce je věnována její první část – respektive druhá a třetí kapitola práce. Teoretická východiska jsou založena na literární rešerši odborné publikace, legislativy, vědeckých článků a internetových zdrojů.

Druhá kapitola – věnovaná specifikům konsolidované účetní závěrky – představuje komparaci konsolidace z pohledu české a mezinárodní účetní legislativy, dále charakteristiku konsolidované účetní závěrky a metod konsolidování při uplatnění IFRS. Třetí kapitola se poté zabývá analýzou konkrétních standardů IFRS, které vybraný podnik využívá při sestavení své konsolidované účetní závěrky. S využitím abstrakce jsou vymezeny nejpodstatnější body jednotlivých standardů a pomocí syntézy legislativních ustanovení a odborné literatury je vytvořena teoretická základna pro následnou výzkumnou část diplomové práce.

Druhá část práce je zaměřena na samotný proces konsolidace ve vybrané společnosti a na určení pozitiv a nedostatků v celém jeho průběhu. Průběh celého procesu konsolidace od začátku do konce je mapován podle jednotlivých kroků, které sama společnost stanovuje v harmonogramu před skončením sledovaného účetního období. Postup je založený na analýze časové posloupnosti jednotlivých kroků a vyhledání a rozboru případných komplikací, které v průběhu konsolidování mohou nastat. Zjištěné poznatky včetně jiných jsou poté shrnuty a rozebrány v samostatné kapitole. Součástí výstupu této práce je vytvoření přehledného schématu, jež vizuálně zobrazuje chronologickou i paralelní časovou posloupnost jednotlivých kroků stanovených harmonogramem.

Mapováním procesu konsolidace v této práci si autorka klade za cíl v úzké spolupráci s interním IFRS týmem společnosti přispět ke zdokonalení celého procesu pro následující roky. Výstup práce by měl sloužit jako základ pro budoucí tvorbu metodiky konsolidace ve vybrané společnosti, pro snadnější orientaci konsolidovaných společností při vyplňování podkladů pro mateřskou jednotku a pro bezproblémové sestavení konsolidované účetní závěrky.

2 KONSOLIDOVANÁ ÚČETNÍ ZÁVĚRKA A JEJÍ SPECIFIKA

„Konsolidovanou účetní závěrkou se rozumí účetní závěrka sestavená a upravená metodami konsolidace. Nestanoví-li se dále jinak, ustanovení tohoto zákona týkající se účetní závěrky se použijí i pro konsolidovanou účetní závěrku; konsolidovaná účetní závěrka je ověřována auditorem.“ – takto obecně definuje konsolidovanou účetní závěrku česká legislativa v ustanovení § 22, odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZÚ). Pro konsolidaci však platí mnoho dalších konkrétnějších pravidel a podmínek. České předpisy však konsolidaci jako takovou řeší poměrně okrajově. Daleko detailnější vymezení však nabízí mezinárodní standardy účetního výkaznictví (International Financial Reporting Standards – dále jen IFRS). A protože právě konsolidace na základě IFRS je hlavním předmětem této práce, následující kapitoly budou obsahovat porovnání charakteristik konsolidace na základě české a mezinárodní legislativy.

Po vymezení legislativních úprav je třeba definovat konsolidaci samu o sobě pomocí charakteristik významných prvků a specifikací. Konsolidaci také provázejí určitá pravidla a postupy v podobě předepsaných metod konsolidace. Rovněž se pro prezentaci konsolidované účetní závěrky musí upravit povinně zveřejňované výkazy. Tomu všemu se věnuje druhá polovina této kapitoly.

2.1 Národní úprava konsolidované účetní závěrky

Z pohledu české legislativy je konsolidace a konsolidovaná účetní závěrka (dále jen KÚZ) řešena na třech úrovních:

- Zákon č. 563/1991 Sb., zákon o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů;
- Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví;
- a Český účetní standard č. 020 – Konsolidovaná účetní závěrka.

ZÚ upravuje konsolidaci v § 22 – 23a, přičemž v ustanoveních upravuje především to, kdo je povinen KÚZ sestavovat, pomocí jakých metod a kdo naopak konsolidaci provádět nemusí. Dle ZÚ je konsolidaci povinna sestavovat účetní jednotka, která je obchodní společností a zároveň představuje ovládající osobu příslušného konsolidačního celku, což

je skupina společností ovládaná jinou – mateřskou společností. Tento zákon dále stanovuje, že jedinou skupinou podniků, která nemá povinnost sestavovat KÚZ, je skupina splňující charakteristiku malé skupiny účetních jednotek, a to z důvodu nevýznamnosti spojení jednotlivých společností do jednoho celku. Malá skupina účetních jednotek je taková, která překročuje nejvýše jedno z uvedených kritérií:

- hodnota čistých aktiv za dané účetní období nepřesáhne 100 mil. Kč,
- hodnota ročního čistého obrátu za dané účetní období nepřesáhne 200 mil. Kč,
- průměrný počet zaměstnanců za dané účetní období nepřesáhne počet 50.

Všechna tato kritéria se posuzují na tzv. konsolidovaném základě, což znamená, že skupina musí interně provést zjednodušenou konsolidaci, aby zjistila, zda kritéria splňuje, nebo ne. Pokud překračuje alespoň dvě kritéria z výše uvedených, jedná se v takovém případě o střední nebo velkou skupinu účetních jednotek a tyto obě skupiny jsou povinné KÚZ sestavovat. (Šrámková, Fučík a partneři, 2017)

Novelizace ZÚ z roku 2016 výrazně snížila hranice pro osvobození od konsolidace z důvodu zvýšení počtu skupin, které by měly povinně konsolidovanou účetní závěrku sestavovat. Porovnání původních a aktuálních hranic osvobození od konsolidace zobrazuje následující tabulka č. 1.

Tabulka č. 1 - Porovnání původních a novelizovaných kritérií pro osvobození z konsolidace

Hranice před novelizací zákona	Aktiva brutto (mil. Kč)	Roční obrát netto (mil. Kč)	Průměrný počet zaměstnanců
Osvobození	≤ 350	≤ 700	≤ 250
Konsolidace	> 350	> 700	> 250
Hranice po novelizaci zákona roku 2016	Aktiva netto* (mil. Kč)	Roční obrát netto* (mil. Kč)	Průměrný počet zaměstnanců
Malá skupina – osvobozeno	≤ 100	≤ 200	≤ 50
Střední skupina – konsolidace	(100; 500)	(200; 1000)	(50; 250)
Velká skupina – konsolidace	> 500	> 1000	> 250

* hodnoty na úrovni konsolidovaného základu

Zdroj: vlastní zpracování dle Zelenky, Zelenkové (2018)

Zelenka a Zelenková (2018) dále prakticky shrnují další ustanovení ZÚ o osvobození od konsolidace do několika stručných bodů. Pokud se ovládající účetní jednotky týká některý z níže uvedených bodů, bude se na ni vztahovat povinnost konsolidovat účetní závěrku.

- Pokud matka (ovládající osoba) ovládá několik dceřiných společností, kdy jen některé z nich jsou nevýznamné, musí sestavovat KÚZ.
- Pokud je matka sama nevýznamnou společností, musí sestavovat KÚZ.
- Pokud matka ovládá více dceřiných společností jednotlivě nevýznamných, ale v souhrnu významných, musí je konsolidovat.

Dalším legislativním předpisem upravujícím konsolidaci je prováděcí vyhláška č. 500/2002 Sb., vyhláška, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, a to konkrétně § 62–67 (dále Vyhláška č.500/2002Sb.). Tato vyhláška podrobněji rozvádí některá ustanovení ZÚ o konsolidaci. Vymezuje především metody konsolidace a náležitosti jednotlivých povinných výkazů při sestavování KÚZ. V neposlední řadě ustanovuje také povinné informace uváděné v příloze KÚZ.

Pravděpodobně nejvíce podrobně se procesu konsolidace věnuje Český účetní standard pro podnikatele č. 020 Konsolidovaná účetní závěrka. Tento standard popisuje základní konsolidační pravidla a především vymezuje jednotlivé etapy a postup konsolidace třemi základními metodami konsolidace. Tyto informace ani v ZÚ ani ve Vyhlášce č. 500/2002Sb. uvedeny nejsou. Dá se tedy říci, že při splnění podmínek pro sestavování konsolidace je pro podnik při samotném sestavování KÚZ dle české legislativy klíčový právě tento standard, jelikož v nejvyšších legislativních předpisech se žádné pomocné kroky nenachází.

2.2 Mezinárodní úprava konsolidované účetní závěrky

Konsolidace je mezinárodní legislativou řešena na úrovni Mezinárodních standardů účetního výkaznictví (zkr. IFRS) a Mezinárodních účetních standardů (zkr. IAS). Do konce roku 2012 byly pro vymezení pojmů a pravidel sestavování konsolidovaných účetních závěrek klíčové standardy IFRS 3, IAS 27, IAS 28 a IAS 31 ve znění tehdejších předpisů. Dne 11. prosince 2012 vyšlo Nařízení Komise EU č. 1254/2012, ve znění pozdějších předpisů, kterým došlo k vytvoření balíčku obsahujícího 5 standardů týkajících se konsolidace a sestavování KÚZ pro účetní období začínající 1. ledna 2013 a dále (Zelenka, Zelenková, 2018). Konsolidace na mezinárodní úrovni je tedy řešena především těmito standardy:

- IFRS 10 – Konsolidovaná účetní závěrka,
- IAS 27 – Individuální účetní závěrka,

- IAS 28 – Investice do přidružených a společných podniků,
- IFRS 11 – Společná ujednání,
- IFRS 12 – Zveřejnění podílů v jiných účetních jednotkách.

IFRS 10 – Konsolidovaná účetní závěrka

Tento standard je zcela nový a nahrazuje původní IAS 27 – Konsolidovaná a separátní účetní závěrka. Zelenka a Zelenková (2018, str. 18) uvádějí, že hlavním důvodem pro zavedení tohoto standardu byl především nesoulad v určení rozhodujícího vlivu v původním znění IAS 27 a interpretaci SIC-12 *Konsolidace – jednotky zvláštního určení*. Z tohoto důvodu vznikl standard, který rozhodující vliv vymezuje odděleně a více jednoznačně. Cílem tohoto samostatného standardu je stanovení zásad vykazování a sestavování KÚZ pro společnosti, které ovládají aspoň jednu další účetní jednotku. Pro splnění cíle jsou vymezeny čtyři základní požadavky, mezi kterými je definována i zásada ovládání jako základ pro konsolidaci. Dále jsou zde stanoveny například i požadavky na účetnictví pro správné zpracování KÚZ (Nařízení komise EU č. 1254/2012, IFRS 10).

Dle IFRS 10 musí KÚZ předkládat každá mateřská společnost, která ovládá alespoň jednu další účetní jednotku. Výjimka se vztahuje pouze na takový mateřský podnik, který splňuje všechny níže uvedené podmínky (Nařízení komise EU č. 1254/2012, IFRS 10, odstavec 4, písm. a):

- *„je plně vlastněným nebo částečně vlastněným dceřiným podnikem jiné účetní jednotky a všichni jeho ostatní vlastníci, včetně těch, kteří jinak nejsou oprávněni hlasovat, o tom byli informováni a nemají námitek proti tomu, aby mateřský podnik neprezentoval KÚZ,*
- *jeho dluhové a kapitálové nástroje nejsou obchodovány na veřejném trhu (na domácí nebo zahraniční burze cenných papírů nebo na mimoburzovním trhu, včetně místních nebo oblastních trhů),*
- *nepředložil svou ÚZ komisi pro cenné papíry či jiné regulační organizaci ani není v procesu vedoucím k předložení této ÚZ za účelem emise jakékoli třídy nástrojů na veřejném trhu,*
- *jeho nejvyšší nebo některý vyšší mateřský podnik sestavuje KÚZ, která je k dispozici pro veřejné užití a která splňuje požadavky Mezinárodních účetních standardů.“*

Důležitým bodem, proč byl tento standard vytvořen, je vymezení ovládání, tedy stanovení rozhodujícího vlivu. IFRS 10 v odstavcích 5-10 (resp. 5-14) definuje přesná

pravidla pro určení, kdy investor ovládá určitou jednotku. V odstavci 7 (Nařízení komise EU č. 1254/2012, IFRS 10) se uvádí, že investor (mateřský podnik) ovládá jednotku, pokud:

- má nad ní moc,
- je vystaven variabilním výnosům z této jednotky nebo na ně má právo,
- využívá moci v této jednotce k ovlivnění výše výnosů.

Pro určení ovládání musí být všechny tyto body splněny zároveň, přičemž každý bod je standardem v následných odstavcích podrobně popsán. IFRS 10 dále detailně vymezuje požadavky na účetnictví, a to pomocí Aplikační příručky v Dodatku B.

IAS 27 – Individuální účetní závěrka

Tento Mezinárodní účetní standard (zkr. IAS) přesně definuje pojem individuální účetní závěrky, její požadavky a pravidla. Individuální ÚZ sestavují mateřské společnosti vedle konsolidované ÚZ sestavené metodou plné nebo ekvivalenční konsolidace. Zachycují se v ní investice do dceřiných, společných i přidružených podniků, přičemž tento standard vymezuje způsoby, jakými lze takové investice v závěrce zachytit (Deloitte, IAS Plus, 2019).

IAS 27 říká, že investice do dceřiných, přidružených nebo společných podniků lze v individuální účetní závěrce prezentované mateřskou společností nebo investorem zachytit buď v pořizovacích nákladech, nebo v souladu s IFRS 9 – Finanční nástroje (Strouhal, 2019).

IAS 28 – Investice do přidružených a společných podniků

Tento standard nahrazuje původní IAS 28 – Investice do přidružených jednotek. Novelizací z roku 2012 se standard nově vztahuje také na společné podnikání – tzv. joint venture. Standard poskytuje přesné definice pojmů jako např. přidružený podnik, společný podnik, spoluovládání apod. (Nařízení komise EU č. 1254/2012, IAS 28)

Důležitým bodem tohoto standardu je přesné definování ekvivalenční metody konsolidace, kterou se od 1. 1. 2013 zahrnují do konsolidace kromě přidružených podniků také spoluovládané podniky, pro které dříve existoval samostatný standard IAS 31 – Účasti ve společném podnikání. Ten byl zrušen vytvořením nového samostatného standardu IFRS 11 – Společná ujednání, ve kterém jsou uvedeny podrobnější definice pro společné podnikání. (Hornická, Vašek, 2012)

IFRS 11 – Společná ujednání

Významnou novelizací v roce 2012 vznikl společně se standardem IFRS 10 také IFRS 11, který podrobně definuje pojmy spojené se společným ovládním firmy dvěma a více investory. Jeho cílem je „stanovit zásady účetního výkaznictví účetních jednotek s podílem ve společně ovládaných ujednáních“ (Nařízení komise EU č. 1254/2012, IFRS 11, odstavec 1). Standard dále uvádí, že spoluvlastník určitého podniku musí podíl v tomto podniku vykazovat jako investici, o které účtuje ekvivalenční metodou, a řídí se přitom standardem IAS 28, který je popsán výše. Standard v příloze B, podobně jako IFRS 10, obsahuje Aplikační příručku s popisem určitých skutečností, jež mohou nastat v reálné situaci, podniky je mohou skutečně řešit a zároveň jsou nápomocné při určení problematiky spoluovládání a s ním spojených práv a povinností zúčastněných stran.

IFRS 12 – Zveřejnění podílů v jiných účetních jednotkách

Posledním z balíčku nových standardů pro KÚZ je IFRS 12 – Zveřejnění podílů v jiných účetních jednotkách. Standard vznikl na základě stížností uživatelů konsolidovaných účetních výkazů, jejich regulátorů a dalších na dřívější znění standardu IAS 27, kde nebylo vyžadováno zveřejňování podílů na jednotkách, které nespádaly pod konsolidaci. Rada pro mezinárodní účetní standardy (IASB) stížnostem a požadavkům vyhověla vytvořením tohoto nového standardu. (Zelenka, Zelenková, 2018)

Hlavním cílem standardu IFRS 12 je vyžadovat po konsolidujících i nekonsolidujících společnostech, které mají určité podíly v jiných společnostech (v tzv. strukturovaných jednotkách), aby zveřejňovaly informace, na jejichž základě mohou uživatelé ÚZ posoudit povahu a dopady těchto podílů na finanční pozici, výkonnost a peněžní toky dané společností. Standard požaduje, aby účetní jednotka zveřejňovala (Nařízení komise EU č. 1254/2012, IFRS 12):

- informace o podílech v dceřiných společnostech (plná konsolidace),
- informace o podílech ve společných a přidružených podnicích (konsolidace ekvivalenční metodou),
- informace a podílech ve strukturovaných jednotkách (nekonsolidované společnosti),
- předpoklady, na základě kterých rozhodla o určení povahy podílu v jiné účetní jednotce.

Standard dále podrobně rozebírá jednotlivé pojmy související s povahou podílů a jejich správného určení.

2.3 Charakteristika konsolidované účetní závěrky

Každá společnost sama o sobě musí každoročně sestavovat svou vlastní, tzv. individuální účetní závěrku. Tyto závěrky obsahují informace o finančním stavu jednoho konkrétního podniku. Pokud je však takovýto podnik součástí větší skupiny nebo holdingu, nemají individuální účetní závěrky každého z nich potřebnou vypovídací schopnost pro akcionáře z vlastnických společností a ostatní uživatele účetních závěrek. Může nastat situace, kdy např. z důvodu mezipodnikových přeprodejů vznikne mateřské společnosti zisk a dceřiná společnost se dostane do ztráty (Bureš, portál.Pohoda.cz, 2018). Nebo opačně, mateřská společnost bude ve ztrátě, ale dceřiné jednotky budou vykazovat zisk. V takovém případě v nekonsolidované účetní závěrce mateřské společnosti (Zelenka, Zelenková, DU.cz, 2017) bude uveden záporný hospodářský výsledek, ovšem napojením na další účetní jednotky v rámci skupiny může reálně dojít k vygenerování zisku. Hospodaření celé skupiny účetních jednotek zachycuje konsolidovaná účetní závěrka.

Kromě definic konsolidace podle české nebo mezinárodní legislativy charakterizují konsolidaci různí autoři velice podobně. Vomáčková (2009) uvádí, že ekonomická skupina se v podstatě chová jako podnik vyššího stupně, tedy jeden celek, který má společné dlouhodobé cíle, a je potřeba sledovat finanční situaci celého tohoto celku. Hornická (2012, s. 11) doplňuje podrobněji, že KÚZ je „účetní závěrka, sestavená za skupinu podniků, v níž jsou aktiva, závazky, vlastní kapitál, výnosy, náklady a peněžní toky mateřského podniku a všech jeho dceřiných společností prezentovány jako položky jedné ekonomické jednotky“. Dvořáková (2017) ve své publikaci vychází z IFRS a uvádí, že cílem KÚZ je informovat její uživatele o finanční situaci skupiny podniků a o změnách ve finanční situaci, díky které mohou uživatelé vyhodnotit finanční výkonnost celé skupiny. Princip konsolidace je založen na tom, že pro uživatele KÚZ jsou daleko zajímavější informace o aktivech a závazcích společnosti, která do skupiny vstupuje a zvyšuje aktiva, a závazky ovládající společnosti, než informace o vstupující společnosti vykázané ve finančních výkazech matky jako pouhý cenný papír (Zelenka, Zelenková, 2018).

Hlavní uživatele KÚZ lze dle Koncepčního rámce rozdělit na tři hlavní skupiny – investory, odběratele a kontrolní orgány. Dvořáková (2017) detailněji tyto uživatele specifikovala jako akcionáře a držitele majetkových účastí, současné i budoucí věřitele - např. banky, zaměstnance, dodavatele, odběratele, konkurenci, státní orgány a širokou veřejnost. Za hlavní uživatele se považují akcionáři mateřské společnosti.

Podstata vzniku konsolidované účetní závěrky je z tohoto jasná. Spojováním podniků vznikla potřeba uživatelů po komplexních informacích za celou skupinu podniků. Tyto informace však individuální účetní závěrky poskytovat nemohly. Ve shrnutí lze říci, že konsolidaci provádí společnosti, které mají vlastnický podíl na jiných společnostech jako ovládající osoba a tvoří spolu vztah matka a dcera. Jde o vlastnický podíl nabytý například akvizicí, tedy odkupem společnosti nebo nákupem takového množství akcií, které ukládají ovládající práva mateřské společnosti. Dceřiné společnosti zároveň fungují jako samostatné podniky a KÚZ je sestavována za celou skupinu těchto samostatných jednotek bez ohledu na to, že právní subjektivita zůstává na úrovni jednotlivých společností patřících do skupiny. (Zelenka, Zelenková, 2018)

2.4 Konsolidační pravidla a metody

Konsolidační pravidla jsou založena na základním vymezení konsolidačního celku, který dále umožňuje určit i metodu konsolidace. Aby měla KÚZ vypovídací schopnost v požadované kvalitě, je nutné, aby nastavená pravidla dodržovaly ve svém účetnictví všechny jednotky spadající do konsolidačního celku. Vymezení konsolidačního celku je klíčovou fází celého procesu konsolidace.

Konsolidační celek je českou legislativou vymezen pouze okrajově, proto je v této části popsán na základě vymezení dle IFRS. Dle dříve platných standardů byly společnosti do konsolidovaného celku zahrnuty na základě vlastnických vztahů, díky kterým byla určována i metoda konsolidace. Vlastnické vztahy byly děleny na (Hornická, 2012):

- rozhodující vliv (dceřiné podniky) – metoda plné konsolidace,
- spoluovládání (joint venture) – metoda ekvivalence,
- a podstatný vliv (přidružené podniky) – metoda ekvivalence.

Zahrnutí do konsolidačního celku dle nově platných IFRS je však o něco složitější. Výše zmiňované vlastnické vztahy dnes slouží především k určení metody konsolidace, avšak určení, zda účetní jednotka vůbec bude zahrnuta do konsolidace, závisí na novém způsobu určení ovládání, který byl definován v nově vzniklých standardech, především ve standardu IFRS 10 a IFRS 11. Zelenka (2018, str. 34) zjednodušuje definici ovládání podle IFRS 10 takto: „*Ovládáním disponuje investor, který má schopnost vytvářet pro sebe výnosy pomocí své moci nad jednotkou, do níž investoval.*“ Posouzení ovládání je založeno na třech základních prvcích:

- posouzení moci nad jednotkou,
- vystavení proměnlivým výnosům,
- spojitost mezi mocí nad jednotkou a výnosy.

Vysvětlení těchto tří prvků je poměrně složité a neodpovídá konceptu a cíli této práce, proto dále podrobněji popsány nebudou (pozn. detailní charakteristiku pojmů poskytuje standard IFRS 10 nebo Zelenka, Zelenková (2018, str. 34–41). Podniky, které odpovídají způsobu ovládání podle IFRS 10 jsou do konsolidace zahrnuty pomocí plné metody konsolidace. Společný vliv je nově od počátku roku 2013 vymezen standardem IFRS 11. Společné podniky, stejně jako přidružené podniky lze konsolidovat pouze na základě ekvivalenční metody. Tady je patrný rozdíl oproti české legislativě – společné podniky lze do konsolidace dle českých předpisů zahrnout výhradně metodou poměrné konsolidace (Zelenka, Zelenková, 2018).

V momentě, kdy je utvořen konsolidační celek, musí mateřská společnost nastavit **konsolidační pravidla**, kterými by se měly řídit všechny jednotky v celku, aby byly informace do KÚZ promítnuty na srovnatelné bázi. Standard IFRS 10 zmiňuje pouze podmínku, že účetnictví všech společností v konsolidačním celku musí být založeno na stejných pravidlech (Kříž, PwC, 2009). Účetní politice se podrobně věnuje účetní standard IAS 8, ten však řeší tuto problematiku spíše na bázi individuálního účetnictví, ne však konsolidace. Oproti tomu Český účetní standard pro podnikatele č. 020 vymezuje minimální pravidla, která mateřský podnik musí včas vyhlásit a předložit svým dceřiným společnostem. Těmito pravidly jsou v minimálním rozsahu (ČÚS č. 020):

- a) vymezení konsolidačního celku,
- b) způsob oceňování aktiv a závazků,
- c) požadavky na údaje potřebné pro konsolidaci všech dceřiných jednotek,
- d) termíny předložení těchto údajů, termín sestavení konsolidované účetní závěrky.

Další důležitou fází je určení, jakou metodou budou společnosti do konsolidace zahrnuty. Jak už bylo výše zmíněno, metody jsou určené na základě vlastnického vztahu s danou společností. Konsolidační metody jsou celkem tři – metoda plné konsolidace, ekvivalenční metoda a metoda poměrné konsolidace.

2.4.1 Metoda plné konsolidace

Metoda plné konsolidace se využívá v případě, kdy mateřská jednotka vlastní rozhodující podíl na dceřiné společnosti. Vlastní tedy buď celých 100 % dceřiné společnosti,

nebo takovou výši podílu, která jí umožňuje danou společnost zcela ovládat. Během sestavení účetní závěrky mateřská jednotka nabaluje na položky svých finančních výkazů hodnoty, které v individuální účetní závěrce za stejné období uvádí dceřiná společnost. Při tomto postupu provádí mateřský podnik dva základní kroky (Hornická, 2012):

- eliminaci investic do dceřiných společností a
- eliminaci vnitropodnikových transakcí.

Při eliminaci investic do dceřiných společností mohou nastat dva základní případy. Prvním je ten, kdy matka vlastní 100% podíl na dceřiné společnosti a eliminuje úplnou hodnotu vlastního kapitálu dcery. Druhou situací je případ, kdy mateřská společnost vlastní pouze rozhodující část, např. 80 % dceřiné společnosti, a zbývajících 20 % vlastní jiní vlastníci. V takovém případě sice aktiva dcery v konsolidaci náleží mateřské společnosti v plné výši, jelikož je ovládá, ale 20 % vlastního kapitálu dcery nelze přiřadit mateřské společnosti, protože je vlastněn jinými akcionáři. V tomto případě vznikají tzv. nekontrolní podíly, které je v konsolidované rozvaze třeba uvést jako samostatnou položku vlastního kapitálu. (Zelenka, Zelenková, 2018)

Další velice důležitou částí této metody je eliminace vnitropodnikových vztahů, tedy uskutečněných výnosů a nákladů, pohledávek a závazků mezi propojenými jednotkami v rámci skupiny (Hornická, 2012). Tato problematika bude podrobně rozebrána v rámci praktické části této práce, jelikož jde o jednu ze stěžejních a velice náročných operací v rámci sestavování konsolidačních výkazů.

Postup konsolidace dle plné metody lze velice stručně popsat v následujících krocích dle Vomáčkové (2009, s. 333):

- a) sjednocení obsahu a ocenění položek finančních výkazů konsolidovaných společností a jejich úpravy,
- b) agregace jednotlivých položek účetní závěrky celého konsolidačního celku,
- c) vyloučení investic do dceřiných společností a odpovídajícího podílu na vlastním kapitálu,
- d) vyloučení vzájemných operací,
- e) vypořádání konsolidačního rozdílu,
- f) rozdělení konsolidovaného kapitálu na většinové a menšinové jmění a rozdělení výsledku hospodaření na většinový a menšinový výsledek hospodaření,

- g) vykázání vlastních akcií jako položky, která snižuje konsolidovaný vlastní kapitál – Fondy ze zisku.

Konsolidovaná rozvaha a výsledovka bude tedy kromě jiných konsolidačních úprav navíc obohacena o několik položek odpovídajících příslušné konsolidační metodě. V případě plné metody konsolidace budou tyto výkazy ve zjednodušeném pohledu obsahovat navíc následující položky:

Tabulka č. 2 - Položky navíc uváděné ve výkazech při použití plné metody konsolidace

Konsolidovaný výkaz o finanční pozici – rozvaha	
Aktiva	Pasiva
Aktivní konsolidační rozdíl	Pasivní konsolidační rozdíl Menšinový VK Menšinový HV
Konsolidovaný výkaz zisku a ztráty	
Náklady	Výnosy
Zúčtování aktivního kons. rozdílu	Zúčtování pasivního kons. Rozdílu Menšinové podíly na HV

Zdroj: vlastní zpracování dle Sedláčka (2004, s. 117)

2.4.2 Ekvivalenční metoda

Ekvivalenční metodou jsou v konsolidaci vykazovány podniky, nad kterými konsolidující společnost nemá ovládající kontrolu. Jde tedy o společnosti pod podstatným vlivem – přidružené podniky. Od roku 2013 jsou touto metodou konsolidované i společné podniky, ale pouze v případě, že podniky vykazují na základě IFRS. V případě české legislativy jsou společné podniky konsolidované výhradně poměrnou metodou. Česká a mezinárodní legislativa se liší také ve vnímání této metody – zatímco česká legislativa považuje ekvivalenční metodu za jednu z metod konsolidace, standardy IFRS tuto metodu vnímají spíše jako metodu oceňování investice a za konsolidační metodu ji nepovažují. (Hornická, 2012; Zelenka, Zelenková, 2018)

Ekvivalenční metoda představuje ocenění účasti investora na konsolidované jednotce ve výši podílu na vlastním kapitálu této jednotky, přičemž aktiva, pasiva, náklady a výnosy se při této metodě neprojeví v plné výši, ale pouze v několika položkách (Loja, Jonáš, 2018). Použití této metody je však naprosto odlišné při konsolidaci dle Českých účetních standardů a při konsolidaci dle IFRS. Stejně tak položky vykázané ve výkazech jsou v obou případech odlišné.

Při konsolidaci dle ČÚS metodou ekvivalence jsou přidružené podniky v aktivech rozvahy vykázány ve dvou položkách, a to jako Cenné papíry a podíly v ekvivalenci a Konsolidační rozdíl. Na straně pasiv je vykázán Podíl na výsledku hospodaření v ekvivalenci a Konsolidační rezervní fond, který zahrnuje podíly na HV přidruženého podniku z minulých let. Do výsledovky je k datu účetní závěrky přidán řádek Podíl na výsledku hospodaření v ekvivalenci, stejně jako do vlastního kapitálu v rozvaze, kde je zobrazen podíl na zisku přidružené jednotky. (Šrámková, 2016; Loja, Jonáš, 2018)

Princip ekvivalenční metody dle IFRS spočívá ve vykazování akcií přidružené jednotky, tedy vykazování investice v investorově rozvaze. Pořizovací cena investice je navýšena o podíl na zisku přidruženého (nebo společného) podniku a zároveň je snížena o vyplacené dividendy. V aktivech konsolidované rozvahy je uvedena pouze jedna položka navíc, a to Investice oceňované ekvivalenční metodou, jejíž součástí je i případný konsolidační rozdíl. V pasivech jsou investice do těchto podniků a podíly na jejich výsledcích naopak zahrnovány do HV běžného období, nemají tedy samostatné položky. Ve výsledovce jsou podíly na zisku přidružených společností zobrazeny na řádku Podíl na zisku z přidružených společností oceňovaný ekvivalenční metodou. (Šrámková, 2016)

Položky, o které jsou doplněny konsolidované výkazy dle obou legislativních předpisů při použití ekvivalenční metody konsolidace, jsou zobrazeny v tabulce č. 3.

Tabulka č. 3 - Položky navíc uváděné ve výkazech při použití ekvivalenční metody

Konsolidovaný výkaz o finanční pozici – rozvaha	
Aktiva	Pasiva
Aktivní konsolidační rozdíl	Pasivní konsolidační rozdíl
Cenné papíry a vklady v ekvivalenci	Konsolidační rezervní fond
<i>Investice oceňované ekvivalenční metodou*</i>	Podíl na HV v ekvivalenci
Konsolidovaný výkaz zisku a ztráty	
Náklady	Výnosy
Zúčtování aktivního kons. rozdílu	Zúčtování pasivního kons. Rozdílu
	Podíl na HV v ekvivalenci
	<i>Podíl na zisku z přidružených společností oceňovaný ekvivalenční metodou*</i>

*kurzívou – položky přidávané do výkazů při konsolidaci dle IFRS

Zdroj: vlastní zpracování dle Sedláčka (2004, s. 121)

2.4.3 Poměrná metoda

Metoda poměrné konsolidace je v současné době využívána pouze v případě konsolidace na základě české legislativy, a to u společných podniků, tedy joint venture.

Při aplikaci této metody jsou do konsolidovaných výkazů konsolidující společnosti zahrnuty položky finančních výkazů pouze ve výši skutečně vlastněného podílu investora (Hornická, 2012).

Princip metody poměrné konsolidace vychází z principu metody plné konsolidace s tím rozdílem, že se veškeré položky do konsolidace zahrnují pouze ve výši podílu, který v dané společnosti investor vlastní. To znamená, že i následná eliminace těchto položek je pouze ve výši ovládaného podílu, do konsolidovaných výkazů tedy nejsou zahrnuta ani aktiva, která konsolidující podnik neovládá, ani nekontrolní podíly na straně pasiv. Obdobně se postupuje i v případě eliminace vnitropodnikových vztahů. I v situaci, kdy jde o vyloučení vzájemné pohledávky nebo závazku, je vylučována pouze část této pohledávky nebo závazku ve výši investorova podílu. Zelenka a Zelenková (2018, s. 253) toto uvádějí jako jediný možný způsob, jak vnitropodnikové zůstatky touto metodou vylučovat.

V této diplomové práci je metoda poměrné konsolidace zmíněna pouze pro úplný přehled podstaty konsolidačních metod, prakticky aplikována nebude, proto není třeba ji rozvádět tak podrobně jako předešlé metody. Pro shodný koncept uvedení těchto tří metod konsolidace jsou v tabulce č. 4 zachyceny položky, které se přidávají do konsolidovaných výkazů v případě, že je použita metoda poměrné konsolidace.

Tabulka č. 4 - Položky navíc uváděné ve výkazech při použití poměrné metody

Konsolidovaný výkaz o finanční pozici – rozvaha	
Aktiva	Pasiva
Aktivní konsolidační rozdíl Cenné papíry a vklady v ekvivalenci	Pasivní konsolidační rozdíl Konsolidační rezervní fond
Konsolidovaný výkaz zisku a ztráty	
Náklady	Výnosy
Zúčtování aktivního kons. rozdílu	Zúčtování pasivního kons. Rozdílu

Zdroj: vlastní zpracování dle Sedláčka (2004, s. 124)

2.5 Povinné výkazy konsolidované účetní závěrky

Obsah konsolidované účetní závěrky úzce navazuje na obsah klasické individuální účetní závěrky. Musí obsahovat minimálně všechny výkazy, které jsou standardně zveřejňované v běžných účetních závěrkách všech společností. Stejně tak musí obsahovat i přílohu k účetní závěrce (ZÚ uvádí přílohu v účetní závěrce, IFRS tzv. komentář k účetním výkazům). Podrobnému obsahu účetní závěrky se v mezinárodních standardech věnuje IAS 1

– Sestavování a zveřejňování účetní závěrky, přičemž tento standard lze aplikovat jak na sestavení individuální, tak konsolidované účetní závěrky. Standard IAS 1 upravuje, že konsolidující účetní jednotka musí povinně zveřejňovat alespoň kompletní sadu finančních výkazů, která zahrnuje (IAS 1, IFRS Foundation, přeloženo):

- *výkaz o finanční situaci ke konci období – rozvaha,*
- *výkaz zisku a ztráty a ostatního úplného výsledku za požadované období – výsledovka,*
- *výkaz o změnách vlastního kapitálu,*
- *výkaz o peněžních tocích,*
- *komentář k účetním výkazům – příloha,*
- *srovnávací informace za předcházející účetní období – celou sadu výkazů,*
- *výkaz finanční situace prvního zveřejňovaného období, pokud účetní jednotka uplatňovala retrospektivní změnu účetních pravidel.*

Konsolidované výkazy se sestavují za stejné období a ke stejnému datu jako individuální účetní výkazy všech konsolidovaných jednotek. Je důležité si uvědomit, že konsolidované výkazy sice představují komplexnější souhrn informací o celé skupině vzájemně propojených podniků, v žádném případě však nenahrazují individuální účetní závěrky dceřiných podniků ani mateřské jednotky. Konsolidované finanční výkazy neslouží daňovým účelům, netýkají se vnitropodnikových transakcí mezi spojenými podniky, jelikož ty jsou v průběhu konsolidace vyloučeny. Zahrnují tedy pouze údaje vygenerované externími transakcemi, tedy obchodováním se třetími stranami. (Kovaníková, 2005)

3 MEZINÁRODNÍ STANDARDY ÚČETNÍHO VÝKAZNICTVÍ A KONSOLIDOVANÁ ÚČETNÍ ZÁVĚRKA

Mezinárodní úprava účetnictví vznikla jako reakce na neustálý rozvoj globalizace národních ekonomik a potřebu sjednocovat – harmonizovat informace mezi jednotlivými subjekty působícími na různých geografických územích. Kromě odbourávání národních hranic v ekonomické sféře vznikla potřeba také harmonizovat informační systémy, urychlovat komunikaci, zvyšovat srovnatelnost, srozumitelnost a spolehlivost ekonomických informací. Kvalita účetních informací je velmi důležitá nejen pro uskutečňování podnikatelských rozhodnutí z pohledu podnikatelů, ale také pro veřejný sektor v oblasti poskytování dotací, grantů a různých podpor. Vzhledem k těmto požadavkům vzrůstá neustálý tlak na harmonizaci účetnictví (Dvořáková, 2017). Jílek (2018, s. 11) hovoří o účetnictví jako o jazyku finančního systému, který je vystavěn na důvěře. Bez této důvěry investoři nejsou ochotni investovat své prostředky, banky neposkytují úvěry, podnikatelé ztrácejí zájem vykonávat svou činnost, což vede ke zvyšování nezaměstnanosti a dochází k celkovému kolapsu hospodářství.

Ve světě se však obecně nachází více možností vedení účetnictví a stává se běžně, že dvě společnosti z různých území účtují o stejných skutečnostech naprosto rozdílně. Tento fakt však s rostoucí globalizací komplikuje srovnatelnost informací o finanční pozici různých společností, obsažených v jejich účetních závěrkách, které jsou klíčové pro rozhodování uživatelů těchto závěrek. Vznikla tedy potřeba sjednotit účetní politiky v podnicích tak, aby je mohly společnosti využívat bez rozdílu – tzn. harmonizace účetnictví na mezinárodní úrovni. Předpisy by tedy měly být zaměřeny na vlastnosti transakcí mezi společnostmi, nikoli na velikost nebo druh účetních jednotek, jako je to například v účetní legislativě České republiky. (Jílek, 2018)

V současnosti existují tři hlavní linie harmonizace mezinárodního účetnictví (Dvořáková, 2017):

- IFRS – Mezinárodní standardy účetního výkaznictví,
- US GAAP – všeobecně uznávané účetní principy USA,
- Direktivy Evropské unie.

Tato diplomová práce je zaměřena pouze na první uvedenou linii – IFRS – jelikož vybraná mateřská společnost, se kterou autorka spolupracuje, sestavuje KÚZ podle několika vybraných mezinárodních standardů účetního výkaznictví souvisejících s náplní její činnosti. Tato kapitola je zaměřena na charakteristiku právě těch standardů, které společnost při konsolidaci využívá. Začíná vymezením Koncepčního rámce, ze kterého všechny standardy vycházejí a který obsahuje definice základních prvků účetnictví, zásadně odlišných svým výkladem v IFRS oproti vymezení v českých legislativních účetních předpisech.

3.1 Koncepční rámec a vymezení základních prvků

Koncepční rámec sám o sobě není standardem. Jde o úvod do IFRS a jeho pochopení je klíčovým předpokladem pro následné pochopení standardů samotných (Dvořáková, 2017). Koncepční rámec byl poprvé publikován v roce 1989 a od té doby byl několikrát upravován. Svou aktuální podobu má od 29. března 2018 (Krupová, 2019a). Obsahuje definice účetních zásad, základních prvků ÚZ, kritéria pro správné rozpoznání a vyjádření těchto prvků v ÚZ, oceňovací báze a další. Koncepční rámec je rozdělen na 8 kapitol:

- Kapitola č. 1 – Cíl účetního výkaznictví obecně
- Kapitola č. 2 – Kvalitativní charakteristiky užitečnosti účetních informací
- Kapitola č. 3 – Účetní výkazy, závěrka a vykazující jednotka
- Kapitola č. 4 – Prvky účetních výkazů
- Kapitola č. 5 – Vykázání v účetních výkazech a vyřazení z účetních výkazů
- Kapitola č. 6 – Oceňování
- Kapitola č. 7 – Vykazování a zveřejnění
- Kapitola č. 8 – Koncept kapitálu a uchování kapitálu

Informace v Koncepčním rámci fungují jako principy vykazování v případě, že pro určitou oblast není určen konkrétní standard, nebo není daná oblast v žádném standardu vymezena. V ostatních případech jsou znění standardů vždy nadřazena Koncepčnímu rámci. (Krupová, 2019a; Dvořáková, 2017)

První kapitola vymezuje hlavní cíl účetního výkaznictví a uživatele účetních závěrek. Hlavním cílem výkaznictví je poskytnout uživatelům informace o finanční situaci jednotky, na jejichž základě jsou prováděna rozhodnutí. Uživateli účetních závěrek jsou především investoři, poskytovatelé finančních prostředků – banky a ostatní věřitelé. Krupová (2019a, s. 17) uvádí, že tito uživatelé jsou jedním z hlavních důvodů existence rozdílů mezi národním účetnictvím a standardy IFRS.

Pro účely práce je důležitá kapitola č. 4, která definuje základní prvky účetního výkaznictví – aktiva, závazky, výnosy, náklady a vlastní kapitál. IFRS pro tyto prvky používá zcela odlišnou interpretaci než tuzemské předpisy, které je definují velmi skromně (Kříž, PwC, 2009). Například leasing u nájemce, který je v českém účetnictví rozpoznáván jako závazek, má podle IFRS v mnoha případech charakter aktiva a při transformaci na hodnoty IFRS zde dochází k výrazným změnám (více v kapitole č. 3.5 - IFRS 16 Leasingy). Je tedy vhodné zde jednotlivé definice těchto položek podle IFRS uvést a porovnat je s českou úpravou účetnictví.

Aktiva

České účetní předpisy obecnou definici aktiv ani jiných níže uvedených složek neobsahují (Kříž, PwC, 2009), legislativa stanovuje pouze hranici použitelnosti dlouhodobého majetku oproti oběžnému, a to minimálně jeden rok (Hinke, 2013a). Aktiva lze tedy chápat jako majetek účetní jednotky, který byl pořízen vlastními nebo cizími zdroji této účetní jednotky.

Oproti tomuto Koncepční rámec uvádí přesnou definici aktiv, která zní: „*A present economic resource controlled by the entity as a result of past events. An economic resource is a right that has the potential to produce economic benefits.*“ (Conceptual Framework for Financial Reporting, 2018, s. A36). Krupová (2019a, s. 20) překládá tuto definici jako „*Současný ekonomický zdroj ovládaný společností, který je výsledkem minulých událostí. Ekonomický zdroj je právo, které má potenciál vytvořit ekonomický prospěch.*“ Položka zařazovaná do majetku společnosti dle IFRS musí bezvýhradně splnit tuto definici, jinak ji nelze jako aktivum vykázat.

Pasiva – závazky

Pasiva dle českých pravidel účetnictví představují zdroje financování majetku společnosti. Zdroje financování majetku mohou být vlastní nebo cizí (Vochozková, Uctovani.net, 2017).

Definice závazků (části pasiv) pro vykazování dle IFRS zní „*A present obligation of the entity to transfer an economic resource as a result of past events.*“ (Conceptual Framework for Financial Reporting, 2018, A36). Krupová (2019a, s. 20) definici překládá jako „*současnou povinnost společnosti převést ekonomický zdroj, která je důsledkem minulých událostí.*“ Koncepční rámec dále dodává, že tato povinnost má formu dluhu nebo odpovědnosti, které se společnost nemůže vyhnout.

Náklady

Dle českých účetních předpisů představují náklady spotřebování ekonomického zdroje, které se pojí se současným nebo budoucím výdejem peněžních prostředků (AZ-data.cz, 2015). Náklady opět nejsou českými předpisy nijak zvlášť definovány. Výsledovka sestavovaná dle českého účetnictví je zaměřena především na vykazování nákladů v druhovém nebo účelovém členění, a to z daňového důvodu – náklady ovlivňují výši hospodářského výsledku, ze kterého se počítá daň z příjmů. (Hinke, 2013b)

„Decreases in assets, or increases in liabilities, that result in decreases in equity, other than those relating to distributions to holders of equity claims.“ (Conceptual Framework for Financial Reporting, 2018, A36), takto zní originální definice nákladů obsažená v Koncepčním rámci. V českém překladu představuje náklad podle IFRS *„snížení aktiv nebo zvýšení závazků, které vede ke zvýšení vlastního kapitálu jiným způsobem než vkladem vlastníků“* (Krupová, 2019a, s. 22). IFRS dále rozlišuje dvě složky, ze kterých se náklad skládá – expenses (náklady v užším pojetí) a losses (újmy, ztráty, které nejsou pod kontrolou společnosti). Obě tyto položky jsou účtovány výsledkově a ovlivňují výši HV. Losses lze však v určitých případech zachytit i rozvahově s dopadem do vlastního kapitálu. (Dvořáková, 2017, Hinke, 2013b)

Výnosy

Výnosy představující přírůstky aktiv nebo snížení pasiv zvyšují hospodářský výsledek. V českém účetnictví však nejsou nijak legislativně definovány, pouze složky výnosů spolu s náklady jsou vysvětleny prováděcí vyhláškou 500/2002Sb. a ČÚS č. 19. (MáDáti.cz, účetní průvodce, 2020; Hinke 2013b)

Výnos (income) definovaný Koncepčním rámcem představuje *„zvýšení aktiv nebo snížení závazků, které vede ke zvýšení vlastního kapitálu jiným způsobem než vkladem vlastníků.“* (Krupová, 2019a, s. 21). Výnosy jsou zde podobně jako náklady složeny ze dvou částí – revenues (tržby) a gains (zisky, přínosy). Gains podobně jako losses nemá účetní jednotka pod kontrolou, nemůže je ovlivnit svou činností a lze je vykazovat jak výsledkově, tak rozvahově s dopadem do vlastního kapitálu.

Vlastní kapitál

Vlastní kapitál v českém účetnictví představuje vlastní zdroje financování podnikových aktiv – buď vklady společníků, nebo zdroje vygenerované podnikatelskou aktivitou (Febmat.com, 2016). Vlastní kapitál představuje samostatnou část pasivní strany

rozvahy. Oproti tomu IFRS uvažuje o vlastním kapitálu jako o zbytkové části aktiv po odečtení všech závazků společnosti - „*the residual interest in the assets of the entity after deducting all its liabilities.*“ (Conceptual Framework for Financial Reporting, 2018, A36). Pasivní strana rozvahy sestavené dle IFRS se tedy skládá ze závazků a ze zbytkové části, která představuje vlastní kapitál.

3.2 IFRS 3 – Podnikové kombinace

Podnikovou kombinací se dle IFRS 3 rozumí získání práva ovládat jednu nebo více podnikatelských jednotek na základě určité transakce. V případě, že transakce splňuje definice podnikové kombinace a nabytí aktiv a závazků vytvoří podnik, použije nabývající účetní jednotka k účtování požadavky tohoto standardu. IFRS 3 upravuje všechny požadavky, které se vážou k okamžiku prvního zahrnutí nové nebo pořizované jednotky do konsolidované účetní závěrky mateřské společnosti. Transakcemi vytvářejícími podnik mohou být akvizice nebo například fúze – splynutí (Krupová, 2019a). Obecně se standard nevztahuje na (Nařízení komise (ES) č. 495/2009, IFRS 3):

- vznik společného podniku – joint venture,
- koupi aktiv, která nevytváří podnik,
- kombinace účetních jednotek pod společnou kontrolou – všechny kombinující účetní jednotky nebo podniky jsou kontrolovány stejnou stranou nebo stranami jak před podnikovou kombinací, tak i po ní.

Standard požaduje, aby nabyvatel podnikové kombinace účtoval o této kombinaci metodou akvizice, která představuje základní princip celého standardu (Zülch, Detzen, 2013). Metoda akvizice byla vymezena přímo standardem IFRS 3 a prakticky se jedná o rozšířenou metodu koupě, na základě které se o podnikových kombinacích dle IFRS účtovalo dříve. Rozdíl těchto dvou metod spočívá především ve formě poskytnuté protihodnoty za nabývanou jednotku. Metoda koupě vyjadřuje poskytnutou protihodnotu nejčastěji ve formě pořizovacích nákladů. Oproti tomu metoda akvizice uvažuje jen určitou hodnotu, která se nejčastěji skládá z ocenění poskytnuté protihodnoty za nakupovanou jednotku, případně jejích nekontrolních podílů, reálnou hodnotou (Zelenka, 2012). Do roku 2001 bylo možné kombinace akvizic nebo fúzí účtovat také tzv. pooling metodou – metodou sdílení podílů. Metoda spočívala ve spojení původních nezávislých podílů do nově vzniklého celku, nejednalo se tedy o klasické získání kontrolního podílu, ale o spojení rovnocenných partnerů. Účetní zachycení pooling metodou bylo však rokem 2001 zrušeno (Gaughan, 2015; Zelenka, 2012). Standard

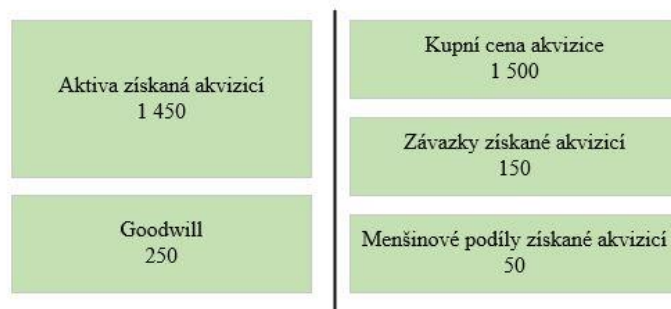
IFRS 3 (Nařízení komise (ES) č. 495/2009) vymezuje čtyři základní kroky účetního zachycení metodou akvizice, a to identifikaci nabyvatele, stanovení data akvizice, vykázání a ocenění identifikovatelných aktiv, závazků a nekontrolních podílů získaných nabytím a ocenění goodwillu nebo zisku z výhodné koupě.

Smyslem akviziční účetní metody je určit způsob, jakým si nabyvatel kontrolního podílu zahrne majetek, závazky i nekontrolní podíly do své konsolidované závěrky, a ocenit nabývaný majetek tak, aby jeho hodnota odpovídala situaci, jako by byl nakoupený na trhu (Krupová, 2019b). Proto je protihodnota převedená v rámci akvizice i nabytá částka aktiv oceňována v reálné hodnotě, tzv. ve fair value. Identifikace reálně oceněných aktiv a závazků je předmětem akviziční analýzy neboli purchase price allocation – PPA. Jde o velice složitý a časově náročný proces, při kterém musí nabyvatel podnikové kombinace (obvykle prostřednictvím znalce) identifikovat veškerá získaná aktiva a závazky, ocenit je k datu akvizice v reálné hodnotě a takto oceněnou hodnotu nabývaného majetku porovnat s poskytnutou (převedenou) protihodnotou, která představuje kupní cenu. Na základě této analýzy poté zahrne majetek do svého účetnictví. Komplikací bývá ocenění nehmotných aktiv a podmíněných závazků, jelikož k těm reálné ocenění neexistuje. Nabyvatel tedy musí využít různé oceňovací metody, což mu přináší přinejmenším další náklady (Zülch, Detzen, 2013; Krupová, 2019a). Způsob stanovení PPA v praxi je součástí kapitoly č. 4 věnované procesu konsolidace ve vybrané společnosti.

Při porovnání převáděného majetku v reálné hodnotě s kupní cenou akvizice mohou nastat dvě situace.

- Cena akvizice převyšuje hodnotu nabývaného majetku – vzniká goodwill, který obsahuje složky, jež nelze samostatně identifikovat nebo ocenit.
- Cena akvizice je nižší než hodnota nabývaného majetku – nabyvatel generuje zisk z výhodné koupě.

Podle standardu IFRS 3 se goodwill rozumí aktivum reprezentující budoucí ekonomické prospěchy vzniklé díky ostatním nabytým aktivům při podnikové kombinaci, které zároveň nelze samostatně identifikovat a vykázat (Nařízení komise (ES) č. 495/2009, IFRS 3). Je to tedy něco, za co je nabývajícím jednotka ochotna v dobré víře přijmout kupní cenu vyšší, než je hodnota převáděných aktiv. Goodwill je do majetku zařazen jako neodepisované aktivum. Musí se však každoročně testovat na snížení hodnoty, aby nedocházelo k nadhodnocování složek majetku (Krupová, 2019a).

Obrázek č. 1 - Goodwill vzniklý při podnikové kombinaci
Zdroj: vlastní zpracování

Opačným případem vznikajícím při podnikové kombinaci je tzv. zisk z výhodné koupě, který nastává v momentě, kdy nabyvatel za získaný majetek převádí nižší částku, než je reálná hodnota získaného majetku. Krupová (2019a) uvádí, že tato situace bývá často znakem chybného postupu při akviziční analýze, proto standard IFRS 3 obsahuje požadavek na opětovné zrevidování hodnot nakoupených aktiv, získaných nekontrolních podílů i kupní ceny akvizice. Pokud revize neprokáže pochybení, průčtuje se zisk z výhodné koupě do hospodářského výsledku jako jednorázový výnos.

Obrázek č. 2 - Zisk z výhodné koupě vzniklý při podnikové kombinaci
Zdroj: vlastní zpracování

3.3 IFRS 9 – Finanční nástroje

Standard IFRS 9 je nově vzniklým standardem nahrazujícím původní IAS 39. Tento standard upravuje klasifikaci a ocenění finančních aktiv a závazků, jejich účtování a odúčtování a rovněž zajišťovací účetnictví (Jílek, 2018). IFRS 9 patří k nejrozsáhlejším standardům mezinárodního účetnictví, proto se následující část věnuje především oblastem, které vybraný podnik využívá při tvorbě KÚZ.

Finanční nástroje mohou mít podobu finančního aktiva nebo závazku. Podle IFRS jím může být jakákoli smlouva, kterou vzniká jedné straně finanční aktivum a zároveň straně

druhé finanční závazek nebo kapitálový nástroj (Jílek, 2018). Mezi finanční aktiva se řadí kapitálové a dluhové nástroje jiných entit, např. akcie zakládající podíl nebo dluhopisy vydané jinými subjekty. Finanční závazky představují např. úvěry a půjčky. Mezi finanční nástroje řešené IFRS 9 se však řadí také pohledávky a závazky z obchodního styku. Výčet finančních nástrojů, na který se vztahuje úprava standardu IFRS 9 je následující (Komora auditorů ČR, 2020): peněžní prostředky, finanční aktiva, obchodní pohledávky a závazky, finanční závazky a deriváty.

Klasifikace a ocenění finančních aktiv

Klasifikace finančních aktiv se pro účely ocenění dle IFRS 9 provádí na základě tzv. obchodního modelu, který charakterizuje užítky plynoucí vlastníkovu aktiva, a na základě charakteristiky plynoucích peněžních toků (Dvořáková, 2017). Ve standardu IFRS 9 (Nařízení komise (EU) 2016/2067, s. 13, odst. 4.1.1) přímo stojí, že „účetní jednotka musí klasifikovat finanční aktiva jako nástroje následně oceněné naběhlou hodnotou, reálnou hodnotou do ostatního úplného výsledku nebo reálnou hodnotou do zisku nebo ztráty na základě:

a) obchodního modelu účetní jednotky pro řízení finančních aktiv a současně

b) charakteristiky smluvních peněžních toků finančního aktiva.“

Standard IFRS 9 uznává pro účely ocenění finančních aktiv celkem tři základní obchodní modely, a to (Černý, 2019):

- obchodní model držby za účelem inkasa smluvních peněžních toků (jistina + úroky) → *hold to collect*
- obchodní model držby za účelem inkasa smluvních peněžních toků a prodeje → *hold to collect and sell*
- ostatní obchodní modely (nástroje určené k obchodování) → *hold to sell, trading*.

Z výše zmiňované definice je patrné, že IFRS 9 definuje rovněž tři způsoby ocenění finančních aktiv (Dvořáková, 2017; Černý, 2019; Krupová, 2019c):

- naběhlou hodnotou – také amortizovanými náklady,
- reálnou hodnotou s dopadem do ostatního úplného výsledku – *Fair Value Through Other Comprehensive Income* (FVTOCI) – rozvahový model ocenění,
- reálnou hodnotou s dopadem do zisku nebo ztráty – *Fair Value Through the statement of Profit and Loss* (FVTPL) – výsledkový model ocenění.

Způsob ocenění jednotlivých skupin finančních nástrojů dle IFRS 9 však nezávisí pouze na obchodním modelu držení aktiv a na charakteru plynoucích peněžních toků, jak uvádí definice ve standardu. Rovněž záleží na tom, zda finanční nástroj má povahu dluhového nebo majetkového aktiva. Přehled způsobu ocenění různých skupin finančních aktiv zachycuje níže uvedená tabulka č. 5.

Tabulka č. 5 - Klasifikace finančních aktiv a způsobu ocenění

Typ finančního aktiva	Obchodní model	Způsob ocenění	Příklad finančního aktiva
Dluhové nástroje	hold to collect	Amortizované náklady	Dluhopisy, směnky, poskytnuté úvěry a půjčky, pohledávky za odběrateli
	hold to collect and sell	FVTOCI	
	hold to sell, trading	FVTPL	Dluhopisy, pohledávky určené k obchodování
Majetkové nástroje	určené k obchodování	FVTPL	Akcie, podílové listy
	nedržené k obchodování*	FVTOCI	
Deriváty	-	FVTPL	Aktivum/závazek

*v okamžiku prvotního zaúčtování bez možnosti reklasifikace

Zdroj: vlastní zpracování dle Dvořáková (2017, s. 210) a Černý (2019)

U majetkových nástrojů nikdy nelze splnit test peněžních toků nutný pro ocenění v naběhlé hodnotě. Z tohoto důvodu jsou vždy oceňovány v reálné hodnotě, a to buď výsledkově, nebo rozvahově – záleží na povaze majetkových aktiv (Dvořáková, 2017). Deriváty jakožto finanční nástroje jsou vždy oceňovány v reálné hodnotě s dopadem do zisku nebo ztráty (FVTPL) a nezáleží, zda mají podobu finančního aktiva nebo závazku.

Klasifikace a ocenění finančních závazků

Finanční závazky ve větší míře představují úvěry a půjčky a podle IFRS 9 jsou standardně oceňovány kombinací naběhlé hodnoty a efektivní úrokové míry (Dvořáková, 2017). Efektivní úroková míra v sobě včetně smluvního úroku zahrnuje rovněž další relevantní smluvní platby, např. poplatky, opce, transakční náklady a další (Komora auditorů ČR, 2020). Existuje však výčet několika výjimek, kdy finanční závazek není oceňován amortizovanými náklady. Takovou výjimkou je například situace, kdy sám standard vyžaduje ocenění v reálné hodnotě. Dalším případem jsou deriváty, u kterých se účetní jednotka ke dni ocenění nachází v nevýhodné pozici, tzn., že protistraně dluží. Jak už bylo zmiňováno výše, deriváty jsou v případě aktiva i závazku oceňovány pomocí FVTPL (Dvořáková, 2017).

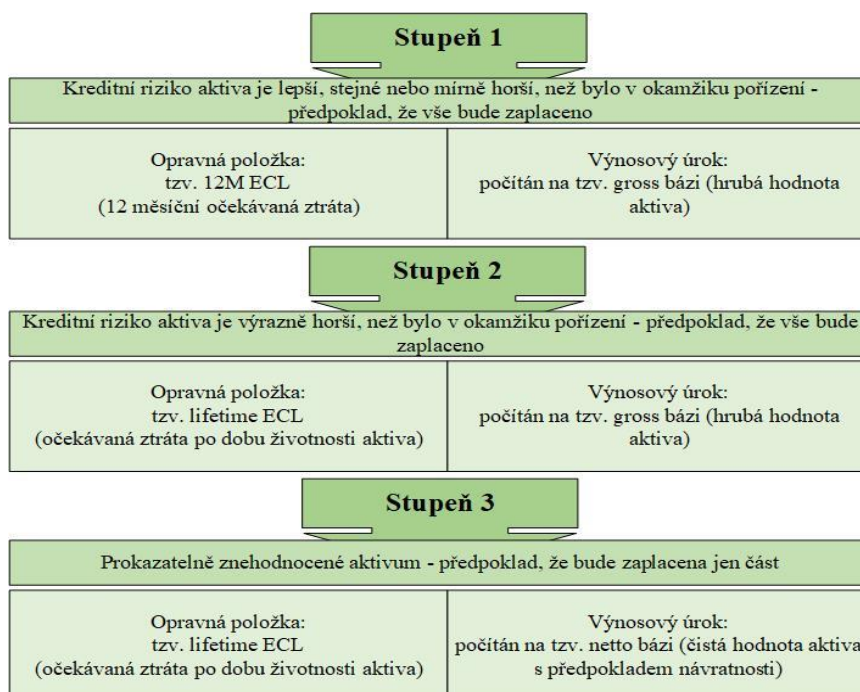
Oceňování finančních nástrojů – při prvotním a následném zachycení

Při prvotním zachycení jsou finanční nástroje vždy oceněny v reálné hodnotě, která však může být v jistých případech upravena o transakční náklady – kromě portfolia finančních nástrojů oceňovaných FVTPL (Komora auditorů ČR, 2020). Následné ocenění finančních nástrojů závisí na obchodním modelu, tedy na portfoliu, do kterého je nástroj zařazen – viz výše. Ze všech výše uvedených druhů finančních nástrojů pouze finanční aktiva oceňovaná amortizovanými náklady a FVTOCI podléhají snížení hodnoty v důsledku kreditního rizika (Dvořáková, 2017).

Snížení hodnoty finančních aktiv

Standard IFRS 9 při posuzování znehodnocení finančního aktiva postupuje podle modelu očekávaných ztrát v důsledku kreditního rizika (Expected Credit Loss Model – ECL). Kreditním rizikem je například situace, kdy dlužník nezaplatí. Toto riziko by mělo být identifikováno už v okamžiku rozpoznání aktiva a v účetnictví by tedy očekávané ztráty měly být zohledněny již při prvotním zachycení aktiva a následně při každém navýšení kreditního rizika vztaheného k danému aktivu. Kreditní riziko se vztahuje k finančním aktivům oceněným naběhlou hodnotou a modelem FVTOCI – tedy k obchodním pohledávkám, poskytnutým úvěrům a půjčkám, směnkám a dluhopisům do splatnosti. (Dvořáková, 2017)

ECL je založen na tzv. obecném trojstupňovém modelu snížení hodnoty:

Obrázek č. 3 – Obecný trojstupňový model znehodnocení aktiva
Zdroj: vlastní zpracování dle Černý (2019)

Snížení hodnoty aktiv se vztahuje rovněž na pohledávky z leasingů, které více upravuje nový standard IFRS 16, a na pohledávky z obchodních vztahů (IFRS 15). U obou těchto případů lze použít zjednodušený model snížení hodnoty, který spočívá ve vykazování opravné položky v podobě lifetime ECL, tedy očekávaných ztrát po celou dobu životnosti aktiva. Účetní jednotka se tak vyhne posuzování, zda se kreditní riziko u takových pohledávek zhoršilo, nebo ne. V případě krátkodobých obchodních pohledávek musí účetní jednotka použít výhradně tento model, jelikož očekávané ztráty se v tomto případě rovnají případným celkovým ztrátám. Výše snížené hodnoty pohledávek se určuje na základě vzorce pro současnou hodnotu očekávaných budoucích příjmů, kdy *EIR* představuje efektivní úrokovou míru a *n* dobu splatnosti pohledávky (Černý, 2019):

$$PV = \frac{FV}{(1 + EIR)^n}$$

3.4 IFRS 15 – Výnosy ze smluv se zákazníky

Standard IFRS 15 vešel v platnost k 1. lednu 2018 a nahradil původní standardy IAS 11, IAS 18 a interpretace IFRIC 13, 15 a 18 a SIC 31. Standard je zaměřen výhradně na výnosy ze smluv se zákazníky a upravuje pouze tu část výnosů, která je definována anglickým názvem „revenue“ (v definicích podkapitoly 3.1 Konceptní rámec je uvedeno, že revenue (tržby) spolu s gain (zisk) tvoří dohromady tzv. výnosy – income). Revenues jsou standardem definované jako „*income arising in the course of an entity's ordinary activities*“ (Alibhai, et al., 2019, s. 483), ve volném překladu jde o výnosy vznikající běžnou činností účetní jednotky. Krupová (2019a, s. 364) rozsah standardu shrnuje do tří stručných a srozumitelných bodů: transakce podléhá úpravě standardu IFRS 15 v případě, že jde o výnos plynoucí z běžné činnosti účetní jednotky, jde o identifikovatelnou smlouvu, ve smlouvě existuje zákazník.

Vykazování výnosů je založeno na modelu obsahujícím pět kroků, během kterých se stanoví okamžik, částka a způsob vykazání výnosu (Alibhai, et al., 2019):

- Krok č. 1 - Identifikace smlouvy se zákazníkem;
- Krok č. 2 - Identifikace povinností plynoucích ze smlouvy;
- Krok č. 3 – Stanovení ceny transakce;
- Krok č. 4 – Alokace transakční ceny;
- Krok č. 5 – Rozpoznání výnosu v okamžiku splnění povinnosti plynoucí ze smlouvy.

Smlouva tvoří dohodu mezi zúčastněnými protistranami a je právně vymahatelná. Aby bylo možné smlouvu identifikovat a tedy zaúčtovat, musí splňovat všech 5 kritérií definovaných standardem (Nařízení komise (EU) 2016/1905, IFRS 15) – smlouva musí být schválená smluvními stranami, musí mít obchodní podstatu (komerční povahu), účetní jednotka na jejím základě musí být schopná identifikovat práva jednotlivých stran a také platební podmínky, v neposlední řadě z ní musí být patrné, že účetní jednotka má nárok inkasovat protihodnotu výměnou za zboží nebo služby.

Povinnosti plynoucí ze smlouvy mohou mít podobu buď jednorázového plnění povinností (v podobě dodání zboží, služeb či skupiny zboží nebo služeb), nebo sériového plnění povinností (opakované dodávky zboží nebo služeb) se shodným způsobem převodu na zákazníka (Dvořáková, 2017). Krupová (2019a, s. 370) uvádí, že v této části je důležité určit, zda smlouva bude do účetnictví zahrnuta jednorázově jako celek, nebo bude rozdělena na části, které lze samostatně specifikovat a budou tedy vykazovány separátně.

Transakční cena představuje částku protihodnoty, na kterou má účetní jednotka nárok získaný převodem nasmlouvaného zboží či služeb, poníženu o platby třetím stranám – např. daně. Protihodnota může zahrnovat jak fixní, tak variabilní částky a její odhad je ovlivněn časem, povahou a částkou přislíbenou zákazníkem (Nařízení komise (EU) 2016/1905, IFRS 15; Krupová, 2019a). Při určení transakční ceny musí účetní jednotka posoudit dopady pěti faktorů – variabilní protihodnotu, její omezující odhady, existenci významného prvku financování, nepeněžní hodnotu a protihodnotu splatnou zákazníkovi. Podrobný popis jednotlivých faktorů nabízí standard IFRS 15 (Nařízení komise (EU) 2016/1905).

Alokace transakční ceny spočívá v přidělení ceny jednotlivým povinnostem plynoucím ze smlouvy (závazkům) tak, jak by je účetní jednotka prodávala samostatně. Alokace probíhá na třech úrovních – alokace samostatných prodejních cen, alokace slev, alokace variabilních složek transakční ceny. (Nařízení komise (EU) 2016/1905, IFRS 15)

Posledním krokem je vykázání výnosu v okamžiku splnění povinnosti plynoucí ze smlouvy. IFRS 15 ukládá povinnost vykázat výnos v okamžiku převedení přislíbeného zboží či služby na zákazníka – zákazník nad předmětem získává kontrolu. (Nařízení komise (EU) 2016/1905, IFRS 15)

Standard obsahuje vysvětlení a definice množství dalších detailních situací a problémů, které mohou v souvislosti s vykazováním výnosů nastat. Tyto situace zde vzhledem k rozsahu práce nebudou rozebrány. V rámci shrnutí této části je třeba uvést,

že hlavním cílem standardu IFRS 15 je zajištění vykazování výnosů účetní jednotkou ve správné výši a v pravý okamžik, kterým často nebývá okamžik fakturace, jak je mnohdy chybně chápáno. (Krupová, 2019a)

3.5 IFRS 16 – Leasingy

Tento standard byl vydán IASB na počátku roku 2016, jeho české znění vyšlo pod názvem Nařízení komise (EU) č. 2017/1986 roku 2017 a v účinnost vstoupil 1. ledna 2019. Do této doby byly leasingy řešeny především účetním standardem IAS 17 Leasingy a dále interpretacemi IFRIC 4, SIC 15 a SIC 27. Hlavním důvodem vytvoření tohoto standardu byla skutečnost, že bývalá úprava nijak nezohledňovala majetek pronajímaný nájemcem na operativní leasing v jeho rozvaze (ani jako pronajaté aktivum, ani závazek). Tento fakt byl však v rozporu s vypovídací schopností výkazů, především v oblasti zadluženosti podniků s vysokým procentem použití operativního leasingu. Standard je tak převážně zaměřený na leasingy z pohledu nájemce a zásadním způsobem mění základy jejich účtování (Krupová, 2017). Obsah této kapitoly je jen stručně zaměřen na předmět leasingu a způsoby účtování u nájemce i pronajímatele. Cílem je spíše přiblížit způsoby přechodu na nový standard IFRS 16, jelikož vybraná společnost tento standard na počátku roku 2019 musela aplikovat do své KÚZ.

Identifikace leasingu

Prvotní určení, zda se jedná o leasing, či ne, vychází ze smlouvy. Nebere se v potaz její název, ale obsah. IFRS 16 (Nařízení komise (EU) č. 2017/1986, s. 4, odst. 9) uvádí přesnou definici „*smlouva má charakter leasingu nebo jej obsahuje tehdy, pokud převádí právo kontrolovat užití identifikovaného aktiva po určité době trvání výměnou za protihodnotu*“. Aplikační příručka standardu navíc v bodě B31 obsahuje přehledné schéma, pomocí kterého může účetní jednotka dojít k vyhodnocení, zda konkrétní typy smluv představují leasing, nebo ne. Rozdíl oproti původnímu IAS 17 na straně nájemce je v rozlišení druhu leasingu – IFRS 16 leasingy nerozlišuje na finanční nebo operativní. Nájemce buď leasing identifikuje a postupuje v účtování podle IFRS 16, nebo na základě identifikačních kroků usoudí, že se o leasing nejedná. V druhém případě je situace vyhodnocena jako služba a nájemce postupuje podle IFRS 15 (Krupová, 2017).

Účtování u nájemce

Jak už bylo zmíněno výše, standard IFRS 16 mění především podstatu zohlednění operativního leasingu v účetnictví nájemce. V původním standardu IAS 17 byly leasingy

u nájemce členěny na operativní a finanční, přičemž finanční byly do rozvahy nájemce promítnuty v podobě aktiva a závazku, operativní byly pouze zmíněny v příloze k účetní závěrce. Standardem IFRS 16 se toto členění u nájemce ruší a ten je nyní povinný oba typy leasingu vykazovat (Krupová, 2017, s. 32)

v rozvaze jako	a ve výsledovce v podobě
• aktivum → právo k užívání aktiva,	• nákladů → odpisy (provozní část),
• závazek → platby leasingu;	• úroků ze závazku (finanční část).

IFRS 16 však povoluje aplikovat výjimky ze standardu na leasingy krátkodobé (do 12 měsíců) a na leasingy předmětů s nevýznamnou hodnotou. Standard IFRS 16 v odstavci B8 (Nařízení komise (EU) č. 2017/1986) jako příklady aktiv s nevýznamnou hodnotou uvádí např. tablety, osobní počítače, telefony apod. Zjednodušený přístup nemůže nájemce využít v případě, že pronajaté aktivum bude dále pronajímat (Dvořáková, 2017). Postup prvotního vykázání leasingu u nájemce shrnuje Krupová (2017, s. 32) do šesti stručných kroků.

1. Vyhodnocení, zda smlouva představuje nebo obsahuje leasing.
2. Rozhodnutí, zda nájemce využije výjimku o krátkodobém leasingu a leasingu zanedbatelné hodnoty.
3. Oddělení částí smlouvy souvisejících s leasingem a nesouvisejících s leasingem, případné využití zjednodušeného přístupu.
4. Určení doby trvání leasingu.
5. Ocenění závazku z leasingu a práva k užívání aktiva.
6. Sestrojení umořovací tabulky závazku z leasingu.

Prvotní **ocenění závazku z leasingu** má podobu současné hodnoty dosud neuhrazených leasingových splátek diskontovaných buď implicitní nebo inkrementální úrokovou mírou (Nařízení komise (EU) č. 2017/1986). Prvotní **ocenění práva k užívání aktiva** ke dni zahájení leasingu se provádí na základě pořizovacích nákladů. Do pořizovacích nákladů jsou zahrnuty (Nařízení komise (EU) č. 2017/1986):

- prvotní ocenění závazku z leasingu,
- všechny platby leasingu uhrazené na počátku leasingu snížené o leasingové pobídky,
- počáteční přímé náklady nájemce související s leasingem, a
- případné odhady nákladů na demontáž a odstranění podkladového aktiva, uvedení místa nebo aktiva do požadovaného stavu uvedeného v podmínkách leasingu.

Účtování u pronajímatele

Pro pronajímatele nepředstavuje nový IFRS 16 nijak výrazné změny, z jeho pohledu jsou leasingy i nadále členěny na finanční a operativní, a kritéria stanovená IAS 17, podle kterých se tyto leasingy člení, byla prakticky beze změny přesunuta do standardu IFRS 16. Navíc byly standardem přepracovány oblasti týkající se množství zveřejňovaných informací pronajímatelem, problematika prodeje a zpětného leasingu a tzv. podnájmu – subleasingu (Dvořáková, 2017; Krupová, 2017).

Standard IFRS 16 (Nařízení komise (EU) č. 2017/1986, odst. 62) definuje finanční leasing jako leasing, při kterém jsou všechna rizika a odměny vyplývající z vlastnictví podkladového aktiva převedena na nájemce. Naopak operativní leasing je definován jako leasing, který na nájemce všechna rizika a odměny z vlastnictví podkladového aktiva nepřevádí. Vzhledem k tomu, že pro pronajímatele z velké většiny platí stále požadavky zrušeného IAS 17, nebude v této části vzhledem k rozsahu práce a standardu IFRS 16 uvedeno více informací.

Přechod na IFRS 16 v účetním období 2019 a dalších

IFRS 16 nabyl účinnosti od počátku roku 2019, společnosti se tak s jeho aplikací v tomto roce setkávají vůbec poprvé. V současné době ještě neexistuje ani dostatečné množství literatury zkoumající problematiku přechodu na tento nový standard. Krupová (2019a) do své publikace zahrnuje dodatek, který právě tuto problematiku řeší z pohledu nájemců. Ilustrující příklady v této části jsou tedy odvozené z jejich poznatků.

Standard IFRS 16 (Nařízení komise (EU) č. 2017/1986, odst. C5) uvádí dva základní přístupy, jak může entita převést své existující leasingy na požadavky standardu, a to:

- a) retrospektivně na každé předchozí účetní období v souladu s IAS 8 Účetní pravidla, změny v účetních odhadech a chyby – tzv. plně retrospektivní přístup, nebo
- b) retrospektivně s kumulativním dopadem prvotní aplikace standardu vykázaným k datu přechodu na tento nový standard – tzv. modifikovaný retrospektivní přístup.

Po zvolení vhodného přístupu přechodu musí potom účetní jednotka tímto způsobem vykazovat všechny své leasingy konzistentně po celou dobu jejich trvání. V přístupu uvedeném v bodě a) dochází k úpravě účetních výkazů za minulé srovnávací období, tato metoda je tedy daleko pracnější. Přístup v bodě b) odkazuje ve standardu IFRS 16 dále na odstavce C7-C13 (Nařízení komise (EU) č. 2017/1986). V tomto případě nedochází

k úpravám výkazů minulého období, leasing je oceněn podle nového standardu až od 1. ledna 2019. V modifikovaném retrospektivním přístupu je závazek z leasingu vždy oceněn současnou hodnotou zbývajících leasingových splátek za použití inkrementální úrokové míry. Právo k užívání aktiva lze ocenit buď (Nařízení komise (EU) č. 2017/1986):

- a. účetní hodnotou od začátku leasingu, která je diskontována inkrementální úrokovou mírou ke dni přechodu na IFRS 16, nebo
- b. účetní hodnotou rovnou hodnotě závazku z leasingu, která je upravena o zálohy a časové rozlišení vykázané v rozvaze ke dni přechodu na IFRS 16 související s daným leasingem.

Společnost, s jejíž spoluprací vzniká tato diplomová práce využívá při přechodu na IFRS 16 modifikovaný retrospektivní přístup s oceněním práva k užívání aktiva způsobem b. Následující příklad přechodu na IFRS 16 proto popisuje přechod touto metodou.

Výchozí údaje:

Nejmenovaná společnost má s pronajímatelem uzavřenou smlouvu o leasingu hmotného aktiva na 10 let s pravidelnými ročními splátkami ve výši 5 000 Kč vždy ke konci příslušného roku. V době přechodu na IFRS 16 (k 1. 1. 2019) zbývaly společnosti do konce leasingu poslední dvě splátky za rok 2019 a 2020. Inkrementální úroková míra byla k počátku období stanovena ve výši 6 %. Smlouva ve všech případech splňuje podmínky pro identifikaci leasingu, společnost tedy nejprve musí určit výši závazku z leasingu a hodnotu práva k užívání aktiva k 1. 1. 2019.

Závazek z leasingu se dle IFRS 16 vypočítá jako současná hodnota ještě neuskutečněných plateb diskontovaná inkrementální úrokovou sazbou. Výši závazku z leasingu stanoveného tímto způsobem zachycuje tabulka č. 6.

Tabulka č. 6 - Výše závazku z leasingu dle IFRS 16

Splátka k datu	Výše splátky	Současná hodnota splátky
31.12.2019	5 000 Kč	4 717 Kč
31.12.2020	5 000 Kč	4 450 Kč
Závazek z leasingu		9 167 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle Krupové (2019a, s. 652)

Pro závazek z leasingu je v dalším kroku třeba sestavit tabulku umořování závazku (tabulka č. 7), která zachycuje platby leasingu, zůstatek závazku a výši úroků. Tato tabulka se poté využije při sestavení finální rozvahy za rok 2019.

Tabulka č. 7 - Umořovací plán závazku z leasingu

Datum	Výše splátky	Závazek z leasingu	Výše úroku	Snížení závazku
31.12.2019	5 000 Kč	9 167 Kč	550 Kč	4 450 Kč
31.12.2020	5 000 Kč	4 717 Kč	283 Kč	4 717 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle Krupové (2019a, s. 652)

Následně je třeba vypočítat ocenění práva k užívání aktiva. Jeho výše je stanovena jako hodnota závazku z leasingu upravená o časové rozlišení, které představuje např. počáteční akontaci zaplacenou (příp. vyfakturovanou) v době sjednání leasingu, a jejíž část k datu přechodu na IFRS 16 ještě nebyla vyúčtována do nákladů. Jelikož společnost v tomto příkladu žádnou počáteční akontaci neplatila, časové rozlišení z tohoto leasingu neexistuje. Hodnota práva k užívání aktiva v době přechodu na IFRS 16 je tedy ve stejné výši jako závazek z leasingu, a to **9 167 Kč**. Tabulka č. 8 zachycuje přechod z původního IAS 17 na IFRS 16 k datu 1. ledna 2019 a následné vykázání leasingu na konci tohoto účetního období. Pro zjednodušení se předpokládá, že společnost měla v účetnictví na počátku roku v aktivech pouze peněžní prostředky a v pasivech základní kapitál a výsledek hospodaření.

Tabulka č. 8 - Zohlednění přechodu na IFRS 16 a vykázání na konci roku 2019 v rozvaze

Položka rozvahy	1.1.2019 IAS 17	Přechod na IFRS 16	1.1.2019 IFRS 16	Účetní transakce 2019	31.12.2019 IFRS 16
Právo k užívání aktiva	-	9 167	9 167	-4 584	4 583
Peněžní prostředky	7 000	-	7 000	-5 000	2 000
Aktiva celkem	7 000	-	16 167	-	6 583
Základní kapitál	5 000	-	5 000	-	5 000
Výsledek hospodaření	2 000	-	2 000	-5 134	-3 134
Závazek z leasingu	-	9 167	9 167	-4 450	4 717
Pasiva celkem	7 000	-	16 167	-	6 583

Zdroj: vlastní zpracování dle Krupové (2019a, s. 653-654)

Účetní transakce v průběhu roku 2019 představují tyto operace (Mládek, 2017):

- Splátka leasingu 2019 - 5 000
  - Snížení závazku 2019 - 4 450
  - Úrok 2019 - 550
- Odpis práva k užívání - 4 584
- Oprávky práva k užívání - 4 584

Výsledek hospodaření představují nákladové položky úroků a odpisů ve výši -5 134 Kč. V účetním období za rok 2020 by se poté postupovalo obdobně jako v roce 2019. Došlo by ke snížení závazku z leasingu na nulu a k celkovému odpisu práva k používání aktiva, a předmět leasingu by byl po skončení doby leasingu navrácen pronajímateli.

Otázkou v praxi společností stále zůstává smlouva o leasingu na dobu neurčitou. V předešlém příkladu je názorně vidět, že doba trvání leasingu je k jeho vykázání nepostradatelná. IFRS 16 sice ošetřuje dobu trvání u nevypověditelné smlouvy jako dobu, po kterou je plnění smlouvy vymahatelné, ta však často bývá kratší než jeden rok. Společnosti by tak teoreticky mohly využít výjimku krátkodobého leasingu a nevykazovat ho. V případě pronájmu budov, skladů apod., kdy smlouvy často bývají na dobu neurčitou, se však jedná o významné položky a jejich nevykazování rozhodně není záměrem. Krupová (2017, s. 30) uvádí, že v takové situaci by se dalo využít odhadů na základě zkušeností společností nebo např. doby životnosti daného aktiva. Vzhledem k tomu, že rok 2019 je prvním rokem, kdy je standard IFRS 16 aplikován, nelze k dosavadním zkušenostem přihlídnout. Dá se ale očekávat, že IASB se bude standardem v následujících letech určitě zabývat, jelikož se jedná o oblast, která zasahuje mnoho společností.

3.6 IAS 24 – Zveřejnění spřízněných stran

Účetní standard IAS 24 požaduje velmi detailní zveřejnění vztahů se spřízněnými stranami společnosti, a to z důvodů, že tyto vztahy mohou mít významný vliv na finanční pozici a výkonnost podniku. Uživatelé účetních závěrek proto musí být informováni o subjektech, které mohou a pravděpodobně také mají vliv na činnost daného podniku (Dvořáková, 2017; Krupová, 2019a). Standard IAS 24 je použit při (Nařízení komise (ES) č. 1126/2008, IAS 24):

- určení vztahů a transakcí se spřízněnými stranami,
- určení nesplacených částek mezi účetní jednotkou a spřízněnými stranami,
- identifikaci okolností, při kterých je nutné zveřejnit položky z předešlých dvou bodů,
- stanovení zveřejňovaných informací o těchto položkách.

IAS 24 dále obsahuje velmi rozsáhlou definici všech vztahů a stran považovaných za spřízněné. Dvořáková ve své publikaci (2017, s. 355) uvádí zjednodušenou charakteristiku spřízněných stran, které jsou:

- a) propojeny majetkovou účastí:
- podniky v rámci jedné ekonomické skupiny,
  - přidružená společnost a společnost uplatňující v ní podstatný vliv,
  - společný podnik a podniky podílející se společně na jeho řízení;
- b) propojeny personálně:
- prostřednictvím členů klíčového managementu,
  - prostřednictvím blízkých členů rodiny.

Oproti tomuto se za spřízněné strany nepovažují dvě společnosti se stejným členem klíčového managementu, dva spoluvlastníci společného podniku, financující společnosti, zákazníci, dodavatelé apod. (Krupová, 2019a)

Standard v poslední části definuje požadavky na samotné zveřejnění požadovaných informací, jejichž rozsah se značně liší v případě individuálních a konsolidovaných účetních závěrek. Příkladem jsou vzájemné transakce, které musí společnost v individuální závěrce zveřejnit v plné výši, avšak v KÚZ jsou tyto transakce eliminovány. Obecně musí účetní jednotka zveřejnit informace ze tří oblastí (Dvořáková, 2017).

- Vztahy mezi mateřskou společností a dceřinými jednotkami – bez ohledu na to, zda mezi nimi došlo k transakcím nebo ne.
- Příjmy klíčového managementu – rozčlenit do standardem požadovaných kategorií (krátkodobé zaměstnanecké požitky, penzijní požitky, ostatní dlouhodobé požitky, požitky související s ukončením pracovního poměru, úhrady vázané na akcie).
- Transakce mezi účetní jednotkou a spřízněnou stranou – standard opět stanovuje minimální rozsah zveřejňovaných informací.

Všechny tyto informace musí být zveřejněny zvlášť pro každou následující kategorii (Nařízení komise (ES) č. 1126/2008, IAS 24):

- mateřská společnost,
- podniky spoluovládající jinou účetní jednotku, nebo v ní mají podstatný vliv,
- dceřiné společnosti,
- přidružené společnosti,
- společné podniky, v nichž je účetní jednotka spoluvlastníkem,
- klíčový management společnosti nebo její mateřské společnosti,
- ostatní spřízněné strany.

V neposlední řadě uvádí standard výčet transakcí, které je třeba zveřejnit, pokud nějakým způsobem souvisí se spřízněnou stranou (Nařízení komise (ES) č. 1126/2008, IAS 24). Nezveřejnění jakýchkoli údajů stanovených standardem IAS 24 je považováno za zatajování důležitých informací. Většina vztahů mezi spřízněnými osobami totiž není založena na tržní bázi, ať už se jedná o obchodní transakce nebo rozhodovací záležitosti. Je proto třeba na správné zveřejnění pečlivě dbát (Krupová, 2019a).

3.7 IAS 28 – Investice do přidružených společností a společných podniků

Tento účetní standard, jenž byl stručně nastíněn v kapitole č. 2, byl součástí novelizace balíčku standardů upravujících konsolidaci z roku 2012, kdy došlo k úpravě znění a přidání zcela nových standardů, a znění IAS 28 bylo obohaceno o úpravu společných podniků. Vybraný podnik kromě vlastnění dceřiných společností participuje také v řadě přidružených a společných podniků, proto je standard IAS 28 pro sestavení jeho KÚZ rovněž důležitý a jeho znění by zde mělo být rozebráno podrobněji.

Hlavním cílem tohoto standardu je stanovení požadavků, jakými se přidružené a společné podniky zahrnují do KÚZ. IAS 28 použijí všechny podniky vykazující dle IFRS, které takové účasti mají. Standard v první části definuje důležité pojmy, jež se v rámci standardu používají, a v druhé obsáhlejší části podrobně popisuje ekvivalenční metodu konsolidování, která od roku 2013 představuje jedinou možnost, jak přidružené a společné podniky účtovat (Nařízení komise (EU) č. 1254/2012, IAS 28). Krupová (2019a) uvádí, že tento standard bývá předmětem častých úprav kvůli problémům s aplikací ekvivalenční metody. Té by se tak měla věnovat daleko větší pozornost, než je tomu doteď.

Přidružený podnik a podstatný vliv

IAS 28 definuje přidružený podnik jako účetní jednotku, v níž má investor podstatný vliv. Podstatný vliv je poté charakterizován jako pravomoc účastnit se rozhodování o finančních a provozních zásadách v účetní jednotce, do níž se investovalo, ale nesmí se jednat o úplné (dceřiný podnik) ani společné ovládání (joint venture). Aby se jednalo o podstatný vliv, musí investor přímo či nepřímo (přes dceřinou společnost) vlastnit alespoň 20 % hlasovacích práv. Pokud má investor méně než 20 %, jedná se o tzv. minoritní podíl a taková společnost není součástí konsolidovaného celku. Existence podstatného vlivu se poté ještě dokazuje pomocí jednoho nebo více následujících faktorů (Nařízení komise (EU) č. 1254/2012, IAS 28):

- zastoupení v představenstvu nebo jiném vedoucím orgánu společnosti,

- účast na tvorbě rozhodnutí včetně rozhodování o dividendách a dalších výplatách ze zisku,
- významné transakce mezi investorem a společností, do níž bylo investováno,
- vzájemná výměna manažerů,
- poskytování důležitých technických informací.

Společný podnik, společné ujednání, spoluovládání

IAS 28 definuje společný podnik jako společné ujednání dvou nebo více stran, kterým tímto vznikají práva k čistým aktivům. Společným ujednáním je prakticky myšlen společný podnik nebo joint venture. Spoluovládání představuje smluvní dohodu o podílech na společném podniku dvou nebo více spoluvlastníků. Spoluvlastník je jedna ze stran, jenž spoluovládá společný podnik (Nařízení komise (EU) č. 1254/2012, IAS 28). Společné podniky podrobněji řeší IFRS 11, který vznikl speciálně pro tuto problematiku.

Ekvivalenční metoda

Ekvivalenční metoda a její principy jsou podrobně rozebrány v kapitole č. 2.4 této práce. IAS 28 (Nařízení komise (EU) č. 1254/2012, odst. 10) definuje tuto účetní metodu jako metodu, při níž je *„investice do přidružených nebo společných podniků při prvotním zaúčtování oceněna v pořizovacích nákladech a její účetní hodnota je zvyšována či snižována tak, aby byl vykázán podíl investora na hospodářském výsledku účetní jednotky, do níž investoval, vytvořeném po datu akvizice“*. Investorův podíl na HV takového podniku je vykázán v jeho HV. Přehledně popisuje metodu ekvivalence Krupová (2019a, s. 545):

1. vykázání prvotní investice v PC;
2. zvýšení/snížení účetní hodnoty investice o podíl investora na poakvizičním výsledku společnosti, do které investoval;
3. zvýšení/snížení účetní hodnoty investice o změny investorova podílu na ostatním úplném výsledku této společnosti;
4. snížení účetní hodnoty investice o dividendy nebo jiné formy výplat vlastníkům získané od této společnosti.

Následující tabulky znázorňují postup ocenění investice ekvivalenční metodou a následné vykázání přidružených a společných jednotek ve výkazech konsolidující jednotky. Tabulka č. 9 zachycuje postup ocenění ekvivalencí podle výše uvedených kroků, přičemž bod č. 3 o změnách podílu investora na ostatním úplném výsledku pořizované společnosti tento

zjednodušený příklad nezohledňuje. V případě, že by pořizovaná jednotka ostatní úplný výsledek vykazovala, navyšoval by tento výsledek hodnotu ocenění investice ekvivalencí o hodnotu rovnou procentuálnímu podílu investora, tedy o 25 %.

Tabulka č. 9 - Postup ocenění investice ekvivalenční metodou

Výchozí údaje	Postup ekvivalenční metody	
ABC pořídila 25% podíl ve společnosti DE (v tis. Kč):	Požizovací cena	500
PC = 500 Hodnota čistých aktiv = 1200 Přecenění aktiv na FV = 1300 Zisk DE v průběhu roku = 200 Výplata dividend = 80	Podíl ABC na čistých aktivech DE v účetní hodnotě (25 % z 1200)	300
	Podíl ABC na rozdílu přecenění aktiv na FV (25 % ze 100)	25
	Goodwill (500–300–25)	175
	Podíl společnosti ABC na zisku DE (25 % z 200)	50
	Úpravy zisku o rozdíl mezi účetní hodnotou a FV	-
	Podíl na zisku společnosti DE vykázáný společností ABC	50
	Dividendy vyplacené společností ABC (25 % z 80)	-20
	Celkem ocenění DE ekvivalenční metodou	530

Zdroj: vlastní zpracování dle Krupové (2019a, s. 546-547)

Tabulka č. 10 poté znázorňuje vykázání a prezentaci investice do přidružené společnosti ve výkazech investora. Výkazy jsou vyobrazeny zjednodušenou formou zachycující pouze hlavní skupiny a buňky potřebné k prezentaci investice. Princip vykázání je shodný s principem zachyceným tabulkou č. 3 v druhé kapitole této práce (v části 2.4.2 Ekvivalenční metoda).

Tabulka č. 10 - Vykázání a prezentace investice do přidružené společnosti ve výkazech investora

Rozvaha		Výkaz o výsledku a ostatním úplném výsledku	
Aktiva		Tržby	
Dlouhodobá aktiva		.....	
.....		Náklady	

Investice do přidružených společností	530	....	
Krátkodobá aktiva		Podíl na zisku přidružených společností	50
.....		Daň ze zisku	
Peníze a peněžní ekvivalenty (PC – dividendy)	-480	Zisk za období	50
Aktiva celkem	50		
		Ostatní úplný výsledek	-
Vlastní kapitál a závazky		.....	
.....		Úplný výsledek za období	50
Nerozdělené zisky	50		
.....		Zisk připadající:	
Vlastní kapitál celkem		Vlastníkům mateřské společnosti	50
.....		Podílu nezakládajícímu ovládání	
Závazky celkem		Úplný výsledek připadající:	
		Vlastníkům mateřské společnosti	50
Vlastní kapitál a závazky celkem	50	Podílu nezakládajícímu ovládání	

Zdroj: vlastní zpracování dle Krupové (2019a, s. 548-549)

Eliminace transakcí s přidruženým nebo společným podnikem

Standard IAS 28 (Nařízení komise (EU) č. 1254/2012, odst. 28) ukládá povinnost účetním jednotkám majícím podíl v přidruženém či spoluvlastněném podniku eliminovat transakce pouze ve výši investorova podílu, nikoli celkovou jejich hodnotu. Standard přímo uvádí, že zisky a ztráty plynoucí z transakcí s těmito společnostmi „jsou v účetní závěrce účetní jednotky vykázány pouze ve výši podílů ostatních investorů daného přidruženého nebo společného podniku stojících mimo skupinu“. Standard požaduje eliminaci transakcí výše uvedeným způsobem po vlastnické ose směrem nahoru (upstream) a dolů (downstream), neuvádí však přesný postup, jak toto provést, a tak dochází k různorodým postupům napříč skupinami a nejednotnému výkladu ze strany pomocných příruček (Krupová, 2019a).

3.8 IAS 34 – Mezitímní účetní výkaznictví

Účetní standard IAS 34 byl poprvé vydán v roce 1998 a od té doby nebylo jeho znění nijak novelizováno, byly do něj pouze implementovány změny jiných standardů. Existence IAS 34 nijak neukládá povinnost společnostem sestavovat mezitímní účetní závěrku, pouze reaguje na fakt, že instituce jako např. banky nebo burzy mezitímní výkaznictví vyžadují po společnostech s veřejně obchodovatelnými cennými papíry (Krupová, 2019a). Standard uvádí, že shody mezitímních a ročních účetních závěrek s IFRS se posuzují individuálně. Situace, kdy účetní jednotka sestaví mezitímní účetní závěrku, která není v souladu s IFRS ještě neznamená, že v souladu s IFRS nebude roční účetní závěrka. Pokud však mezitímní

účetní závěrka nese označení, že je ve shodě s IFRS, pak se musí shodovat se všemi požadavky standardu IAS 34 (Nařízení komise (ES) č. 1126/2008, IAS 34).

Standard definuje mezitímní období jako období, které je kratší než úplný hospodářský rok, přičemž se doporučuje sestavení ÚZ aspoň k polovině klasického účetního období. Dále je možné se rozhodnout, jestli mezitímní ÚZ bude sestavena jako úplná nebo zkrácená. V případě sestavení úplné ÚZ, musí být sestavena plně v souladu se standardem IAS 1 Prezentace účetní závěrky, v případě sestavení zkrácené verze musí účetní jednotka postupovat podle požadavků IAS 34. Tento standard tak vymezuje minimální požadavky na zkrácenou verzi mezitímní ÚZ, která má prakticky představovat aktualizaci poslední roční účetní závěrky, proto odpadá potřeba duplikovat již uvedené skutečnosti její poslední verze (Nařízení komise (ES) č. 1126/2008, IAS 34). Mezitímní ÚZ musí však obsahovat minimálně všechny nadpisy a všechny mezisoučty, které byly obsaženy v poslední roční závěrce.

Minimální obsah mezitímní účetní závěrky podle IAS 34 představuje zkrácené verze těchto výkazů (Krupová, 2019a, s. 101):

- zkrácený výkaz o finanční pozici,
- zkrácený výkaz o úplném výsledku,
- zkrácený výkaz o změnách ve vlastním kapitálu,
- zkrácený výkaz o peněžních tocích,
- a vybrané vysvětlující poznámky.

Poslední bod – vybrané vysvětlující poznámky – představuje obdobu zkrácené přílohy k mezitímní ÚZ. Je založen na předpokladu, že uživatel, který drží v rukou mezitímní účetní závěrku, má rovněž k dispozici i poslední roční závěrku, a proto není nutné opakovat již zmíněné skutečnosti nebo uvádět aktualizace, které svou podstatou nejsou natolik důležité. IAS 34 uvádí kompletní seznam informací, které musí účetní jednotka uvést ve zkrácené příloze, pokud jsou však významné. Ve standardu nechybí ani konkrétní příklady takových informací. Celý seznam vybraných informací lze nalézt na internetových stránkách Nadace IFRS, kde jsou k dispozici aktuální znění standardů (IAS 34, IFRS Foundation, odst. 15-16A).

Aby byla orientace a pochopení mezitímní ÚZ uživatelem jednodušší a její vypovídací schopnost konzistentní, požaduje IAS 34, aby účetní jednotka uváděla v rámci mezitímní závěrky výkazy srovnávací k aktuálním výkazům. Pro každý výkaz je však jinak definované pravidlo (IAS 34, IFRS Foundation). Shrnutí pravidel pro uvedení srovnávacích výkazů

přehledně ilustruje tabulka č. 11. Pokud účetní jednotka sestavuje v roce 2019 čtvrtletní mezitímní účetní závěrku za 2. čtvrtletí, zveřejní tyto sady výkazů:

Tabulka č. 11 - Příklad zveřejňovaných sad výkazů v mezitímní účetní závěrce za 2. čtvrtletí

Výkaz	Běžné mezitímní účetní období	Srovnávací mezitímní účetní období	Kumulativní údaje od počátku běžného účetního období	Kumulativní údaje od počátku srovnávacího účetního období
Rozvaha	-	-	1.1.2019 - 30.6.2019	1.1.2018 - 31.12.2018
Výsledovka	1.4.2019 - 30.6.2019	1.4.2018 - 30.6.2018	1.1.2019 - 30.6.2019	1.1.2018 - 30.6.2018
Výkaz změn VK	-	-	1.1.2019 - 30.6.2019	1.1.2018 - 30.6.2018
Výkaz o peněžních tocích	-	-	1.1.2019 - 30.6.2019	1.1.2018 - 30.6.2018

Zdroj: vlastní zpracování dle Komory certifikovaných účetních (2017, s. 15) a Krupové (2019a, s. 104)

Komora certifikovaných účetních ve svém bulletinu z roku 2017 (s. 16) uvádí seznam nejčastějších nedostatků zveřejňovaných mezitímních účetních závěrek sestavených dle IFRS, na které upozorňuje Česká národní banka, a na něž by si účetní jednotky, které mezitímní účetnictví provádějí, měly dát pozor. Jedná se především o:

- vynechání informace, že jsou výkazy sestavené v souladu s IFRS,
- chybné srovnávací období výkazů,
- nedostatečné popsání činnosti účetní jednotky za uběhlé období,
- vynechaný popis vývoje základních položek účetních výkazů,
- a nedostačující popis budoucích vyhlídek emitenta na podnikání v nadcházejícím mezitímním období.

4 PROCES KONSOLIDACE VE VYBRANÉ SPOLEČNOSTI

Průběh konsolidace je velice rozsáhlý a zahrnuje množství činností, které je třeba průběžně připravovat a nastavovat již mnohem dříve, než je samotný proces spuštěn ukončením sledovaného účetního období. Délka konsolidování je u množství podniků odlišná, vstupuje do ní řada faktorů, které průběh činností přímo ovlivňují. Konsolidující tým musí vzít v potaz množství společností, které do konsolidace vstupuje, včetně geografické pozice těchto společností, tedy zda se nacházejí na stejném území nebo zda sídlí v zahraničí, dále časovou náročnost sběru informací od konsolidovaných společností, legislativní úpravu účetnictví daných jednotek, termín předložení konsolidovaných výkazů, povinnost auditů a v neposlední řadě také to, podle jakých předpisů konsolidující jednotka sestavuje výkazy, a zda je třeba vstupní data od společností transformovat do jiné podoby – tedy například IFRS.

4.1 Základní údaje o vybrané společnosti

Mapování procesu konsolidace pro účely této diplomové práce probíhá ve spolupráci se společností CZECHOSLOVAK GROUP a.s. (dále jen CSG). CSG byla založena 13. října 2014 a do roku 2016 působila pod názvem EXCALIBUR GROUP a.s. (justice.cz, 2020). Jediným akcionářem společnosti je Czechoslovak Group B.V., kterou ze 100 % vlastní Michal Strnad. Společnost CSG zakládal původně Jaroslav Strnad, otec současného majitele. Na svého syna převedl celou tehdejší skupinu na počátku roku 2018. (Výroční zpráva skupiny CSG, 2018)

CSG je průmyslový holding, který svou činností podporuje rozvoj tradičních českých a slovenských společností a značek z oblasti obranné a civilní průmyslové výroby a obchodu. Mezi hlavní obory, ve kterých CSG působí, se řadí strojírenství, automobilový, letecký, železniční a obranný průmysl. Hlavní položky výrobního portfolia tvoří nákladní automobily, navigační a radarové systémy, vlakové brzdy a mnohé další výrobky. CSG k roku 2018 zaměstnával přes 8000 zaměstnanců na území České republiky a jiných evropských států, z čehož přibližně 3600 zaměstnanců bylo přímo pod křídly skupiny CSG, a dalších 4300 působilo ve společných a přidružených podnicích (czechoslovakgroup.cz, 2020a; Výroční zpráva skupiny CSG, 2018).

Významné společnosti začleněné do skupiny CSG zobrazuje tabulka č. 12:

Tabulka č. 12 - Významné společnosti skupiny CSG

Významné společnosti skupiny CSG		
Odvětví	Firma	Činnost
Automobilový průmysl	AVIA Motors, s.r.o.	výroba nákladních automobilů
	TATRA TRUCKS, a.s.	výroba nákladních automobilů
Letecký průmysl	CS SOFT, a.s.	vývoj systémů letového provozu
	ELDIS Pardubice, s.r.o.	výroba radarů pro civilní i vojenská letiště
	EUROPEAN AIR SERVICES s.r.o.	poskytovatel komplexních leteckých služeb
	JOB AIR Technic, a.s.	údržba a opravy letadel
Železniční průmysl	Slovak Training Academy s.r.o.	výcvikové centrum pilotů
	DAKO-CZ, a.s.	výroba brzdných systémů pro kolejová vozidla
Obranný průmysl	MSM GROUP, s.r.o.	slovenský výrobce munice
	TATRA DEFENCE VEHICLE, a.s.	výroba, prodej a servis obrněných vozidel
	EXCALIBUR ARMY, spol. s r.o.	vývoj a výroba vojenské techniky
Strojírenství a ostatní	TATRA METALURGIE a.s.	kovárna a slévárna pro různá průmyslová odvětví
	KARBOX s.r.o.	výrobce kontejnerů, nástaveb pro automobilový průmysl
	ELTON hodinářská, a.s.	tradiční český výrobce hodinek PRIM

Zdroj: vlastní zpracování dle www.czechoslovakgroup.cz (2020b)

Z důvodu ochrany citlivých údajů dceřiných jednotek není žádná konkrétní společnost při následné analýze procesu konsolidace a specifikaci problémů jmenována. Případné názvy společností jsou zaměněny za smyšlené. Pro potřeby této diplomové práce jsou použity smyšlené údaje a z důvodu kompletního pokrytí problematiky konsolidace jsou použity zkušenosti i z jiných konsolidovaných skupin.

4.2 Přípravná fáze konsolidace

Příprava na konsolidaci běžného účetního období se uskutečňuje v průběhu celého tohoto období prostřednictvím mezitímních účetních výkazů. Za každé čtvrtletí roku 2019 se tedy připravují zjednodušené účetní výkazy, jejichž konstrukcí se zdokonalují jednotlivé kroky, které jsou součástí celkové konsolidace na konci roku. Toto vše se uskutečňuje nejen kvůli budoucímu zdokonalení celého konsolidačního procesu za další účetní období, ale také proto, že finální konsolidace k rozvahovému dni za období 2019 musí být dokončena ve lhůtě

čtyř měsíců po skončení účetního období, v případě CSG to znamená do 30. dubna 2020, což je o dva měsíce zkrácený termín oproti standardnímu termínu předložení konsolidované účetní závěrky za auditovaný podnik. Tato skutečnost vyplývá z toho, že společnost CZECHOSLOVAK GROUP a.s. v roce 2019 emitovala dluhopisy a Česká národní banka (ČNB, 2020) požaduje předložení celkové výroční zprávy za rok 2019 do výše uvedeného termínu.

Z důvodu zásadního zkrácení termínu je nutností jednotlivé kroky blíží se konsolidace připravit tak, aby samotnému procesu nebránila ideálně žádná úskalí a průběh konsolidace byl maximálně hladký. Cílem přípravné fáze bylo především:

- definovat důvody vzniku rozdílů při určování vnitropodnikových transakcí a následně eliminovat možnost jejich vzniku – příprava detailní metodiky,
- začlenit nové standardy do průběhu konsolidace (např. IFRS 16) – příprava šablon a aktualizované metodiky zohledňující nové standardy,
- připravit aktualizovaný reportingový balíček pro konsolidované jednotky,
- stanovit časovou náročnost jednotlivých kroků,
- sestavit harmonogram konsolidace 2019,
- rozeslat aktualizovanou podobu reportingových balíčků,
- seznámit účetní oddělení jednotlivých entit s plánem a průběhem konsolidace, dohoda s klíčovými subjekty celého procesu (auditoři apod.).

Celá tato fáze probíhala v rámci interního IFRS týmu holdingu CSG (dále jen IFRS tým) za spolupráce s externími odborníky z velkých poradenských společností. Během ní vzniklo množství nových formulářů, které jednotlivé kroky konsolidovaným společností ulehčují. Konsolidační balíčky a další podklady, pomocí kterých jsou převáděny hodnoty z českého účetnictví do hodnot IFRS, vyplňují konsolidované společnosti samostatně, v průběhu pouze konzultují jakékoli nesrovnalosti s centrálou (IFRS týmem). Je proto důležité, aby kvalita a rozsah informací v připravených metodikách byl natolik dostatečný a srozumitelný, aby pokryl co největší množství běžně se vyskytujících problémů a společností tak k vyplnění balíčků měly v souhrnu dostatek informací. Menším společností, kterým je účetnictví zajišťováno externě, zajišťuje vyplnění balíčků a přípravu dalších podkladů pro konsolidaci přímo IFRS tým.

Rozeslání reportingových balíčků

Mezitímními konsolidacemi v průběhu roku se mimo jiné finalizuje aktuální podoba reportingových balíčků (Group reporting package – zkráceně GRP) pro rok 2019. Je nezbytně nutné finální balíček dokončit s dostatečným předstihem a následně ho rozeslat konsolidovaným entitám před koncem konsolidovaného roku 2019, aby se s jeho podobou stačily seznámit a poradit se s IFRS týmem v případě určitých nesrovnalostí. Jelikož je termín této konsolidace výrazně zkrácený, je včasné a dostatečné pochopení balíčku velmi důležité. Správnému nastavení se proto věnovalo maximální úsilí.

Výsledkem přípravné fáze konsolidace je sestavení finálního harmonogramu konsolidace s termíny zahájení a ukončení jednotlivých kroků, schválení harmonogramu vedením společnosti a následná komunikace všem začleněným společnostem. Uveřejnění konkrétních termínů dokončení jednotlivých kroků v této práci není možné a není hlavním cílem ani kontrola jejich splnění v termínu, ale především zjištění časové potřeby pro jejich splnění. Z tohoto důvodu byly termíny harmonogramu konsolidace převedeny na předpokládaný časový rozsah potřebný pro jejich dokončení. Finální podoba harmonogramu pro účely této práce je uvedena v tabulce č. 13.

Tabulka č. 13 - Harmonogram konsolidace 2019

Období	Bod č.	Časová náročnost	Kdo zpracovává	Činnost
Leden 2020	1.	cca 1 týden	IFRS tým	CHECKLIST – příprava a rozeslání checklistu vzájemných vztahů k 31.12.2019
	2.	3 dny	Společnosti	CHECKLIST – odevzdání vyplněných checklistů
	3.	5 dnů	IFRS tým	Zpracování odevzdaných CHECKLISTŮ
	4.	termín 15.1.2020	IFRS tým	ODSOUHLASENÍ VZÁJEMNÝCH VZTAHŮ – zaslání aktualizovaných instrukcí pro ICO* a aktualizovaného formuláře konfirmačního dopisu
	5.	cca 3 týdny	IFRS tým	Dokončení kalkulace PPA**
	6.	5 dnů	Společnosti	ODSOUHLASENÍ VZÁJEMNÝCH VZTAHŮ – vyplnění první strany konfirmačního dopisu a zaslání protistraně
	7.	5 dnů	Společnosti	ODSOUHLASENÍ VZÁJEMNÝCH VZTAHŮ – vyplnění druhé strany konfirmačního dopisu a vyřešení případných rozdílů s protistranou
	8.	1 den	Společnosti	ODSOUHLASENÍ VZÁJEMNÝCH VZTAHŮ – odevzdání všech odsouhlasených konfirmačních dopisů bez rozdílů IFRS týmu

	9.	4 týdny; 28.1.2020	Společnosti	OBRATOVÉ PŘEDVAHY – uzavření po ICO k vyplnění GRP
Únor 2020	10.	začátek února	Auditor	Zahájení kontroly obrátových předvah
	11.	5-7 dní	IFRS tým	ODSOUHLASENÍ VZÁJEMNÝCH VZTAHŮ – sestavení matice vzájemných vztahů
	12.	2 týdny	Společnosti	GRP*** 2019 - předání auditorovi, resp. IFRS týmu
Březen 2020	13.	3 týdny; 6.3.2020	Auditor/IFRS tým	Schválení GRP auditorem, resp. dokončení kontroly IFRS týmem – STOP STAV
	14.	cca 2 týdny	Poradce/IFRS tým	Předání konsolidovaných výkazů auditorovi (příprava výkazů)
	15.	1-2 týdny	Auditor	Zafixování konsolidovaných výkazů auditorem
Duben 2020	16.	2 týdny	Poradce/IFRS tým	Předání konsolidované přílohy a výroční zprávy auditorovi (příprava výroční zprávy)
	17.	2 týdny	Auditor	Schválení konsolidovaných výkazů a přílohy auditorem
	18.	1 den	Auditor	Finální schválení výroční zprávy auditorem – zpráva připravena k podpisu
	19.	28.04.2020	IFRS tým	Publikace auditované výroční zprávy – zaslání do ČNB.

*ICO – Intercompany (vnitropodnikové) vztahy

Zdroj: interní dokumenty CSG, upraveno

**PPA – Purchase price allocation (alokace kupní ceny)

***GRP – Group reporting package (reportingový balíček)

Tento harmonogram je výchozím podkladem celé následující kapitoly. Dodržení předpokládaného rozsahu všech etap v harmonogramu všemi stranami – jak IFRS týmem, společnostmi, tak auditorem – je klíčové pro sestavení výroční zprávy ve stanoveném termínu. Mapováním procesu konsolidace v této práci si autorka klade za cíl v úzké spolupráci s IFRS týmem společnosti přispět ke zdokonalení celého procesu pro následující roky. Předmětem práce je analýza časové posloupnosti jednotlivých kroků a vyhledání a rozbor případných komplikací, které v průběhu konsolidace nastanou tak, aby se jim dalo efektivně předcházet v následných rocích konsolidování.

Je důležité zmínit, že všechny kroky konsolidace často nejsou uskutečňovány chronologicky po sobě, ale mnoho z nich se paralelně překrývá. Kroky, které nejsou závislé na předchozích (jako například příprava, vyplnění a odevzdání podkladů) jsou připravovány s předstihem, aby bylo zajištěno jejich včasné naplnění. Výstupem zmapování celého procesu konsolidace ve společnosti CSG bude kromě odhalení slabých míst rovněž vytvoření přehledného schématu, které posloupnost kroků z výše uvedeného harmonogramu zobrazí tak, jak chronologicky navazují po sobě i paralelně vedle sebe.

4.3 Zahájení a průběh procesu konsolidace

Prvním krokem konsolidace dle harmonogramu je rozeslání tzv. checklistů jednotlivým entitám ve skupině. Checklist je formulář, ve kterém jednotlivé společnosti označí všechny jednotky náležící do skupiny CSG, se kterými v průběhu roku zaznamenaly jakoukoli vzájemnou transakci. Pomocí vyplněných checklistů je následně vytvořena matice vzájemných vztahů, která slouží jako kontrola dodání veškerých podkladů o vzájemných transakcích. Ještě před tímto krokem je však třeba vymezit finální konsolidační celek.

4.3.1 Určení konsolidačního celku, rozesílání a příjem checklistů

Konsolidační celek je určován na základě podílového vlastnictví jednotlivých entit. Je třeba určit efektivní vlastnický podíl ve společnostech, na základě něhož se rozhodne, zda společnost bude konsolidována plně, ekvivalenčně, nebo při splnění určitých podmínek nebude konsolidována vůbec. Správné určení konsolidačního celku se řadí mezi nejdůležitější vstupní kroky konsolidace. Kompletní odpovědnost za evidenci veškerých změn v konsolidačním celku nese právní oddělení, které dále informace postupuje veškerým potřebným úsekům včetně IFRS týmu. IFRS tým na základě sestaveného konsolidačního celku aktualizuje sestavy do konsolidačních souborů, které poté postupuje společně pro správné vyplnění všech důležitých formulářů. Pokud by konsolidační celek nebyl určen správně a včas, musel by se v průběhu znovu aktualizovat a celý proces by se zdržel již v samotném úvodu.

Struktura a podoba skupiny CSG je neustále v pohybu, je proto nutné informace o změnách evidovat včas, aby se nestalo, že některá důležitá změna bude přehlédnuta. V minulosti se stávalo, že určité změny přicházely do IFRS týmu opožděně. Ne vždy tato skutečnost musela a musí znamenat potíže a zpoždění, nicméně je všemi stranami žádoucí těmto situacím předcházet. Z těchto důvodů je nejen pro účely konsolidace nutné zefektivnit výměnu informací mezi právním oddělením a IFRS týmem tak, aby se veškeré změny v konsolidačním celku k IFRS týmu dostávaly bezprostředně po jejich zaznamenání. Finální konsolidační celek společnosti CSG sestavený k datu 31. 12. 2019 tvoří celkem:

- více než 100 plně konsolidovaných společností,
- cca 10 společností pod podstatným nebo společným vlivem,
- cca 30 nekonsolidovaných společností.

Organizační struktura skupiny CSG platná k 31. 12. 2019, jež je součástí zveřejněné Výroční zprávy, je vyobrazena v Příloze A této diplomové práce.

1. bod – Rozeslání checklistů vzájemných vztahů k 31. 12. 2019 (IFRS tým; 1 týden)

Prvním oficiálním bodem zahrnutým do harmonogramu (tabulka č. 13) je rozeslání připravených checklistů jednotlivým společnostem zahrnutým v konsolidovaném celku. Pro tento bod je důležité znát finální strukturu skupiny, určení efektivních podílů a jiných skutečností, které ovlivňují metodu, jakou jsou společnosti zahrnuty do konsolidace. Tato skutečnost opět reflektuje důležitost včasného stanovení konsolidačního celku celé skupiny.

Checklist má podobu seznamu, ve kterém jsou jmenovány veškeré společnosti ve skupině, a příslušná entita zde určuje, zda s jinou společností v rámci skupiny měla v průběhu roku vzájemnou transakci. IFRS tým připravené checklisty postupuje jednotlivým konsolidovaným společnostem, které je poté samostatně vyplňují. Cílem je zajistit dostatečnou validitu přijatých informací a zachytit všechny vztahy v rámci skupiny. Vyplněný checklist slouží jako podklad pro následné rozeslání konfirmačních dopisů, na jejichž základě se určuje výše vnitropodnikových transakcí. Ke každé entitě lze z rozevíracího seznamu vybrat „ANO – společnost eviduje vztah“ nebo „NE – společnost neeviduje vztah“. Kompletní příprava checklistů včetně jejich rozeslání a doladění konsolidačního celku vyžaduje přibližně jeden pracovní týden.

2. bod – Odevzdání vyplněných checklistů (společnosti; 3 dny)

Druhý bod harmonogramu leží v rukou samotných společností. Úkolem je vyplnit rozeslaný checklist a označit v něm jednotlivé entity ze skupiny, se kterými měla každá určitá společnost v průběhu roku nějaký vztah. Předmětem vnitropodnikových vztahů jsou přijaté a poskytnuté půjčky v rámci skupiny, uskutečněné výnosy a náklady a konečné stavy pohledávek a závazků. Tento krok není pod kontrolou IFRS týmu, jeho včasné splnění závisí pouze na společnostech. Vyplnění checklistů včetně jejich odeslání IFRS týmu by společností nemělo zabrat více než tři pracovní dny, což představuje i časový rozsah stanovený harmonogramem.

3. bod – Zpracování odevzdaných checklistů (IFRS tým; 5 dnů)

Checklisty bývají společnostmi dodávány průběžně a IFRS tým je zpracovává zpravidla ihned po přijetí, a to z důvodu, aby se co nejvíce minimalizovalo riziko zdržení procesu vlivem pozdního odevzdání společnostmi. Na samotné zpracování checklistů si IFRS tým vymezuje přibližně pět dnů, a to včetně vytvoření dalších důležitých podkladů pro následnou fázi odsouhlasení vnitropodnikových transakcí.

Z informací uvedených v checklistech je vytvořena matice vzájemných vztahů, kterou je pomocí binárního zobrazení určen počet vzájemných vztahů u každé společnosti. Názvy společností jsou zaneseny do řádků i do sloupců matice, samotné vztahy mezi společnostmi se vyplňují do sloupců. Na konci se tedy součty všech sloupců musí rovnat součtům všech řádků – tímto způsobem je zajištěna kontrola, že všechny společnosti uvedly vzájemné vztahy správně. Pokud součet nějakého řádku neodpovídá součtu příslušného sloupce, lze takto snadno odhalit společnost, která některou entitu do svého checklistu zapomněla uvést.

Po vypracování matice je vytvořen soubor, který zobrazuje počty vzájemných transakcí pro každou konsolidovanou společnost zvlášť – pod názvem společnosti je uveden soupis všech ostatních společností, se kterými měla tato daná entita nějakou transakci. Na základě tohoto souboru rozdělí IFRS tým konfirmační dopisy tak, aby každá entita jako první vyplňovala určitou část vztahů a nebyla zahlcena např. 30 konfirmačními dopisy zároveň. Struktura počtu transakcí je u mnoha společností naprosto odlišná. Běžně se stává, že určitá menší společnost eviduje vztahy pouze se dvěma, třemi dalšími společnostmi. Oproti tomu pak například mateřská společnost eviduje vztahy se skoro všemi entitami ve skupině v oblasti poskytnutých půjček apod. Pokud by byly této společnosti zaslány konfirmační dopisy za všechny společnosti, se kterými evidovala vztahy, zahltilo by ji to na velmi dlouhou dobu. Úkolem IFRS týmu je tedy rozdělit konfirmační dopisy tak, aby jejich vyplnění a následné přijetí zpět proběhlo co nejrychleji.

4. bod – Odsouhlasení vzájemných vztahů → zaslání aktualizovaných instrukcí a formulářů společností (IFRS tým; do 15.1.2020)

Tvorba matice vzájemných vztahů se dříve prováděla manuálně, matice byla vyplňována ručně a celý proces byl zdoluhavý. V rámci mezitímních konsolidací v roce 2019 však došlo ke zdokonalení a matice je dnes tvořena automaticky pomocí kontingenční tabulky. IFRS tým tedy na konci této fáze pouze rozdělí konfirmační dopisy mezi jednotlivé

společnosti a rozešle veškeré potřebné formuláře a instrukce k jejich vyplnění. Tento bod harmonogramu vymezuje termín, kdy mají být instrukce včetně formulářů nejpozději odeslány společností. V důsledku zrychlení celého tohoto procesu byly formuláře včetně instrukcí zaslány IFRS týmem s jednodenním předstihem. Následná fáze vyplňování konfirmačních dopisů je opět převážně v režii společností, nicméně tento úkol má i samotný IFRS tým, který rovněž zajišťuje transformaci účetních dat do IFRS za některé místní entity. IFRS tým se v této fázi věnuje paralelně více úkolům současně a mezi ně patří úkoly dále uvedené.

4.3.2 Purchase price allocation – alokace kupní ceny

Následující podkapitola věnovaná analýze PPA je zároveň součástí harmonogramu jako jeden z průběžných kroků konsolidace. Tato analýza se obecně provádí vždy, když konsolidující jednotka nakoupí novou dceřinou společností. PPA na konci roku se provádí pouze pro společnosti, jež byly nakoupeny před ukončením účetního období.

5. bod – Dokončení kalkulace PPA (IFRS tým; cca 3 týdny)

Alokace kupní ceny je jedním z průběžných úkolů IFRS týmu, na kterém se pracuje nezávisle na ostatních bodech harmonogramu již od začátku roku. V individuálním účetnictví mateřské společnosti je nová pořízená dceřiná společnost vykázána jako finanční investice v pořizovací ceně upravené o případnou opravnou položku, nicméně pro účely konsolidace na konci účetního období je třeba hodnoty z nabytí společnosti upravit v souladu s požadavky IFRS. Principy a požadavky IFRS při kalkulaci PPA jsou nastíněny v kapitole č. 3, konkrétně v charakteristice standardu IFRS 3.

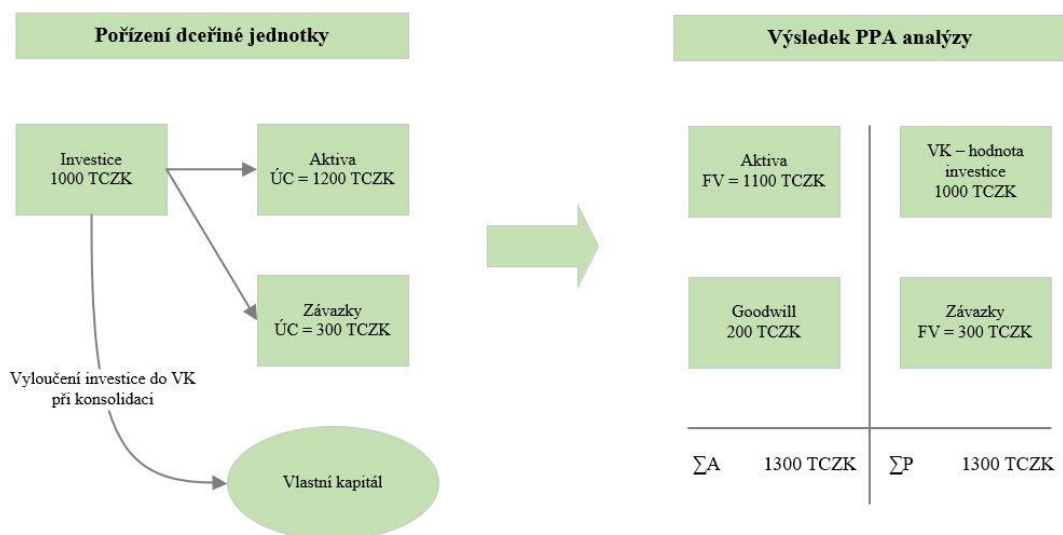
Akviziční analýza a alokace kupní ceny je ve společnosti CSG založena na třech základních bodech, a to:

- přecenění nabytého majetku a závazků na reálnou hodnotu,
- identifikace rozdílu mezi kupní cenou a čistými aktivy po přecenění – GW nebo zisk z výhodné koupě,
- zaúčtování přecenění majetku a závazků – IFRS úprava.

Alokaci kupní ceny v případě pořízení nových společností do skupiny provádí specializovaná agentura, která na základě potřebných informací sestaví kompletní analýzu včetně všech náležitých výstupů – tedy včetně konkrétních pozic statutárního účetnictví, na kterých

je potřeba provést IFRS úpravu. Agentura pracuje se třemi základními hodnotami. První je **kupní cena akvizice**, jež je dána obchodním jednáním mezi majiteli obou zúčastněných entit. Druhou hodnotou je **účetní cena** převáděného majetku kupované společnosti. Třetí hodnotou je **skutečná reálná cena** převáděného majetku, která bývá standardně stanovena na základě znaleckého posudku. Úkolem specializované agentury a principem akviziční analýzy je porovnat účetní a reálnou hodnotu nabývaného majetku, stanovit IFRS úpravu ve výši rozdílů těchto dvou hodnot a následně alokovat kupní cenu (hodnotu investice) do jednotlivých složek tohoto majetku. Ve výsledku mohou při analýze nastat tři situace:

- hodnota investice = hodnota převáděného majetku → nevzniká žádný rozdíl;
- hodnota investice > hodnota převáděného majetku → vzniká goodwill (viz obrázek č. 4);
- hodnota investice < hodnota převáděného majetku → vzniká zisk z výhodné koupě.

Obrázek č. 4 – Schéma zjednodušeného principu PPA analýzy – vznik goodwillu
Zdroj: vlastní zpracování

Výstupem akviziční analýzy je soubor obsahující podrobný rozpis, z jakých složek aktiv a závazků se skládá kupní cena akvizice, a to včetně případného rozdílu v podobě goodwillu nebo zisku z výhodné koupě, který představuje část neidentifikovatelného majetku, jenž v souladu s požadavky IFRS není možné přiřadit konkrétním složkám nabývaných aktiv. Goodwill je položka nehmotných aktiv, která se neodepisuje, ale je každoročně testována na znehodnocení. Oproti tomu zisk z výhodné koupě představuje jednorázovou položku, která se zohlední ve výsledovce a v budoucnu se již na konsolidovaných výkazech nijak

neprojevuje. Součástí akviziční analýzy je i detailní IFRS adjustment (IFRS úprava) konkrétních pozic v účetním deníku, který později IFRS tým nebo jiná oprávněná osoba zahrne do reportingového balíčku a upraví tak výkazy do hodnot v souladu s IFRS.

4.3.3 Odsouhlasení vnitropodnikových vztahů

Odsouhlasení vnitropodnikových transakcí (dále jen ICO) probíhá na základě správně vyplněných konfirmačních dopisů každými dvěma entitami ve skupině, které mezi sebou evidují transakce. Tato fáze začíná rozesláním konfirmačních dopisů včetně instrukcí napříč entitami a končí zpracováním vyplněných dopisů IFRS týmem do podoby souhrnné matice vzájemných vztahů. Dopisy jsou IFRS týmu zasílány postupně, a tak je lze zpracovávat průběžně. Cílem IFRS týmu je sestavení matice ICO vztahů, která se hodnotami shoduje s ICO uváděnými v jednotlivých reportingových balíčcích (více viz Příprava GRP balíčků – podkapitola č. 4.3.4).

6.-7. bod – Odsouhlasení vzájemných vztahů → vyplnění první a druhé strany konfirmačního dopisu, vyřešení rozdílů (společnosti; celkem 10 dnů)

Rozesílaný konfirmační dopis má vždy dvě strany – levou stranu, kterou vyplňuje první entita a pravou stranu, kterou následně doplňuje partner. Obě strany jsou rozděleny do sekcí podle typů transakcí, které spolu vždy vzájemně souvisí, tzn., pokud první partner eviduje pohledávku vůči druhému, druhý musí zákonitě evidovat závazek. Pokud první partner vykazuje náklad vůči druhému, druhý ve stejné sekci uvede výnos atd. Vyplňování konfirmačních dopisů však provází spousta nesrovnalostí a možných rozdílů, které však nutně nemusí znamenat chybu. Jde o nesrovnalosti vzniklé při plátcovství DPH nebo například kvůli kurzovým rozdílům. Úkolem IFRS týmu bylo v průběhu mezitímních konsolidací propracovat metodiku vyplňování konfirmačních dopisů a řešení případných rozdílů tak, aby společnosti odevzdávaly konfirmační dopisy zcela v pořádku a připravené k okamžitému zpracování. V minulosti totiž řešení rozdílů na dálku způsobovalo značné časové prodlevy, což při této konsolidaci není možné opakovat. Na obrázcích č. 5-7 jsou uvedeny vzory správně a špatně odevzdaných konfirmačních dopisů, které skupina využívá jako demonstrativní příklady společností ve skupině.

řešení, jednotlivé společnosti tuto metodiku nebudou využívat a nadále budou odevzdávat konfirmační dopisy s neokomentovanými a nevyřešenými rozdíly. Příjemným překvapením bylo zjištění, že účetní oddělení konsolidovaných společností s metodikou pracují a snaží se konfirmace vypracovat na základě těchto podkladů. I s faktem, že se celé odsouhlasení o několik dní opozdilo, nepovažuje to IFRS tým za selhání průběhu procesu.

9. bod – Sestavení matice vzájemných vztahů (IFRS tým; 5-7 dní)

Finálním výstupem celého odsouhlasení vnitropodnikových vztahů je vypracování kompletní matice, která obsahuje souhrn všech vztahů evidovaných v rámci skupiny ze všech konfirmačních dopisů, a to včetně konkrétních účtů statutárního účetnictví a detailních pozic IFRS mappingu. Tzv. ICO matice zajišťuje, že položka vyloučená na jedné straně bude ve stejné výši vyloučena i na straně druhé. Pokud tato rovnice neplatí, je nutné zajistit nápravu. V případě chyby je ji třeba opravit, v případě objektivního rozdílu (DPH, kurzové rozdíly) je třeba provést příslušné doúčtování na jedné ze stran.

Tuto matici zpracovává IFRS tým. Konfirmační dopisy obsahují list s názvem Souhrnný přehled, kam se do přesně definované oblasti automaticky přenáší data vyplněná entitami z jednotlivých sekcí konfirmačního dopisu. Tato oblast se poté z každého dopisu následně přes datovou pumpu přenesou do jiného souboru a vytvoří tam obrovskou kontingenční tabulku. Následují manuální úpravy tabulky IFRS týmem, jež představují řešení nechybových rozdílů (DPH, kurzové rozdíly apod.), reklasifikaci účtů a další. Z takto ošetřených dat je poté automaticky vytvořena matice vzájemných vztahů.

Manuální úpravy celého souboru dat včetně řešení chyb zaberou IFRS týmu přibližně 5-7 plnohodnotných pracovních dní. Ve stejném rozsahu je zároveň stanovena časová náročnost v harmonogramu, a to z toho důvodu, že konfirmační dopisy jsou entitami zasílány průběžně a IFRS tým je tedy může do souhrnného souboru nahrávat postupně ihned po přijetí. Odsouhlasený dopis je ihned po přijetí dodatečně zkontrolován a nahrán do speciální složky, odkud je jednou denně spuštěna datová pumpa. Tento postup prakticky znamená, že ihned po přijetí posledního konfirmačního dopisu začíná IFRS tým pracovat na manuálních úpravách finální matice.

Matice je poté dle jednotlivých entit ve skupině rozčleněna do souborů, které zachycují vztahy jedné konkrétní společnosti s ostatními společnostmi ve skupině. Těmito soubory bývá zajištěna kontrola správnosti vyplnění listu Vnitropodnikové vztahy

v reportingových balíčcích. Hodnoty vyplněné v balíčku by se měly shodovat s hodnotami uvedenými v těchto souborech. Pokud se shodují částkami i účetními pozicemi, je prokázáno, že společnosti vyplnily vnitropodnikové vztahy v souladu s metodikou vypracovanou IFRS týmem.

Dodržení termínu sestavení matice IFRS týmem bezprostředně závisí na včasném dodání konfirmačních dopisů společnostmi ve skupině. Proto je v předchozí fázi kladen důraz na společnosti, aby konfirmace doručily ke zpracování ve stanovených termínech. Včasné sestavení matice totiž ovlivňuje další velkou etapu procesu konsolidace, kterou je příprava reportingových balíčků skupiny.

4.3.4 Příprava GRP balíčků

Kompletace reportingových balíčků (dále jen GRP) představuje nejrozsáhlejší a zároveň poslední stěžejní činnost před samotným sestavením konsolidovaných výkazů skupiny. V rámci konsolidačního celku musí každá jedna entita vypracovat svůj vlastní GRP, který obsahuje veškeré údaje o jejím ročním účetnictví v podobě statutárních hodnot a dále všechny úpravy, pomocí kterých jsou údaje převedené do IFRS hodnot. Balíčky všech společností slouží jako podklad pro kompletaci finálních konsolidovaných výkazů a celé účetní závěrky skupiny. V praxi skupiny CSG probíhá vyplňování GRP obdobným způsobem jako vyplňování konfirmačních dopisů – většinu balíčků připravují společnosti samostatně a balíčky některých společností vyplňuje servisní organizace skupiny CSG – čili IFRS tým.

GRP balíček představuje samostatný soubor vypracovaný v MS Excel, který je tvořen množstvím navzájem propojených listů, tabulek a kontrolních buněk. Některé listy a tabulky se v rámci propojených vzorců vyplní automaticky, některé je třeba vyplnit nebo upravit ručně. Balíček kompletně pokrývá veškeré náležitosti IFRS standardů, které skupina v rámci konsolidace aplikuje. Do balíčku upraveného pro konkrétní konsolidační rok jsou v úvodu manuálně nahrána data z účetnictví dceřiných společností – obrátové předvahy. Tato data se dále prostřednictvím vzorců propíší do dalších listů v balíčku, ke kterým se vztahují. Úkolem IFRS týmu a odpovědných osob ostatních dceřiných společností je balíček projít, zkontrolovat návaznost na předcházející reportované období a doplnit potřebné úpravy tak, aby údaje vyplývající z balíčku byly v souladu se statutárním účetnictvím dané společnosti, zároveň přesně navazovaly na předcházející období, a hodnoty očištěné o IFRS a konsolidační úpravy korespondovaly s požadavky stanovenými jednotlivými standardy.

V následující části je tvorba GRP balíčků nastíněna blíže. Zároveň se text zaměřuje na konkrétní oblasti balíčku, na které je třeba při vyplňování zvláště dbát, jelikož i maličkost v podobě zaokrouhlení desetinných čísel může zhotovení balíčku značně prodloužit a způsobit tak komplikace a zdržení při následné kontrole správnosti.

10. bod – Obratové předvahy → uzavřené po ICO, připravené k vyplnění GRP (společnosti; 4 týdny)

Fáze vyplňování balíčků začíná uzavřením ročních obratových předvah, které zajišťuje účetní oddělení společností. Uzavírání předvah je uskutečňováno v průběhu ledna následujícího roku a mělo by být dokončeno na jeho konci, aby celý proces běžel podle plánu (tato skutečnost platí v rámci konsolidace skupiny CSG, v jiných skupinách mohou být nastavena jiná pravidla). Prakticky se jedná o uzávěrku účtů a zafixování jejich koncových stavů tak, aby po předání obratových předvah IFRS týmu už nedocházelo k žádným změnám. I zde se projevuje příklad návaznosti předcházejících činností v oblasti odsouhlasení vzájemných vztahů a vyplnění konfirmačních dopisů. Údaje o vnitropodnikových transakcích předané IFRS týmu musí korespondovat s údaji uvedenými ve finální obratové předvaze, proto musí odevzdání konfirmačních dopisů zároveň termínově odpovídat uzavření obratových předvah.

11. bod – Zahájení kontroly obratových předvah auditorem (začátek února)

Tento bod harmonogramu představuje spíše informaci pro konsolidované společnosti, že od tohoto data již nesmí provádět další úpravy obratové předvahy. V přesném slova smyslu to znamená, že do tohoto termínu musí mít uzavřené účetnictví za reportovaný rok a obratová předvaha, kterou odevzdaly IFRS týmu i auditorovi, musí být konečná. Pokud je po tomto datu nutno do účetnictví zasáhnout, musí to společnost bezprostředně oznámit auditorovi i IFRS týmu a co nejdříve dodat opravenou předvahu. Změny obratové předvahy však mohou být iniciovány i nálezem samotného auditora. V takovém případě musí společnost provést patřičné kroky požadované auditorem a následně oznámit opravy IFRS týmu.

Pro IFRS tým tento bod nemá větší váhu, respektive nijak neovlivňuje jeho postupy. Auditor provádí kontrolu předvah ve vlastních souborech dle vlastních postupů. Dochází při tom ke kontrole IFRS mappingu a jeho návaznosti na minulé reportované období, probíhá kontrola koncových stavů účtů a podobně. Auditor poté připravené výstupy využívá

při kontrole GRP balíků auditovaných společností (konečná fáze přípravy GRP) – porovnává své závěry s hodnotami vyplněnými v balíčcích.

12. bod – Sestavení GRP a předání auditorovi nebo IFRS týmu (společnosti, 2 týdny)

Na vyplnění a odevzdání GRP je harmonogramem vymezen čas přibližně dva týdny, balíčky tedy musí být auditorovi předány v polovině února. Takovýto časový rozsah je stanoven z důvodu, že osoba odpovědná za sestavení a odeslání finální podoby GRP často nepřipravuje jeden balíček, ale hned několik za určitý počet společností – příkladem může být příprava balíčků IFRS týmem. V momentě zahájení sestavování GRP musí mít vyplňující k dispozici minimálně finální podobu obratové předvahy a odsouhlasené konfirmační dopisy všemi účinkujícími stranami. V ideálním případě by měla být k dispozici i matice vzájemných vztahů sestavovaná IFRS týmem. Osoba pověřená přípravou GRP pracuje s aktualizovanou verzí balíčku nastavenou pro aktuální reportingové období. GRP balíček obsahuje řadu velmi důležitých listů a další podpurné (informativní, doplňkové) listy a tabulky. Hlavní linii přípravy balíčků lze ve zjednodušeném rozsahu popsat následujícími kroky.

1) Doplnění základních údajů o společnosti v listu Přehled o společnosti

V tomto listu doplní entita požadované informace o sobě včetně dalších údajů, které jsou nezbytné pro další editaci. Požadované údaje o společnosti jsou její název, IČO a sídlo. Dalšími údaji je myšleno datum běžného a předchozího reportovaného období, datum začlenění entity do skupiny, funkční měna (domácí) a reportovaná měna (EUR) včetně kurzů platných k poslednímu dni běžného a předchozího reportovaného období, dále kontakt na osobu, jenž balíček vyplňovala.

Většina zde uvedených údajů je použita v definovaných vzorcích dalších listů souboru, je proto nutné vyplnit údaje správně a kompletně, jinak přepočty nemusí fungovat a konečné výstupy budou chybové. Jako příklad slouží uvedení názvu společnosti – to je možné pouze ze stanoveného rozevíracího seznamu. Jakýkoli překlep nebo mezera navíc znamenají, že vzorec název nenajde – tedy nefunguje.

2) Nahrání obratové předvahy + IFRS mapping účtů

Dalším krokem je vyplnění listu Obratová předvaha. Do tohoto listu společnosti vloží čísla a názvy účtů z obratové předvahy, jejich počáteční a konečné stavy. Další listy GRP balíků vychází z hodnot konečných stavů, které jsou obdobně jako počáteční zůstatky

zobrazeny pouze v jednom sloupci. Při vkládání dat musí účetní jednotka brát v potaz, jakým způsobem její účetní systém umožňuje navolit sestavu předvahy. Pokud sestava zobrazuje koncové stavy ve sloupcích Má dáti a Dal, musí tyto hodnoty transformovat do jednoho sloupce následujícím způsobem:

- účty aktiv (strana MD) → ponechat tak, jak jsou,
- účty závazků a pasiv (strana D) → převést na stranu MD v opačných hodnotách, obvykle v záporných,
- účty nákladů (strana MD) → ponechat tak, jak jsou,
- účty výnosů (strana D) → převést na stranu MD v opačných hodnotách, obvykle v záporných.

Soubor dále sám koncové stavy zaokrouhlí matematicky na tisíce (TCZK) a ve všech dalších analýzách zohledňuje právě tyto hodnoty. Pokud je tedy zůstatek některého účtu např. 499 Kč, vzorec ho vyhodnotí jako nulový a je to tak v pořádku. V rámci výstupu celé skupiny je taková částka považována za zanedbatelnou.

Dalším úkolem je vyplnění pozic detailního IFRS mappingu. Každému účtu českého účetnictví je přiřazen ekvivalent účtu mezinárodního účetnictví. Obecně mohou být tyto účty označeny libovolně, avšak v rámci skupiny musí fungovat jednotný systém. CSG využívá systém šestificerného značení účtů, kterému předchází písmenné označení povahy účtu:

- A – Assets, účty aktiv
- L – Liabilities, účty závazků,
- E – Equity, účty vlastního kapitálu,
- P – Profit/loss, výsledkové účty.

Následné číselné označení účtu funguje na podobném principu jako české účetnictví – první čtyři číslice označují syntetický účet (tzv. hlavní mapping) a poslední dvojčíslí označuje konkrétní analytický účet (tzv. detailní mapping). Některé detailní pozice mappingu jsou do balíčku převzaty z předchozích reportovaných období a nahrají se automaticky, jiné pozice musí vyplňující uvést ručně. Vzorce hlavního mappingu pracují s prvním trojčíslím daného účtu statutárního účetnictví, neberou v potaz analytickou evidenci. S tou pracují až následně vzorce pro doplnění detailní pozice IFRS mappingu. Typickým příkladem ručního domapování jsou účty nově přidané nebo takové, jež k rozlišení transakcí v českém účetnictví

používají analytickou evidenci, která však funguje na jiném principu než analytické rozlišení IFRS účtů. Např. účtování půjček – dle českého účetnictví je účetní jednotka zpravidla zaúčtuje na stejný syntetický účet a věřitele (příp. dlužníka) rozliší pomocí analytické koncovky. Dle požadavků IFRS je však primární rozlišení půjček podle toho, zda byly přijaty (příp. poskytnuty) v rámci skupiny nebo mimo skupinu. IFRS vede analytické účty dle tohoto rozlišení.

V neposlední řadě je při mapování IFRS účtů důležité dbát na návaznost s předchozím reportovaným obdobím. Položky statutárního účetnictví, které se vyskytovaly v předcházejícím období a jsou použity i v běžném, by měly být namapovány totožně. Pokud se při vyplňování aktuálního balíčku přijde na to, že měly být určité položky mapovány na jiný účet nebo dojde ke změně ve struktuře (např. půjčka poskytnutá v rámci skupiny se stane v průběhu roku půjčkou dlužníkovi mimo skupinu – tzv. dlužník vystoupí ze skupiny), mělo by být přemapování odůvodněno, případně uvedeno v listu IFRS Doučtování.

3) Převedení KS účtu předcházejícího období na PS běžného reportovaného období

Některé listy GRP balíčku vyžadují doplnění počátečních stavů pozic k začátku nového reportovaného období. Balíky však v rámci jednotlivých období nejsou provázané, tudíž neobsahují historii předcházejícího období. Tyto počáteční stavy je tedy nutné doplnit ručně. Ve všech listech, kde je takové doplnění třeba, je oblast pro ruční doplnění jednotně zvýrazněná, aby nedošlo k přehlédnutí tohoto požadavku – viz oranžově označená oblast na obrázku č. 8.

	GROUP EQUITY/ VLASTNÍ KAPITÁL									Total equity attributable to equity holders/ Vlastní kapitál náležející akcionářům
	Share capital/ Základní kapitál	Share premium/ Emisní ážio	Other capital contribution/ Ostatní kapitálové fondy	Other non- distributable reserves/ Ostatní nedělitelné rezervy	Revaluation Reserve/ Oceňovací rozdíly z přecenění majetku	Hedge Reserve/ Oceňovací rozdíly z přecenění derivátů	Translation reserve/ Fond z přepočtu cizích měn	Retained earnings/ Nerozdělený zisk		
	E030100	E030200	E030300	E030400	E030500	E030600	E030700	E030800		
TCZK	TCZK	TCZK	TCZK	TCZK	TCZK	TCZK	TCZK	TCZK	TCZK	
Balance as at/ Stav k 01.01.2019	2 000	0	0	0	0	0	0	-61	1 939	
Balance as of the day of entry into the consolidation/ Stav ke dni vstupu do konsolidace									0	
Issue of ordinary shares/ Emise kmenových akcií									0	
Share premium/ Emisní ážio									0	
Result for the year/ Výsledek hospodaření běžného období								33	33	
Dividends paid/ Vyplacené dividendy									0	
Advance dividend paid/ Vyplacené zálohy na dividendu									0	
Transfers in equity/ Převody ve vlastním kapitálu									0	
Revaluation of financial investments/ Přecenění finančních investic									0	
Revaluation of derivatives/ Přecenění derivátů									0	
Other revaluation/ Ostatní přecenění									0	
Translation reserve/ Fond z přepočtu cizích měn									0	
Transactions with owners and MI/ Transakce s vlastníky a MI									0	
Acquisitions of entities/ Akvizice účetních entit									0	
Disposals of entities/ Prodeje (Pozbytí) účetních entit									0	
Other movements/ Ostatní pohyby								2	2	
Balance as at/ Stav k 31.12.2019	2 000	0	0	0	0	0	0	-26	1 974	
	ok	ok	ok	ok	ok	ok	ok	ok	ok	

Obrázek č. 8 - Příklad ručního doplnění PS v listu Vlastní kapitál
Zdroj: interní dokumenty CSG, upraveno

Při doplnění počátečních stavů je nutností, aby korespondovaly s konečnými stavů předcházejícího období – vyplňující tedy tyto stavů přebírá z balíku loňského reportovaného období, nikoli ze statutárního účetnictví. V rámci statutárního účetnictví totiž mohlo po uzavření konsolidace dojít k určitým úpravám, a jelikož balík není provázaný s účetním systémem, změna se v něm neprojeví. Doúčtování takovýchto změn se poté provádí v listu IFRS Doúčtování.

Oblasti, kterých se týká ruční doplnění počátečních stavů, jsou především:

- vlastní kapitál,
- dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek,
- investice do nemovitostí,
- daně,
- rezervy apod.

4) Eliminace vnitroskupinových vztahů

Následným krokem přípravy GRP je vyplnění informací o vnitroskupinových vztazích. Tyto informace se v rámci jedné společnosti vyplňují podle konfirmačních dopisů nebo podle přehledů ICO odvozených z finální matice vzájemných vztahů. V případě, že entita doplňuje vztahy podle konfirmačních dopisů, musí v závěru přípravy (po sestavení matice vzájemných vztahů IFRS týmem) zkontrolovat vyplněné hodnoty na hodnoty uvedené v matici. Tímto krokem je zajištěna kontrola správnosti uvedených vztahů.

Vnitroskupinové vztahy se vyplňují do stejnojmenného listu v GRP balíku. Systém je nastavený tak, že po vyplnění hodnot na příslušné pozice obrátové předvahy automaticky poníží o tyto hodnoty položky výkazů a další listy, které pro své analýzy vyžadují očištění od vzájemných vztahů. Při vyplňování je třeba dbát na jeden důležitý fakt – tím je reklasifikace účtů.

Principem eliminace ICO vztahů je vyjmout transakce v rámci skupiny tak, jako by vůbec neproběhly. Je důležité eliminovat náklady oproti výnosům a pohledávky oproti závazkům, aby ani na jedné straně transakce nezůstávala. Toto pravidlo však není dodrženo v případě přefakturace N/V, při časovém rozlišení nebo například při pořízení zásob a majetku od partnera ve skupině. Entita, která majetek pořizuje, vůbec neúčtuje přes náklady – vytváří závazek a majetek poté zařazuje do užívání přes 0. účtovou třídu. Vzájemný vztah

však nelze přes tyto účty eliminovat, došlo by k nesprávnému snížení hodnoty aktiv a eliminace by proběhla přes rozvahu na jedné straně a přes výsledovku na straně druhé. Proto je třeba rozvahový účet vztažený k majetku reklasifikovat na účet výsledkový.

Postup reklasifikace účtu pořízení majetku znázorňuje následující obrázek č. 9. Vrchní část obrázku představuje vztah uvedený v konfirmačním dopise. Použije-li společnost některý z výše uvedených účtů, musí následně v balíku vztah na své straně reklasifikovat. Reklasifikace se provádí prostřednictvím listu obratové předvahy (prostřední část obrázku), kam se do volných řádků dopíše podvojný zápis v určeném tvaru. Zápis se následně automaticky propíše do listu vnitroskupinových vztahů, kde entita vztah vyloučí na řádku s kladným zůstatkem, jelikož se jednalo o náklad. Obdobným způsobem se pokračuje v případě dalších podobných účtů.

OK									
C. Náklady CBA s.r.o. generované transakcemi s ABC a.s.									
#5x, #315, 317 (přefakturace), #381, dále účty pořízení materiálu, zásob, případně majetku #04x, #111, #131									
IFRS detail. map	Číslo účtu	Název	Suma v CZK (přepočteno)	Suma v originální měně	Měna				
A010304	042000	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	107 056,72	107 056,72	CZK				
▼									
Account No./ Číslo účtu	Name of the account/ Název účtu	Opening balance in/ Počáteční stav v CZ	Closing balance in/ Koncový stav v CZ	Closing balance in/ Koncový stav v TCZ	Manual adjustments / Manuální úpravy	Detailed mapping/ Detailní mapping			
541 998	reklasifikace účtu 042 - ICO		107 000,00	107,00	P060700	P060701			
541 999	reklasifikace účtu 042 - ICO		-107 000,00	-107,00	P060700	P060701			
▼									
Account number/ Číslo účtu	Account description/Název účtu	Mapping	Mapping - detail	FS pozice	Balance as at/ Stav k 31.12.2019	ICO total/ICO celkem	Account balance after ICO/ Zůstatek účtu po ICO		
541 998	reklasifikace účtu 042 - ICO	P060700	P060701	R	107,00	107,00	0,00	OK	107
541 999	reklasifikace účtu 042 - ICO	P060700	P060701	R	-107,00	0,00	-107,00	OK	
0	0	sest nebo pet znaku			0,00	0,00	0,00	OK	

Obrázek č. 9 - Postup reklasifikace účtu pořízení dlouhodobého hmotného majetku
Zdroj: interní dokumenty CSG, vlastní zpracování

5) Historie IFRS úprav v listu „IFRS Doučtování“

Veškeré úpravy statutárního účetnictví na hodnoty požadované IFRS standardy jsou během přípravy GRP zachycovány listem IFRS Doučtování. Zapisují se zde úpravy plynoucí z analýzy PPA, opravné položky dle IFRS 9, leasingy dle IFRS 16, reklasifikace smluvních pohledávek a závazků dle IFRS 15, ale také doučtování po konsolidaci předešlého reportovaného období, které již nebylo zohledněno v balíčku. Veškeré doučtování se provádí podvojným způsobem přes položky rozvahy, výsledovky nebo vlastního kapitálu.

Před doplněním úprav aktuálního roku je třeba do balíku přenést veškeré IFRS úpravy z předešlého GRP – jak už bylo zmíněno výše, balíčky nenavazují na předcházející verzi a neobsahují historii jakýchkoli úprav. Je tudíž nutné doplnit minimálně takové úpravy, které stále ovlivňují aktuální výkazy – například opravné položky z předcházejících let, odložená daň a další. Zároveň je třeba ty úpravy, které v minulém období ovlivňovaly položky výsledovky – byly účtovány formou nákladů a výnosů (tudíž přes hospodářský výsledek) přesunout do položek vlastního kapitálu, jehož součástí je hospodářský výsledek minulého období.

6) IFRS 9 – výpočet opravných položek + IFRS Doučtování

Opravné položky jsou součástí úpravy standardu IFRS 9 a jsou kalkulovány pro finanční a obchodní pohledávky konsolidovaných společností, ovšem po vyjmutí vnitroskupinových pohledávek. List analýzy IFRS 9 se skládá ze dvou tabulek, kdy jedna analyzuje pohledávky nad limit 1 000 TCZK a druhá pohledávky pod limit. Pohledávky nad limit je třeba rozklíčovat jednotlivě podle konkrétního odběratele a přidělit jim rating podle země původu. V závislosti na stavu jejich splatnosti se poté zaznamenají do jednoho z pěti sloupců. Výše ratingu země charakterizuje riziko z nezaplacení pohledávek, toto riziko v kombinaci s dobou jejich nesplacení určuje konečnou výši opravné položky dané pohledávky. Pohledávky pod limit je možné zaznamenat souhrnně podle země jejich původu, která je podstatná pro přidělení ratingu, není nutné je rozepisovat detailně. Princip výpočtu výše opravné položky je totožný jako u pohledávek nad limit.

Souhrnná výše opravných položek je poté automaticky rozlišena podle konkrétních pozic IFRS mappingu, aby bylo vidět, jaké pozice je třeba upravit. Výše aktuálních opravných položek se následně edituje o opravné položky předcházejících období a výpočet zobrazí konečnou hodnotu opravné položky aktuálního období. V neposlední řadě systém z této položky vypočítá výši odložené daně a vygeneruje detailní účetní zápis, který entita společně s opravnou položkou uvede v listu IFRS Doučtování. Kontrolní buňky tohoto listu sledují souhrnnou hodnotu finančních a obchodních pohledávek mimo skupinu ze statutárního účetnictví. Tak je zajištěna kontrola, že entita uvede veškeré evidované pohledávky.

7) Pohyby ve vlastním kapitálu a dlouhodobém majetku v průběhu roku

Veškeré pohyby majetku a vlastních zdrojů společnosti vychází z ručně doplněných počátečních stavů, které podle výše uváděných skutečností musí být v souladu s konečnými

stavy předcházejícího GRP balíčku. Nesoulady mezi PS a KS řeší doúčtování po konsolidaci v rámci listu IFRS Doúčtování. Listy dlouhodobého majetku upravují pouze pohyby majetku v průběhu aktuálního roku, jeho zvýšení, snížení (prodej) v rámci skupiny a mimo skupinu, odpisy a opravné položky, případně reklasifikaci z majetku určeného k držení na majetek určený k prodeji. Konečné stavy majetku editované v příslušných listech balíčku musí vždy souhlasit s konečnými stavy statutárního účetnictví upravenými o případné přecenění dle IFRS standardů, shodou je zajištěna kontrola správnosti.

Do tabulky upravující vlastní kapitál (vyobrazen v obrázku č. 8 výše) se zapisují pohyby v jeho jednotlivých složkách (sloupce) podle jejich původu (řádky). Počáteční stav opět navazuje na hodnoty z předešlého balíčku a nesoulady mezi KS a PS jsou obdobně jako u majetku řešeny pomocí doúčtování po konsolidaci. Pohyby, které v rámci VK proběhly a nejsou jmenovány ve výčtu tabulky, se zapisují na řádek Ostatní pohyby a vyplňující entita je musí vždy podrobně okomentovat v poznámkách níže.

8) Kontrolní a nekontrolní podíly (PS + pohyby)

Do listu kontrolních a nekontrolních podílů uvádí příslušná jednotka detailní informace o veškerých majetkových účastech, pokud takové má. Kromě počátečních stavů (z předešlého balíku) se zde uvádí například také procentuální účast a podíl na hlasovacích právech, pořizovací náklady účasti, veškeré pohyby uskutečněné v průběhu roku (nabytí, prodej, dokup podílu atd.) a také rozdíly z přecenění účasti. Všechny uvedené hodnoty musí souhlasit s konečným stavem podílových účtů statutárního účetnictví (příp. upraveným o IFRS úpravy).

9) Doplnění údajů o půjčkách v rámci skupiny i mimo skupinu

Rozsáhlou částí přípravy GRP je vyplnění údajů o přijatých a poskytnutých půjčkách do skupiny a mimo ni. Entita tedy vyplňuje celkem čtyři samostatné listy. Stejně jako u předchozích bodů musí počáteční stavy korespondovat s konečnými stavy předchozího balíku. Entita doplňuje údaje o veškerých evidovaných půjčkách v účetnictví, a to jmenovitě podle čísla smluv. Půjčky jsou nejprve rozděleny na dlouhodobé a krátkodobé, a to automaticky podle IFRS mappingu, který k nim byl přiřazen po nahrání obratové předvahy. Automatické rozdělení však předpokládá správné vykázání půjček na dlouhodobých a krátkodobých účtech ve statutárním účetnictví entity. Pokud správně rozděleny nejsou, je třeba provést ruční korekci v balíku – úpravu mappingu v listu obratové

předvahy. Následně se k půjčkám uvádí pohyby v rámci navýšení, čerpání, splacení půjčky, a to včetně k ní vztahujících se úroků a kurzových rozdílů v případě, že půjčka je evidována v zahraniční měně. Mezi další údaje, které je o půjčkách třeba uvést, patří např. doba splatnosti půjčky, úroková míra, již existující opravné položky (včetně aktuálních změn) apod.

Ze všech výše uvedených údajů vyplněných v rámci těchto listů týkajících se půjček se poté tvoří dodatečné tabulky do přílohy konsolidované účetní závěrky. V příloze je problematika půjček řešena např. v komentáři k aplikaci standardu IFRS 9 Finanční nástroje, kde se uvádí podrobný seznam typů půjček včetně podoby a doby jejich splatnosti. Dále jsou půjčky podrobně rozebírány v rámci rizik působících na skupinu – především potom z pohledu kreditního, úrokového a měnového rizika, kde hrozí jisté riziko nedodržení povinností vlivem doby splatnosti, typu úrokové sazby nebo vývoje kurzu. Z těchto důvodů patří listy půjček k jednomu z nejdetailněji rozebíraných oblastí v celém balíčku.

10) Smlouvy se zákazníky a tržby dle IFRS 15

Standardu IFRS 15 jsou v balíčku věnovány celkem tři samostatné listy – smlouvy o zhotovení zakázky, kde se řeší procento rozpracovanosti zakázky, souhrnný list IFRS 15, v němž se řeší smluvní aktiva a závazky, náklady na získání a splnění smlouvy, a posledním listem jsou tržby dle IFRS 15.

První oblastí je tzv. list POC (Percentage of completion – procento zhotovení), což představuje projekty nebo zakázky dané entity, které jsou dlouhodobé povahy. V případě splnění všech podmínek standardu je možné podle IFRS vykázat poměrnou část ještě nevyfakturované marže, a to i v případě dosud nedodané části zakázky. Procento rozpracovanosti je ve skupině CSG zpravidla určeno na základě metod založených na vstupu, čili na zdrojích vynaložených na plnění smluvního závazku. V listu POC jsou uváděny rozpracované projekty jmenovitě a k nim velice detailní rozbor souvisejících nákladů, záloh, časového rozlišení a očekávaných výnosů. Na základě všech těchto doplněných údajů je v listu automaticky vytvořena IFRS úprava, kterou se prostřednictvím IFRS Doučtování zaúčtují související částky na příslušné účty dle IFRS 15.

Další oblastí, kterou skupina v rámci IFRS 15 řeší, jsou smluvní aktiva a závazky. Na základě komplexních znalostí požadavků IFRS 15 je třeba nejprve identifikovat smluvní aktiva a závazky a uvést jejich správnou výši. Aktiva a závazky smluvní povahy často souvisí

s projekty v rámci POC, ale mohou být identifikovány i u jednorázových smluv. Ke smluvním aktivům se dále přistupuje podobně jako k jiným typům aktiv, takže se například odepisují nebo se k nim tvoří opravné položky.

Posledním listem z oblasti IFRS 15 je list věnující se tržbám dané entity. Standard IFRS 15 ukládá společnostem povinnost podávat dodatečné informace o tržbách z pohledu různých kategorií, jejichž příklady jsou uvedeny přímo ve standardu. GRP balíček skupiny CSG proto obsahuje list s poměrně podrobně rozklíčovými kategoriemi, dle nichž je třeba uskutečněné tržby rozdělit a jejichž souhrnná výše přitom musí odpovídat hodnotě uvedené ve výkazu zisku a ztrát. Tržby v tomto listu jsou rozděleny podle geografického místa jejich vzniku (umístění partnera), podle sektoru, ke kterému se vztahují, podle konkrétních významných druhů produktů nebo služeb a v neposlední řadě také podle toho, zda byly uskutečněny v rámci skupiny, nebo mimo skupinu. Veškeré doplňkové informace v rámci všech těchto listů slouží především pro přílohu konsolidované účetní závěrky.

11) Transakce se spřízněnými osobami

V tomto listu doplňují entity uskutečněné transakce se všemi protistranami, které jsou standardem IAS 24 definované jako spřízněné a zároveň nejsou součástí konsolidovaného celku – takové vztahy jsou v rámci eliminace vnitroskupinových vztahů vyloučené. Jde tedy o spřízněné osoby, které skupina neovládá, ale ony mohou svým rozhodnutím ovlivnit výsledky společností zahrnutých do skupiny. Může jít například o minoritního akcionáře dceřiné společnosti apod. Entity zde uvádějí náklady a výnosy plynoucí ze vztahu s touto spřízněnou stranou, dále také zůstatky pohledávek a závazků. Výsledky této analýzy se používají ve výroční zprávě v rámci požadavku na zveřejnění vztahů se spřízněnými stranami konsolidované společnosti.

Všechny listy v balíčku obsahují kontrolní buňky, které vyhotovitele informují, zda je práce na konkrétním listu dokončená a finální hodnota skutečně souhlasí s údaji uvedenými ve statutárním účetnictví a finálních výkazech. Pokud kontrolní buňky svítí zeleně, je list vyplněn správně. Pokud však svítí červeně, znamená to, že finální hodnota dané položky neodpovídá tomu, co je uvedeno v obratové předvaze nebo v příslušném výkazu. Kvůli velkému množství zpracovávaných dat je balíček nastaven tak, že přesně ukáže, jaké číslo způsobuje problém. Je tedy potom snazší odhalit, na jaké pozici je třeba hledat rozdíl.

Problematika zaokrouhlování

Velmi častým problémem, který způsobuje chybové hlášky napříč různými listy v balíčku, je zaokrouhlování. Balíček je nastaven tak, že veškeré údaje zobrazuje v tisících Kč (TCZK) a údaje zaokrouhluje matematicky. V praxi to znamená, že pokud je konečný zůstatek na některém účtu např. 433,- Kč, balíček tento konečný stav zobrazí jako nulový. Vyplňující společnosti však vidí, že na účtu nějaký zůstatek je, a do listů, které jsou vyplňované ručně, napíše hodnotu 0,4. Systém zůstatek zobrazí jako nulový, nicméně vzorec kontrolní buňky už tuto hodnotu zaznamenává. V takovém případě se nulový konečný stav nikdy nemůže sejít s nenulovou hodnotou kontrolní buňky a příslušný list hlásí chybovou hlášku „incorrect“. Je důležité, aby vyplňující osoby dbaly pokynů v balíčku i v případě, že je na účtu zůstatek v hodnotě pod 500 Kč, a tyto konečné stavy nezaokrouhlovaly. Takové chyby jsou zcela zbytečné a jejich dohledávání ve větším množství balíčků kontrolní proces výrazně zdržuje. Je nutné brát na vědomí, že auditor balíček hlásící chybové hlášky nepřijme.

Další příklad problematiky zaokrouhlování není v rukou vyplňující osoby, nicméně je také běžně vyskytujícím se jevem. Nastává v momentě, kdy je použit stejný IFRS mapping pro více účtů s drobným zůstatkem ve statutárním účetnictví (např. ostatní provozní výnosy a náklady). Drobné zůstatky jsou separátně zaokrouhleny jako nulové, nicméně v souhrnu vytvoří zůstatek ve výši např. 1532 Kč – zaokrouhleno na 2 TCZK – který bude zohledněn v určitých listech balíku a bude hlásit chybu. Takový rozdíl však v reálu chybový není, jen je potřeba ho uvést na příslušné pozici (obvykle položky ostatních pohybů) a patřičně okomentovat v poznámkách. Tímto způsobem by kontrolní buňky měly přestat hlásit chybu.

13. bod – Schválení GRP auditorem, dokončení kontroly IFRS týmem → STOP STAV (3 týdny)

V momentě, kdy jsou GRP balíčky připravené, předají je entity nebo IFRS tým na kontrolu auditorovi. Kontrola balíčků auditorem je časově vymezena na tři týdny a měla by být hotová v prvním březnovém týdnu. Během této fáze auditor balíčky prochází, požaduje vysvětlení postupů a výpočtů, v případě chybného vyplnění ho vrací k přepracování. IFRS tým mezitím kontroluje balíky neauditovaných společností a reaguje na požadavky auditora. Tento časový úsek může fungovat jako určitá rezerva na dokončení zbývajících balíčků, ale pouze těch neauditovaných. Auditované balíčky musí být auditorovi předány v řádném termínu. Po odevzdání, zkontrolování všech balíků a vyřešení připomínek ze strany auditora nastává tzv. STOP STAV, kdy už se do balíčků nezasahuje. V tomto bodě se začíná pracovat na obsahu výroční zprávy.

4.4 Ukončení procesu konsolidace, příprava výroční zprávy

Poslední skupinu činností uvedených v harmonogramu je možné zařadit do tzv. ukončovací fáze konsolidace. Ze strany jednotlivých společností je již dokončena příprava veškerých podkladů a na dalších činnostech se podílí už pouze IFRS tým a auditor. Zbývající úkoly zařazené do ukončovací fáze konsolidace se týkají především přípravy výkazů, doplňkových tabulek, příloh a textu výroční zprávy.

Nezávisle na procesu konsolidace a posloupnosti jednotlivých kroků pracuje IFRS tým ve spolupráci s dalšími podnikovými útvary na kompletaci Zprávy o vztazích. Tato zpráva, která je součástí Výroční zprávy, musí být podle legislativy vyhotovena nejpozději do konce třetího měsíce následujícího po zkoumaném účetním období – v tomto případě tedy do 31. 3. 2020. Podmínkou zahájení její přípravy je prakticky pouze konečná podoba konsolidačního celku, je tedy možné její přípravu začít už na začátku celého konsolidačního procesu. Jelikož je Zpráva o vztazích součástí Výroční zprávy, která představuje výstup celého procesu, je vhodné průběh jejího zhotovení alespoň takto nastínit.

14. bod – Příprava, předání konsolidovaných výkazů auditorovi (IFRS tým; cca 2 týdny)

Ihned po ukončení kontroly všech balíčků konsolidovaných společností auditorem se přechází na přípravu konsolidovaných výkazů skupiny CSG. Na tento úkol je vymezený časový úsek přibližně dvou plnohodnotných pracovních týdnů a zahrnuje několik kroků, kterými se konsolidované výkazy vytváří. Ty nejdůležitější kroky lze shrnout do následujícího výčtu.

1) Sestavení konsolidovaných výkazů, příp. reklasifikace účtů

Prvním krokem je samotné sestavení konsolidovaných výkazů, které je založeno na sečtení všech obrátových předvah konsolidovaných společností ve skupině včetně mateřské společnosti. Následně jsou z jednotlivých pozic výkazů eliminovány hodnoty ICO vztahů, investic do dceřiných společností a vlastního kapitálu ke dni akvizice konsolidovaných jednotek a jsou na nich provedeny případné konsolidační úpravy, kterými mohou být např. určité chyby a úpravy zjištěné dodatečně po uzavření GRP balíčků (tyto úpravy poté v dalším roce konsolidování představují tzv. doúčtování po konsolidaci, o které jsou v úvodu upravovány GRP balíčky entit v listu IFRS Doúčtování – zmíněno v podkapitole 4.3.4 Příprava GRP balíčků). Konsolidované výkazy jsou celkem čtyři:

- Konsolidovaný výkaz o úplném výsledku hospodaření,

- Konsolidovaný výkaz o finanční pozici,
- Konsolidovaný výkaz změn vlastního kapitálu, a
- Konsolidovaný výkaz o peněžních tocích.

Reklasifikací je myšlena úprava výkazů v případě, že byla provedena nesprávná klasifikace účtů v balíčku. Tato úprava zahrnuje přeúčtování určitého typu účtu na účet jiný dle požadavků standardů IFRS. Příkladem může být přeúčtování časového rozlišení, o kterém účtují společnosti, na účty smluvních aktiv nebo závazků dle požadavků standardu IFRS 15. IFRS tým může při sestavování konsolidovaných výkazů dodatečně reklasifikovat některé účty, pokud shledá za vhodné, že taková úprava vyhovuje principu věrného zobrazení skutečnosti a konkrétním požadavkům IFRS. Veškeré reklasifikace by měly být uvedeny v příloze KÚZ.

2) Vyloučení investic

Tento krok se hodně podobá principům PPA analýzy s tím rozdílem, že se při něm netvoří goodwill nebo zisk z výhodné koupě. Při konsolidaci (tvorbě konsolidovaných výkazů) je třeba z rozvahy vyloučit investice do ovládaných společností, které obsahovala obratová předvaha mateřské společnosti, jelikož tyto hodnoty jsou ve výkazech započítány v podobě aktiv a závazků konsolidovaných jednotek. Hodnota investic je eliminována oproti vlastnímu kapitálu ke dni akvizice a případný rozdíl (při změně podílu po akvizici) se vloží jako součást některého kapitálového fondu – např. fond ze zisku. Vyloučení investic je většinou ve stejné výši jako předcházející rok, pokud však v průběhu roku nedošlo ke změně podílu v některé dceřiné společnosti. Jak už však bylo řečeno výše, balíček nebere v potaz historii předchozích let, a tak je třeba vyloučení provádět každé konsolidační období znovu.

3) Vyčlenění nekontrolních podílů

V případě plného ovládnutí společnosti je do majetku mateřské společnosti započítána celá hodnota dceřiné společnosti – všechna aktiva i závazky včetně vlastního kapitálu a hospodářského výsledku. Mateřská společnost má úplný rozhodovací vliv nad majetkem (aktivy) této společnosti, avšak pokud dceřiná společnost není matkou vlastněna na plných 100 %, připadá část vlastního kapitálu a zisku ještě jinému podílníkovi. Tato část představuje tzv. menšinový podíl, který je při konsolidaci nutné vyčlenit na samostatné řádky rozvahy, příp. výsledovky, aby bylo jasné, jakou část vlastního kapitálu a hospodářského výsledku mateřská jednotka vlastní a jakou ne.

Po dokončení všech potřebných úprav lze považovat konsolidované výkazy za kompletní. Následně jsou vyexportovány, zkontrolovány IFRS týmem a předány auditorovi ke schválení. Schvalování výkazů auditorem představuje další chronologicky navazující krok harmonogramu.

15. bod – Zafixování konsolidovaných výkazů auditorem (1-2 týdny)

Průběh kontroly konsolidovaných výkazů je v rukou samotného auditora, který je během procesu nepřetržitě v kontaktu s IFRS týmem. Kontrola výkazů trvá přibližně 1-2 pracovní týdny a jejím výstupem je zafixování konečné podoby výkazů auditorem. V momentě zafixování výkazů je možné začít tvořit přílohové tabulky Výroční zprávy, což je součástí dalšího kroku harmonogramu.

Část IFRS týmu v průběhu tohoto i předchozího kroku pracuje na aktualizaci šablony Výroční zprávy pro sledované období konsolidace. Kromě základních údajů o mateřské jednotce obsahuje Výroční zpráva nejdůležitější události sledovaného období, popis hlavních činností, skupinové ukazatele a například i rizikové faktory. Všechny údaje, které se oproti minulému období změnily, je třeba aktualizovat na odpovídající hodnoty. Součástí Výroční zprávy vydávané za každé účetní období je:

- Konsolidovaná účetní závěrka dle IFRS,
- Individuální účetní závěrka mateřské společnosti dle IFRS,
- Zpráva o vztazích mezi propojenými osobami,
- Zpráva nezávislého auditora.

Součástí konsolidované i individuální účetní závěrky jsou vždy požadované účetní výkazy a příloha k účetní závěrce. Předmětem tvorby, kontroly i schvalování jsou tedy vždy dvě kompletní sady závěrek. V návaznosti na časovou posloupnost harmonogramu a fakt, že Výroční zpráva musí být dokončena na konci dubna, by tento krok měl být dokončen přibližně koncem března. Zároveň s ním je nutné dokončit přípravu Zprávy o vztazích mezi propojenými osobami, jelikož tento krok harmonogramu je časově vztažen ke konci března.

16. bod – Příprava, předání konsolidované (a individuální) přílohy a výroční zprávy auditorovi (IFRS tým; 2 týdny)

Dalším krokem harmonogramu je vytvoření konsolidované a individuální přílohy účetní závěrky a celé Výroční zprávy. Tento krok částečně navazuje na předcházející, jelikož příloha ke KÚZ vychází ze schválených konsolidovaných výkazů, nicméně její šablona může

být připravována již dříve. Předmětem přípravy však není pouze konsolidovaná ÚZ, ale také individuální ÚZ, jelikož i ta je součástí Výroční zprávy. Na finální kompletaci Výroční zprávy má IFRS tým skupiny CSG přibližně dva pracovní týdny a tento krok je završen předáním zprávy auditorovi ke konečné kontrole.

17. bod – Schválení konsolidovaných výkazů a přílohy auditorem (2 týdny)

Po vyhotovení výkazů a příloh IFRS týmem následuje opět kontrola auditorem. Předmětem auditu je jak konsolidovaná účetní závěrka, tak individuální účetní závěrka. Kontrola je završena schválením obou závěrek a vydáním Zprávy auditora s výrokem bez výhrad. Zpráva auditora musí být součástí Výroční zprávy.

18. bod – Schválení výroční zprávy auditorem → zpráva připravena k podpisu (1 den)

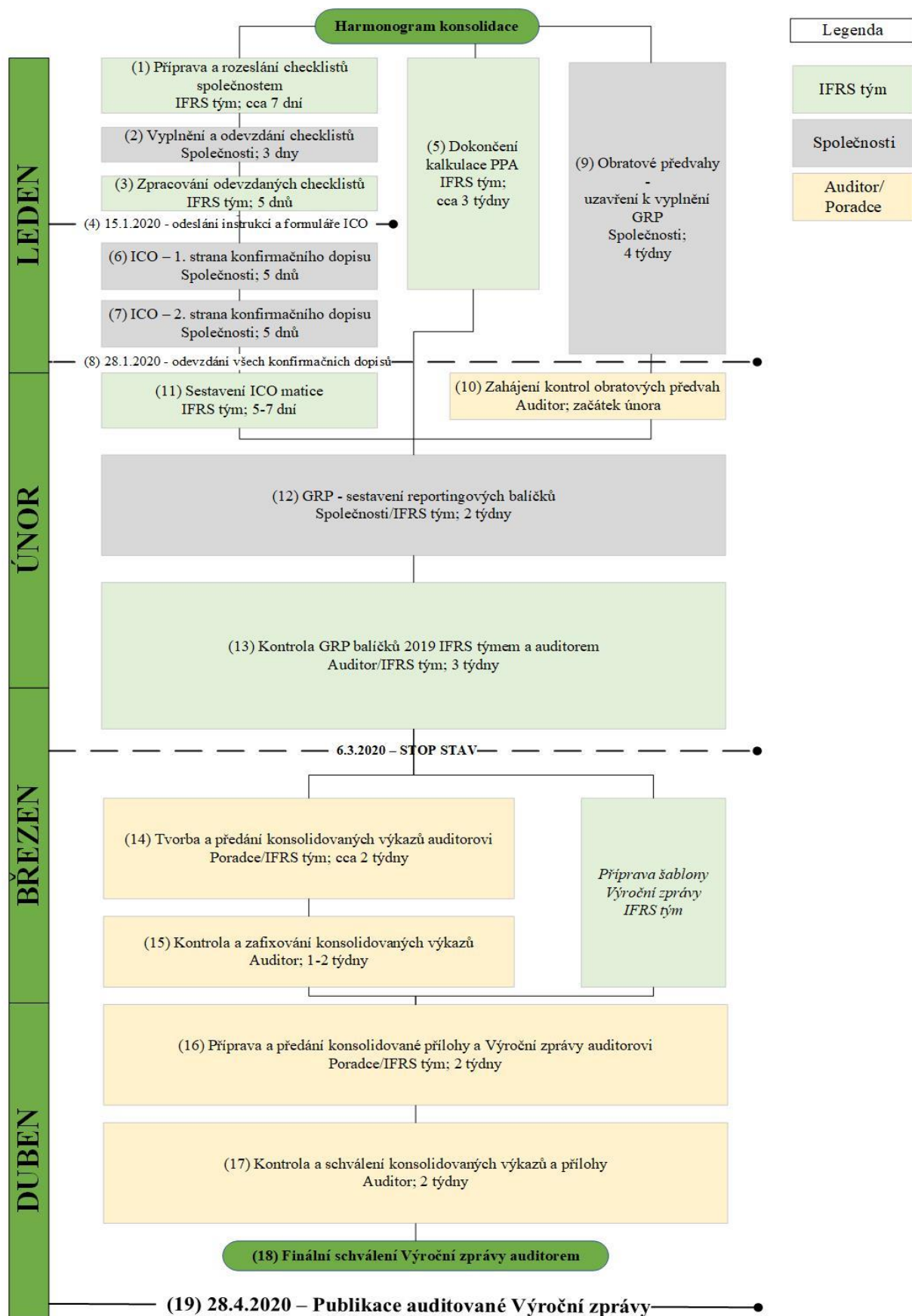
Schválení Výroční zprávy je završením předešlého kroku. Hlavním úkolem tohoto bodu je zajištění všech potřebných podpisů originální verze Výroční zprávy, což představuje podpisy představenstva společnosti a auditora. Je potřeba, aby se Výroční zpráva dostala k členům představenstva s dostatečnou rezervou před termínem jejího zveřejnění, aby se s jejím zněním stihli seznámit. Prakticky ihned po podpisu je zpráva připravena ke zveřejnění.

19. bod – Publikace auditované výroční zprávy a zaslání do ČNB (IFRS tým; 28. 4. 2020)

Konečným bodem harmonogramu je zveřejnění Výroční zprávy a především její zaslání do České národní banky. Požadavky ČNB ke společnostem s veřejně obchodovatelnými cennými papíry ukládají povinnost zpřístupnit informace o hospodaření těchto společností do konce čtvrtého měsíce bezprostředně jdoucího po skončení účetního období, což pro společnost CSG znamená konec dubna. Termín zveřejnění výroční zprávy stanovený společností pro toto účetní období je 28. 4. 2020. Výroční zpráva skupiny představuje výstup celého procesu konsolidace.

4.5 Shrnutí procesu konsolidace

Proces konsolidace je tímto považován za zmapovaný. V jeho průběhu došlo k vymezení problematických míst především v oblasti odsouhlasení vnitropodnikových vztahů a sestavování GRP balíčků (podrobněji viz kap. 5). Zároveň byla zanalyzována časová náročnost jednotlivých kroků a jejich provázanost. Jedním z cílů této kapitoly bylo sestavení schématu znázorňujícího chronologické a paralelní posloupnosti jednotlivých kroků (obrázek č. 10)

Obrázek č. 10 - Schéma posloupnosti činností v harmonogramu konsolidace
Zdroj: vlastní zpracování

5 KLÍČOVÉ OBLASTI KONSOLIDACE VYPLÝVAJÍCÍ ZE ZJIŠTĚNÝCH POZNATKŮ

Konsolidace účetních závěrek je sama o sobě obsahově náročný úkol a pokud se týká takto rozsáhlé skupiny jednotek, jakou je Czechoslovak Group, vyžaduje velmi detailní a přesné plánování jednotlivých činností. O to preciznější musí plánování být, pokud legislativní okolnosti stanovují mnohem dřívější termín uveřejnění účetních informací, než je tomu za běžných podmínek. Konsolidace v režii IFRS týmu skupiny CSG se aktuálně zaměřuje na stabilizování a zdokonalování všech činností a vyhotovení výroční zprávy pro rok 2019 ve zkráceném termínu představovalo značnou výzvu. Nejen, že bylo potřeba všechny činnosti rozplánovat tak, aby v žádném případě nedošlo k opoždění pevně stanoveného termínu, ale zároveň bylo důležité odhalit oblasti, které jsou při konsolidaci problematické a mohou způsobovat, nebo v minulosti způsobovaly, značné komplikace. Takovým oblastem je poté potřeba věnovat pozornost v období harmonizace konsolidačních činností, tzn. v době mezi jednotlivými ročními závěrkami.

Ze zjištěných poznatků v rámci sledování procesu konsolidování a po konzultaci s IFRS týmem se autorka práce zaměřila na několik vybraných oblastí, které jsou pro včasné dokončení roční KÚZ stěžejní. Mezi takové oblasti patří dodržování kroků stanoveného harmonogramu, hlášení strukturních změn, problematika vnitropodnikových vztahů nebo například komplexní znalosti při zavádění nových IFRS standardů. Tyto oblasti jsou podrobněji popsány níže.

5.1 Dodržování stanoveného harmonogramu konsolidace

Základním bodem klíčovým pro dodržení termínu zveřejnění konsolidované účetní závěrky a celé výroční zprávy je nepochybně dodržování časového rozsahu dílčích kroků stanovených harmonogramem všemi konsolidovanými entitami ve skupině. Na tomto základu stojí celý proces konsolidace. Časový rozsah rozdělený mezi jednotlivé úkoly by sice měl zahrnovat jistou rezervu na případné zdržení a komplikace, nicméně na tomto předpokladu nelze celý průběh stavět. Osoby odpovědné za dodání informací z jednotlivých společností i samotný tým pověřený konsolidací proto musí své činnosti plánovat tak, aby nedocházelo k neplnění termínů a tlaku na průběh dalších následných úkolů, které jsou v režii mnoha entit a tím více náchylné na důkladnou koordinaci.

K tomu, aby společnosti své úkoly v rámci konsolidace plnily hladce a bez prodlev, je třeba, aby chápaly důležitost jednotlivých etap v procesu jako celek. Jelikož se konsolidace skupiny účetních jednotek uskutečňuje prakticky ve stejné době, kdy jednotlivé společnosti provádí vlastní účetní závěrky, je třeba zajistit, aby konsolidační úkoly neodkládaly jako druhotnou činnost. V takovém případě by prakticky nebylo reálné dokončit tento skupinový úkol včas. Proto by konsolidační tým při tvorbě a distribuci harmonogramu všem společnostem měl na tyto skutečnosti upozorňovat nejen vedení dceřiných společností, ale především také zaměstnance pověřené zpracováním konsolidačních úkolů. Jedině tak je možné zajistit dodání potřebných informací včas.

5.2 Včasné dodání informací o změnách struktury skupiny

Obdobně jako včasné dodání účetních informací od jednotlivých entit v předešlém bodě je třeba zajistit také včasné dodání informací o případných změnách struktury skupiny. Tato skutečnost musí celému procesu konsolidace předcházet, jelikož finální konsolidační celek je pro něj základním východiskem. Informace o změnách struktury běžně dostává z první ruky právnícké oddělení mateřské společnosti, jelikož bývá pověřeno přípravou potřebných smluv a dokumentů při nákupu nebo prodeji společností. Jako první tedy zná všechny podrobnosti obchodu, které jsou pro konsolidaci důležité. Jedná se např. o datum transakce, získaný/ztracený podíl na společnosti, změny názvu společnosti, změny vedení společnosti a další.

Pro konsolidační tým je klíčové zajistit si co nejrychlejší dostupnost k těmto informacím, jelikož bez správné struktury za příslušné období není možné správně konsolidovat. V mnoha případech se nejedná pouze o zajištění úplnosti struktury k poslednímu dni účetního období, protože mnoho skupin provádí také mezitímní výkaznictví a strukturu tak řeší několikrát do roka. Mezi právním oddělením a konsolidačním týmem musí proto fungovat efektivní tok informací o změnách struktury skupiny ihned po zaznamenání jakékoli změny. Doporučením je evidovat změny v rámci integrovaného systému, pokud skupina takový má. Pokud ne, je o to důležitější zajistit bezchybnou komunikaci mezi těmito týmy tak, aby nedocházelo ke zbytečným zmatkům a nesrovnalostem.

5.3 Problematika eliminace ICO vztahů – rozdíly a marže

Jak už bylo řešeno v předchozí kapitole, eliminaci vnitropodnikových vztahů provází množství rozdílně vykazovaných hodnot v rámci dvou spolupracujících skupinových entit.

Ne všechny vyskytující se rozdíly však musí znamenat chybu, některé se v rámci vztahů objevují zcela přirozeně. Mezi přirozené rozdíly patří především tyto případy:

- časové rozlišení a dohadné položky,
- nevyfakturovaná dodávka,
- ne/uplatnění spotřební daně,
- dobropisy,
- ne/uplatněná DPH,
- přefakturace,
- kurzové rozdíly.

Na všechny takto běžně se vyskytující rozdíly ve skupině by konsolidační tým měl mít vypracovanou podrobnou metodiku řešení, se kterou seznámí odpovědné pracovníky všech konsolidovaných společností a zajistí, aby při sestavování konfirmačních dopisů a následné eliminaci ICO vztahů používali všichni výhradně pokyny stanovené touto metodikou. Metodika pokrývající všechny typické případy přirozených rozdílů při konfirmaci se zdá být efektivním řešením při odsouhlasení ICO vztahů, jelikož zavádí standardizované postupy napříč všemi konsolidovanými společnostmi a zrychluje tak proces kontroly eliminovaných vztahů. Pokud by konsolidační tým měl detailně zkoumat a řešit všechny rozdíly individuálně, vyžadovalo by to několikanásobně více času a způsobilo celkové a zbytečné prodloužení procesu konsolidace.

Marže vznikající při přeprodeji zásob a majetku

V případě běžného vztahu dodavatel–zákazník vzniká dodavateli při prodeji zboží nebo služeb výkonová marže, která tvoří jeho výnos z uskutečněného obchodu. V rámci skupiny podniků běžně nastává situace, kdy komodita před dodáním finálnímu zákazníkovi mimo skupinu projde jednou nebo i více společnostmi působícími v rámci stejné skupiny. V takovém případě přeprodeje zásob či majetku daná společnost vykáže marži v rámci své individuální závěrky. V konsolidované účetní závěrce však marže být vykázána nemůže, tam může vzniknout pouze v případě, že zásoby nebo majetek opustí konsolidovanou skupinu. Při eliminaci ICO vztahů je tedy potřeba eliminovat vždy vyšší hodnotu transakce tak, aby přeprodané zásoby zůstaly v původní nenavýšené hodnotě. Toto je třeba provádět vždy, tzn. každou konsolidaci až do doby, dokud zásoby či majetek nejsou prodány třetí straně.

Konsolidované společnosti by z tohoto důvodu měly vést určitou evidenci přeprodaného majetku včetně identifikované marže, aby při konsolidaci bylo o to jednodušší tyto hodnoty vyčíslit a eliminovat. Dohledávání všech hodnot, které je třeba eliminovat, by podobně jako řešení rozdílů mělo značné dopady na prodloužení celého procesu

konsolidace, zvláště pak u rozsáhlých skupin, jako je např. právě CSG, nebo u společností, které běžně během roku provádí obrovské množství obchodních transakcí.

5.4 Zavádění nových IFRS do procesu konsolidace

Rada IASB neustále pracuje na vylepšení aktuálních znění standardů, a to jak v podobě jejich úprav, tak v podobě zcela nových znění standardů. Reaguje na připomínky podnikatelů a také na občasná protiřečení znění jednotlivých standardů, která vzhledem k rozsahu jednotlivých předpisů mohou občas vzniknout. Povinností podnikatelů účtujících a vykazujících dle IFRS je sledovat dané změny a adaptovat na ně své principy výkaznictví. Posledním takovým případem změny bylo vydání nového standardu IFRS 16 Leasingy a nahrazení původního znění IAS 17. Všechny podniky a skupiny, které původní IAS 17 používaly, musely od 1. 1. 2019 upravit účetní skutečnosti ohledně leasingů v souladu s novým zněním IFRS 16. Společnosti, kterých se to týkalo, musely transformaci na nový standard zahájit tak, aby při začátku procesu konsolidace byly veškeré souvislosti jasné a správně nastavené, a takto postupovat při jakýchkoli změnách ve standardech.

Změna IFRS je ohlašována s dostatečným předstihem právě kvůli tomu, aby se společnosti stačily adaptovat. Proces implementace vyžaduje mnoho času stráveného konzultacemi se specialisty přes IFRS, školením zaměstnanců, úpravami v rámci konsolidačních balíčků a systémů apod. Konsolidační tým musí všechny tyto skutečnosti včas zkoordinovat a zahrnout do procesu také tvorbu kontrolních nástrojů pro správnost převáděných dat. Časová náročnost je však pro skupiny jednotek individuální a vyplývá z rozsahu očekávaných změn.

Změna finančních ukazatelů v důsledku změn standardů

Při zavedení nových standardů nebo jejich změnách může dojít až k takovým situacím, kdy je změna natolik zásadní, že rapidně ovlivní principy výkaznictví a tím i strukturu jednotlivých složek výkazů. Konkrétním příkladem je právě zavedení IFRS 16, který zásadně mění přístup k vykazování operativního leasingu na straně nájemce, jenž je podle nového znění nyní součástí aktiv nájemce. Změna struktury výkazů se může mimo jiné projevit na hodnotě významných finančních ukazatelů, které skupina pravidelně sleduje. Konkrétní případ zavedení IFRS 16 má např. dopad na ukazatel EBITDA, který se zavedením navýší (o hodnotu úroků a odpisů práva z užívání aktiva). Změny tohoto typu je vždy potřeba individuálně posoudit a řádně okomentovat v příloze, a to podle stanovisek buď příslušného standardu, nebo podle IAS 8 Účetní politiky, změny v účetních odhadech a chyby.

ZÁVĚR

Sestavování konsolidované účetní závěrky je součástí podnikání prakticky všech nebo alespoň většiny mateřských společností v Česku i v zahraničí, jejichž počet se s neustále rostoucím tlakem globalizace zvětšuje. Výjimky platí pouze pro menší skupinu těchto společností a jsou různé napříč jednotlivými zeměmi. Jelikož uskupení společností bývá naprosto běžně mezinárodního formátu, bývá i účetnictví konsolidovaných společností odlišné a vedené v různých národních legislativních režimech. Z těchto důvodů s počátkem mezinárodního spojování společností vznikla potřeba vytvoření jednotného účetního systému, který by kombinaci různých režimů účetnictví takovým uskupením zjednodušoval. Zároveň by informace z různých režimů sjednocoval do jednoho dobře srozumitelného formátu, jenž by uživatelům účetních závěrek zjednodušoval čtení a orientaci ve výkazech. Jedním a prakticky nejrozšířenějším mezinárodním účetním systémem jsou standardy IFRS. IFRS představují výstup potřeby harmonizace účetnictví na mezinárodní úrovni a jsou využívány řadou zemí ve světě, včetně evropských států a členských zemí Evropské unie. Země Evropské unie podléhají v oblasti harmonizace účetnictví výhradně směrnici a standardům zveřejněným v Úředním věstníku Evropské unie. Nejmanová (2019) ve svém článku přitom uvádí, že znění standardů vydaných EU se mohou od originálního znění vydaného IASB i lišit. Záleží na tom, zda jsou v souladu s účetní legislativou EU, nebo ne.

V současné době je na území EU uložena povinnost společnostem, jež jsou emitenty veřejně obchodovatelných cenných papírů, aby sestavovaly své účetní závěrky v souladu s IFRS schválenými směrnicemi EU. Předpisy EU vyžadují ukotvení tohoto požadavku v národních zákonech a zároveň povolují členským státům, aby vykazování dle IFRS umožnily i dalším společnostem. V případě České republiky je toto nařízení ukotveno v zákoně o účetnictví, přičemž emitující obchodní společnosti jsou povinné dle IFRS sestavovat jak individuální, tak konsolidovanou účetní závěrku. Jiné společnosti (ne emitenti) dle IFRS vykazovat rovněž mohou, pokud je to pro ně ze strategických důvodů žádoucí. Tyto obchodní společnosti však v každém případě musí své individuální účetní závěrky českým úřadům a veřejnosti předložit sestavené dle českých účetních předpisů, nemohou si vybrat pouze vykazování dle IFRS (Truhlářová, 2014; Nejmanová, 2019). V takovém případě nastává základní komplikace v celém procesu konsolidace skupiny jednotek na území České republiky.

Pokud je mateřská společnost se sídlem v České republice zároveň emitentem veřejně obchodovatelných cenných papírů, má povinnost konsolidovanou i individuální účetní závěrku sestavovat v souladu se standardy IFRS. Sama mateřská společnost i její české dceřiné společnosti vedou účetnictví dle tuzemských předpisů, zahraniční dceřiné společnosti vedou účetnictví pravděpodobně podle svých národních předpisů a v momentě konsolidace je třeba tyto různorodé účetní systémy spojit v jeden souhrnný, kdy všechny údaje společností mají jednotnou vypovídací schopnost. V tomto momentě nastává náročný a pro řadu společností stále komplikovaný proces transformace národních účetních hodnot na hodnoty dle IFRS, které jsou při konsolidaci vyžadovány. V případě, kdy by účetnictví konsolidovaných společností bylo možné od základů vést dle potřeb IFRS standardů, omezila by se celá činnost konsolidace prakticky pouze na konsolidační úpravy a celkový proces by byl časově daleko méně náročný. Tuto variantu však minimálně česká legislativa stále neumožňuje.

Z druhého úhlu pohledu by však začlenění požadavků IFRS do účetnictví jednotlivých společností mohlo představovat velmi složitý a nepochybně také nákladný úkol. Začlenění všech požadovaných standardů do účetních postupů společností by vyžadovalo mnoho času stráveného konzultacemi s IFRS specialisty, programátory účetních systémů, školením zaměstnanců apod. Časová i finanční náročnost by mohla být daleko výraznější než souhrnná transformace účetnictví na konci účetního období a výsledný efekt by mohl být spíše negativní. Pokud by taková možnost přicházela v úvahu, bylo by nepochybně nutné zvážit výhody i nevýhody obou těchto variant.

Konsolidace dle IFRS formou transformace účetních dat na konci účetního období s sebou nese množství možných komplikací, které během procesu mohou nastat. Některé z takových komplikací byly v rámci této práce identifikovány v průběhu mapování konsolidačních činností ve skupině Czechoslovak Group, a to přímo z pohledu mateřské jednotky celé skupiny. Oblasti, které mohou dle názoru autorky délku procesu nejvíce ovlivnit, a to především negativně, shrnuje kapitola č. 5. Jedná se o oblasti, které nejsou specifické pouze pro jednu skupinu jednotek, ale mohou se vyskytnout v jakémkoli uskupení společností. Je proto potřeba jim věnovat dostatečnou pozornost a zdůraznit jejich váhu u všech podniků, které do konsolidace skupiny vstupují. Konsolidační tým společnosti CSG se v průběhu několika předcházejících období s některými ze zmíněných oblastí sám setkal a zaměřil svou činnost na jejich stabilizování a vylepšení. Výsledkem pak byl poměrně hladký proces konsolidace za rok 2019, který nebyl provázen významnými časovými prodlevami

a zpožděním. Klíčové pro bezproblémový průběh konsolidace se tak zdá být přísné dodržování stanovených termínů všech dílčích úkolů, včasné dodávání a sběr potřebných informací a vytvoření standardizovaných postupů pro řešení specifických situací napříč všemi jednotkami vstupujícími do konsolidace.

V neposlední řadě je pro všechny společnosti konsolidující podle požadavků IFRS nesmírně důležité sledovat aktuální znění používaných standardů a případné změny včas implementovat do praktikovaných procesů. IFRS bývají poměrně často předmětem úprav, vyladění nebo celkové přeměny jednotlivých standardů, a to v návaznosti na rozvíjející se požadavky a nově vznikající potřeby spojovaných jednotek. Konsolidující společnosti tak musí změny včas registrovat a rovněž také zvážit jejich možné dopady na účetnictví a výkaznictví. IFRS problematika totiž představuje velice rozsáhlou a komplexní oblast, u které je klíčové správně chápat jednotlivé souvislosti.

Cílem diplomové práce bylo vymezení specifik konsolidované účetní závěrky podle IFRS a jejich následná aplikace v účetní závěrce vybraného podniku. Tohoto cíle bylo dosaženo podrobným zmapováním celého průběhu konsolidace v rámci společnosti CSG, na jehož základě byly identifikovány klíčové oblasti, jejichž podcenění může významným způsobem ovlivnit časový rozsah vymezený na celý proces a kvalitu konsolidované účetní závěrky. Zjištěné poznatky v závěru práce vycházejí z procesu konsolidace tvořené v souladu s požadavky IFRS, nicméně jejich obecná podstata je aplikovatelná i v rámci společností konsolidujících podle českých účetních předpisů.

POUŽITÁ LITERATURA

ALIBHAI, S., et al., 2019. *Wiley Interpretation and Application of IFRS Standards*. Wiley. PKF International. 996 s. ISBN 978-1-119-57735-5.

AZ-data.cz, 2015. Ekonomický slovník: Náklady [online]. [cit. 2020-02-04]. Dostupné z: <https://www.az-data.cz/slovník/naklady>

BUREŠ, M., 2018. Úvod do konsolidované účetní závěrky. Portál Pohoda: Daně, účetnictví, mzdy [online]. 31.10.2018 [cit. 2019-12-27]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/uvod-do-konsolidovane-ucetni-zaverky/>

Conceptual Framework for Financial Reporting, 2018. Nadace IFRS. IFRS Foundation. Dostupné z: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/conceptual-framework/>

CZECHOSLOVAK GROUP a.s.: O nás, 2020a. CSG: Czechoslovak Group [online]. [cit. 2020-01-28]. Dostupné z: <https://czechoslovakgroup.cz/o-nas>

CZECHOSLOVAK GROUP a.s.: Naše společnosti, 2020b. CSG: Czechoslovak Group [online]. [cit. 2020-01-28]. Dostupné z: <https://czechoslovakgroup.cz/nase-spolecnosti>

ČERNÝ, M., 2019. Mezinárodní účetní standardy II – speciálka od A do Z. Praha: VOX. Interní dokumenty ze školení společnosti Czechoslovak Group a.s., 34 s.

ČESKO. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. 2010-2019 [cit. 2019-12-27]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-563/zneni-20180101>

ČNB: Česká národní banka, 2020. *Výroční zpráva emitenta kótovaných cenných papírů za rok 2019*. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/vykon_dohledu/informacni_povinnosti/vykaznictvi_info_povinnost_emitentu_cp/download/vz_emitentu_kotovanych_cp_2019.pdf

Český účetní standard pro podnikatele č. 020 - *Konsolidovaná účetní závěrka*. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/ucetnictvi-a-ucetnictvi-statu/ucetnictvi-podnikatelu-a-neziskoveho-sek/ceske-ucetni-standardy-pro-podnikatele-a/2018/ceske-ucetni-standardy-pro-ucetni-jednot-30742>

Deloitte.: IAS Plus, 2019. IAS 27 - Individuální účetní závěrka (2011) [online]. [cit. 2019-11-30]. Dostupné z: <https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias27-2011>

DVOŘÁKOVÁ, D., 2017. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 5. aktualizované a přepracované vydání. Brno: BizBooks. 368 s. ISBN: 978-802-6506-928.

Febmat.com, 2016. Vlastní kapitál [online]. [cit. 2020-02-04]. Dostupné z: <https://www.febmat.com/clanek-vlastni-kapital/>

GAUGHAN, P. A., 2015. *Mergers, acquisitions, and corporate restructurings*. Sixth edition. Honoken, New Jersey: Wiley. 670 s. ISBN 978-1-118-99754-3.

HINKE, J., 2013a. *IAS/IFRS a vykázání finanční pozice podniku*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství. 142 s. ISBN 978-80-87197-65-3.

HINKE, J., 2013b. *IAS/IFRS a hodnocení výkonnosti podniku*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství. 100 s. ISBN 978-80-87197-64-6.

HORNICKÁ, R., VAŠEK, L., 2012. *Konsolidace a ekvivalence majetkových účastí dle IFRS*. Praha: Wolters Kluwer ČR. 348 s. ISBN: 978-80-7357-969-2.

IAS 1 - *Presentation of financial statements*. Nadace IFRS. IFRS Foundation. Dostupné z: <http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/IAS1.pdf>

IAS 34 – *Interim financial reporting*. Nadace IFRS. IFRS Foundation. Dostupné z: <http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/IAS34.pdf>

JÍLEK, J., 2018. *Hlavní účetní systémy IFRS a US GAAP*. Praha: Grada. 199 s. ISBN: 978-80-247-2774-5.

Komora auditorů ČR, 2020. Metodická pomůcka pro audit společností připravujících účetní závěrku podle Mezinárodních standardů účetního výkaznictví (IFRS) dle stavu k 1. lednu 2020 [online]. [cit. 2020-03-21]. Dostupné z: <https://www.kacr.cz/file/5995/metodicka-pomucka-ifrs-2020-web.pdf>

Komora certifikovaných účetních, 2017. *Bulletin Komory certifikovaných účetních: Mezitímní účetní výkaznictví*. 2017, vyd. 2. Praha, 1999-2020. ISSN 2336-3576. Dostupné z: <https://www.komora-ucetnich.cz/cze/informace-komory/bulletin1/bulletin>

KOVANICOVÁ, D., 2005. *Finanční účetnictví: světový koncept IFRS/IAS*. 5., aktualiz. vyd. Praha: BOVA POLYGON. 526 s. ISBN 80-727-3129-7.

KRUPOVÁ, L., 2017. *Leasingy podle IFRS: IFRS 16 leasingy, praktické aplikace, příklady*. Praha: 1. VOX. 116 s. ISBN 978-80-87480-54-0.

KRUPOVÁ, L., 2019a. *IFRS: mezinárodní standardy účetního výkaznictví: interpretace a aplikace v podnikové praxi*. 3. vydání. Praha: VOX. Účetnictví (VOX). 744 s. ISBN 978-80-87480-70-0.

KRUPOVÁ, L., 2019b. *Mezinárodní účetní standardy II. – speciálka od A do Z*. Praha: VOX. Interní dokumenty ze školení společnosti Czechoslovak Group a.s., 46 s.

KRUPOVÁ, L., 2019c. *IFRS – Mezinárodní standardy účetního výkaznictví – modul 1. Základní kurz*. Interní dokumenty ze školení společnosti Czechoslovak Group a.s., 51 s.

KŘÍŽ, P., 2009. *IFRS a české účetní předpisy: podobnosti a rozdíly*. [cit. 2019-12-29] Dostupné z: <https://www.pwc.com/cz/cs/ucetnictvi/ifrs-publikace/ifrs-a-cz-gaap-podobnosti-rozdily.pdf>

LOJA, R., JONÁŠ R., 2018. *Konsolidovaná účetní závěrka podle českých předpisů v příkladech*. 1. revidované vydání. Praha: VOX. 156 s. ISBN 978-80-87480-52-6.

Mádáti.cz, 2020. *Účetní průvodce: Výnosy* [online]. [cit. 2020-02-04]. Dostupné z: <http://www.madati.cz/info/delfinheslatxt.asp?cd=218&typ=r&levelid=VYNOSY.HTM>

MLÁDEK, R., 2017. *IFRS and US GAAP: accounting policies and procedures = IFRS a US GAAP: postupy účtování*. Praha: Leges. Praktik (Leges). 464 s. ISBN: 978-80-7502-194-6.

NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 1126/2008 ze dne 3. listopadu 2008, kterým se přijímají některé mezinárodní účetní standardy v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002. In: *Úřední věstník Evropské unie*. 2008. 481 s. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008R1126&qid=1584903482980&from=CS>

NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 495/2009 ze dne 3. června 2009, kterým se mění nařízení (ES) č. 1126/2008, kterým se přijímají některé mezinárodní účetní standardy v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002, pokud jde o mezinárodní standard účetního výkaznictví (IFRS) 3. In: *Úřední věstník Evropské unie*. 2009. 38 s. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009R0495&qid=1585691600529&from=CS>

NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) č. 1254/2012 ze dne 11. prosince 2012, kterým se mění nařízení (ES) č. 1126/2008, kterým se přijímají některé mezinárodní účetní standardy v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002, pokud jde o mezinárodní standard účetního výkaznictví 10, mezinárodní standard účetního výkaznictví 11, mezinárodní standard účetního výkaznictví 12, mezinárodní účetní standard 27 (2011), a mezinárodní účetní standard 28 (2011). In: *Úřední věstník Evropské unie*. 2012. 77 s. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:360:0001:0077:CS:PDF>

NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2016/1905 ze dne 22. září 2016, kterým se mění nařízení (ES) č. 1126/2008, kterým se přijímají některé mezinárodní účetní standardy v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002, pokud jde o mezinárodní standard účetního výkaznictví 15. In: *Úřední věstník Evropské unie*. 2016. 55 s. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R1905&qid=1584889148533&from=CS>

NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2016/2067 ze dne 22. listopadu 2016, kterým se mění nařízení (ES) č. 1126/2008, kterým se přijímají některé mezinárodní účetní standardy v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002, pokud jde o Mezinárodní standard účetního výkaznictví 9. In: *Úřední věstník Evropské unie*. 2016. 164 s. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R2067&from=CS>

NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2017/1986 ze dne 31. října 2017, kterým se mění nařízení (ES) č. 1126/2008, kterým se přijímají některé mezinárodní účetní standardy v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002, pokud jde o mezinárodní standard účetního výkaznictví 16. In: *Úřední věstník Evropské unie*. 2017. 62 s. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2017:291:FULL&from=IT#page=3&zoom=100,0,0>

NEJMANOVÁ, E., 2019. Mezinárodní standardy IFRS v EU. Daně pro lidi [online]. 18. 9. 2019 [cit. 2020-05-10]. Dostupné z: <https://www.daneprolidi.cz/clanek/mezinarodni-standardy-ifrs-v-eu.htm>

PICHANIČ, M., 2004. *Mezinárodní management a globalizace*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 176 s. ISBN 80-7179-886-X.

- SEDLÁČEK, J., 2004. *Účetnictví akvizicí, fúzí a konsolidací*. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, Katedra financí. 142 s. ISBN 80-210-3489-0.
- STROUHAL, J., 2019. Slovník pojmů IFRS: aktuálně platné definice pojmů IFRS, překladový můstek z ČJ do AJ a zpět, vazby na jednotlivé IAS-IFRS. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer. 219 s. ISBN 978-80-7598-514-9.
- ŠRÁMKOVÁ, A., 2016. Není ekvivalence jako ekvivalence...aneb když dva dělají totéž, není to totéž. Konsolidace [online]. 18. 11. 2016 [cit. 2020-01-26]. Dostupné z: <https://konsol.cz/neni-ekvivalence-jako-ekvivalenceaneb-kdyz-dva-delaji-totez-neni-to-totez/>
- ŠRÁMKOVÁ, A., 2017. Rozhovor s Alicí Šrámkovou – Konsolidovaná účetní závěrka. Fučík & partneři: Auditoři a daňoví poradci [online]. [cit. 2019-11-24]. Dostupné z: <https://www.fucik.cz/publikace/rozhovor-s-alici-sramkovou-konsolidovana-ucetni-zaverka/>
- TRUHLÁŘOVÁ, M., 2014. Novinka v mezinárodních účetních standardech IFRS. Portál Pohoda: Daně, účetnictví, mzdy [online]. 20. 10. 2014 [cit. 2020-05-12]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/novinka-v-mezinarodnich-ucetnich-standardech-ifrs/>
- VOCHOZKOVÁ, L., 2017. Účetnictví krok za krokem, 6. díl – Rozvaha – aktiva, pasiva. Uctovani.net: jasně a srozumitelně [online]. 14.12.2017 [cit. 2020-02-02]. Dostupné z: <https://www.uctovani.net/clanek.php?t=Ucetnictvi-krok-za-krokem-6-dil-Rozvaha-aktiva-pasiva&idc=311>
- Výpis z obchodního rejstříku: CZECHOSLOVAK GROUP a.s., 2020. Veřejný rejstřík a Sběrka listin [online]. [cit. 2020-01-28]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=877992&typ=PLATNY>
- Výroční zpráva skupiny CSG, 2018. CSG: Czechoslovak Group [online]. [cit. 2020-01-28]. Dostupné z: https://czechoslovakgroup.cz/media/cache/file/75/VZ-CSG-Group-2018_1.pdf
- Výroční zpráva skupiny CSG, 2019. CSG: Czechoslovak Group [online]. [cit. 2020-05-01]. Dostupné z: https://czechoslovakgroup.cz/media/cache/file/69/CSG_VZ_2019.pdf
- VOMÁČKOVÁ, H., 2009. *Účetnictví akvizicí, fúzí a jiných vlastnických transakcí: (vyšší účetnictví)*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: BOVA POLYGON. 552 s. ISBN 978-80-7273-157-2.

ZELENKA, V., 2012. Typologie koncepcí konsolidovaných účetních výkazů. Český finanční a účetní časopis, 52-63. Dostupné z: <https://cfuc.vse.cz/pdfs/cfu/2012/01/05.pdf>

ZELENKA, V., ZELENKOVÁ, M., 2017. Konsolidovaná účetní závěrka. DU.cz: Daňový & účetní lexikon [online]. 7.7.2017 [cit. 2019-12-27]. Dostupné z: https://www.dul.du.cz/33/konsolidovana-ucetni-zaverka-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4ErOHXqjyP4IQKzqHBfPW4SgCD-vMUnwPlw/?version_year=2020&uri_view_type=18#

ZELENKA, V., ZELENKOVÁ, M., 2018. *Konsolidace účetních výkazů: principy a praktické aplikace. Druhé upravené a rozšířené vydání.* Jesenice: Ekopress. Praktik (Leges). 551 s. ISBN 978-80-87865-43-9.

ZÜLCH, H., DETZEN, D., WÜNSCH, M., a kol., 2013. The benefits of a pre-deal purchase price allocation for acquisition decisions: an exploratory analysis. *Problems and Perspectives in Management*, vol. 11, iss. 1, s. 59-68. Dostupné z: https://businessperspectives.org/images/pdf/applications/publishing/templates/article/assets/5115/PPM_2013_01_Zulch.pdf

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Organizační struktura skupiny CSG k 31. 12. 2019.....	100

